లక్ష్మీనరసింహం, చిలకమర్తి

నానకు చరిత్ర

కాకినాడ, 1920

Record no. 799

Lakṣmīnarasiṃhaṃ, Cilakamarti

Nānaku Caritra

Kākināḍa, 1920

Record no. 799

SUNDARAYYA VIGNANA KENDRAM

1-8-1/B/25/A, Bagh Lingampalli
Hyderabad – 500 044, Andhra Pradesh, India

Bibliographic Record Target

లక్ష్మీనరసింహం, చిలకమర్తి, 1867-1945.

నానకు చరిత్ర / చిలకమర్తి లక్ష్మీనరిశింహంగారిచే రచియింపబడినది.- 1. కూర్పు.- కాకినాడ : మట్టే సుబ్బారావు, 1920.

130 p. ;19 cm.

Record no. 799

Lakṣmīnarasiṃhaṃ, Cilakamarti, 1867-1945.

Nānaku Caritra / Cilakamarti Lakṣmīnariśiṃhaṅgāricē raciyimpabaḍinadi.- 1. kūrpu.- Kākināḍa : Maṭṭē Subbārāvu, 1920.

130 p. ;19 cm.

Record no. 799

---

35 mm microfilm

Image placement: IA (IIA) IB IIB Date filming began:

NANAK CHARITRA

BY

Chilakamarti Lakshminarasimham

AND

PUBLISHED BY

MATTAI SUBBAROW,

RAJAHMUNDRY.

FIRST EDITION, 2000 C

SCAPE & COMPANY,

HIGH CLASS PRINTERS & R. S. MAKERS Etc.

COCANADA.

Copy-right Registered.) 1921 (Price Re. 0-12-0

(Title Printed in 1921.)

నానకుచరిత్ర

ప్రథమాధ్యాయము.

నానకు క్షత్రియ వంశస్థుఁడు. తండ్రిపేరు కాళుఁడు. తల్లి పేరు త్రిప్తాదేవి. కాళుఁడు టాలువెండిగ్రామమునకు మునసబగుటచేత మిక్కిలి పలుకుబడి గలిగి. లోకవ్యవహారవేదియై మితవ్యయముచేత ధనముఁ గూడబెట్టి వడ్డివ్యాపారము చేయుచు గౌరవముగఁ గాలక్షేపము చేయుచుండెను; కాని వాని నోరు మంచిది కాదు హృదయకఠినము. జనులతోఁ గలసి మెలసి యుండుట కిష్టములేనివాఁడు. ఆశగలవాఁడు అందుచేత గ్రామవాసులు వానికిఁ జంకి పైకి వానియెడ మిత్రభావముఁ జూపినను మనసులలో వానివిద్వేషించిరి. వానిభార్య త్రిప్తాదేవి గుణములలో మగనిం బోలక భిన్నశీలము గలదై నోటిమంచితనము సాధుస్వభావము గలిగి గ్రామవాసులచే గౌరవింపఁబడుచు వచ్చెను. మగఁడు ధూర్తవర్తనుఁడై చీటికిమాటికి మహాకోపపరవశుఁడై తన్ను సిలుగులఁ బెట్టుచు వచ్చినను త్రిప్తా

దేవి యోరిమిఁగలిగి మగనిమాట జవదాటక వానియెడ గడు భక్తిగలిగి యుండెను. తండ్రియొక్క మనోదార్ఢ్యము తల్లియొక్క సాధుశీలము గ్రహించి యాదంపతులకే నానకు జన్మించెను.

ఆతని జన్మదినము నిర్ణయించుటకుఁ దగిన యాధారములు. కానరావు కొందఱు వాని పుట్టినదినము కార్తికశుద్ధపూర్ణిమ యనుచున్నారు. మఱికొందఱు వైశాఖశుద్ధతదియ యనుచున్నారు. కార్తికశుద్ధపూర్ణిమనాఁడు నానకు జ్ఞాపకార్థము టాలువెండి గ్రామములోఁ బ్రతిసంవత్సరము తీర్థము జరుగుచుండుటచే వానిజన్మదినము కార్తికపూర్ణిమయేకాని వైశాఖశుద్ధతదియ కాదని నిశ్చయింపవలసియున్నది. ఆరాత్రి నిశీథసమయమున స్వధర్మభ్రష్టులగు హిందువులను మంచిదారినిం ద్రిప్పదలంచిన యామహాత్ముం డవతరించెను.

మనదేశమున గొప్పవారి పుట్టుకలు సామాన్యమనుష్యుల జన్మములకంటె విలక్షణముగ వర్ణింపఁబడుచుండును. రామ, కృష్ణాదిమహాత్ములు జన్మించినప్పుడు మహాద్భుతములనేకములు జరిగినట్లు మనవారు పురాణములలో వర్ణించియుండుటచే నిటీవలివారును మహాపురుషుల జన్మకాలమునందు వింతలు పొడకట్టినట్లు వ్రాయఁదొడంగిరి. నానకు చరిత్రము వ్రాసినవారుఁ గూడ నీవృద్ధాచారము నతిక్రమింపక వాని జన్మము లోకసామాన్యముగ వ్రాసిరి. నానకు పుట్టినతోడనే

సగము నవ్వుచు సగము మాటలాడుచున్న మనుష్యుని కంఠధ్వని గలుగునట్లేడ్చెనని మంత్రసాని చెప్పెనఁట. అందలి సత్యమేమనగా నానకు తన తండ్రి పుట్టినట్లుఁ దాత పుట్టినట్లుఁ దక్కినమానవులందఱుం బుట్టినట్లుఁ బుట్టియుండును. అందఱు శిశువు లేడ్చినట్లే యేడ్చియుండును. కాని యతని చరిత్రము వ్రాసినవారు వాని గొప్పతన మంతయుఁ జూచిన పిదప నతఁడా కాలమున లోకైకపూజ్యుఁడైన పిదప వ్రాసియుందురు. కావున సంతటిమహానుభావుఁడు తక్కిన పామర మానవులవలె బుట్టియుండఁడని నమ్మి మూర్ఖజనములు చెప్పుకొను మహాద్భుతములు కొన్ని వాని యవతారఘట్టమునందుఁ జేర్చియుందురు. అట్లై కాకున్న ప్రకృతిధర్మములు భేదమునందవలసియుండు. అద్భుతములు మహిమలు మొదలగునవి మూర్ఖుల మనస్సులలో నుద్భవించునుగాని నిజముగ జరుగవు.

ఒకనిపుట్టుకలో ఘనత యుండదు. ఒకనిపుట్టుకలో నైచ్యముండదు. ఎవఁడును జన్మించినతోడనే మాటలాడఁడు. తరువాత నెంత గొప్పవాఁడైనను మనుష్యుఁడుపుట్టినప్పుడందఱివలెనె యాకలి దప్పిక నిద్ర మొదలగు లక్షణములు గలిగియుండును. ఇట్లనుటచేత కొందఱు మనుష్యుల యం దద్భుతశక్తిలేదని నేననుటలేదు. మనుష్యుని బుద్ధి వికసించినపిదప వాని విద్యంబట్టియు జ్ఞానముంబట్టియు నొక్కొక్కని కసాధారణ ప్రజ్ఞ గలుగుచుండును. ఒక్కొక్కనికి విస్తారము విద్యలేకపో

యినను దైవభక్తి భూతదయ జితేంద్రియత్వము బాల్యము
నం దంకురించి నానాట నభివృద్ధి జెందును. ఇట్టి సత్పురుషు
లే పరోపకార పరాయణులై జీవితమంతయు పరమార్థమున
కు ధారపోయుదురు. ఈనానకు పుట్టినప్పు డద్భుతములతోఁ
బుట్టకున్నను యుక్త వయస్కుఁడైన పిదప భక్తాగ్రగ
ణ్యుఁడయ్యె.

హిందువులలోఁ బుత్రసంతానముఁ గలుగుట పరమానం
దహేతువు. అదివఱకు పుత్రసంతానము లేనిపురుషునకుఁ గు
మారుఁడు గలిగినప్పు డాకుటుంబమునకుఁ బొడము నానంద
ము నెవఁడు వర్ణింపగలఁడు! పున్నమినాటిరాత్రిఁ బుత్త్రుఁడుక
లుగుటయు మరునాఁ డుదయమునఁ గాళునిగృహము మహా
నందనిలయమైయుండెను. కాళున కదివఱకొక కూఁతురుండె
ను. ఎంద రాడుబిడ్డలున్నను హిందువులలో మగబిడ్డలు లేని
మనుష్యుఁడు కేవలము మందభాగ్యుడుగ నెంచబడుటచేఁ గా
ళుఁడు పుత్రోత్పత్తియైనతోడనే తాను ధన్యుఁడనయితినని త
లంచి సంతోషపరవశుఁడై తత్క్షణము పురోహితుంబిలిపించి
బాలుని భవిష్యద్దశను గూర్చిమున్నె యెఱుంగవలయునని జా
తకము వ్రాయుమని కోరెను. ఇట్లు పురోహితుం బిలిపించి
జాతకము వ్రాయమనుటలో గుమారుని జాతక మఖండైశ్వ
ర్యవంతముగ నుండునని యె తండ్రి యభిప్రాయము. జ్యోతి
ష్కుఁడును బరేంగితజ్ఞానము కలవాఁడు గావునఁ దండ్రియను

కొన్నట్లు కుమారుఁడఖండైశ్వర్యవంతుఁడగుననియు గ్రహము
లన్నియు నుచ్ఛస్థానముననున్నవనియు జెప్పి యంతతోఁ బోక
బాలునకు స్వాతంత్ర్యాధిపత్యము గూడ గలుగునని వక్కా
ణించి తదనుకూలముగ జాతకమువ్రాయ తండ్రి యదిచూచి
మేరమీరిన సంతోషమునందెను. పురోహితుఁడు జాతకము
నందు బూర్వోదాహృతములగు విషయములకుఁ దోడుగ నా
నకు గొప్పయవతార పురుషుఁడనియు వానింబోలినవారు ము
న్నెవ్వరు లేరనియు వానిని హిందువులు మహమ్మదీయులు స
మానముగ గౌరవింతురనియుఁ బంచభూతములు వానికి లోఁ
బడియుండుననియు నతఁడు పరమేశ్వరారాధనమునందు నిర
తుఁడైయుండుననియుఁ గూడ వ్రాసెనఁట. ఈవిషయములుపు
రోహితుఁడు మొట్టమొదట జాతకమునందు వ్రాయుట అబద్ధ
ము. నానకు మతసంస్కర్తయై లోకఖ్యాతుఁడైన పిదప వా
నిభక్తులు మొదలగువారు కల్పించుటనిజము. జాతకములెట్టివో
జాతకములువ్రాయు జ్యోతిష్కులెట్టివారో వారిమాట లెంత
వఱకుఁ బ్రమాణములో మనదేశస్థులు చక్కఁగా నెఱుఁగుదురు
గావున నిచ్చటవిస్తరించి వ్రాయనక్కఱలేదు.

కాళుఁడు పురిటిదినములు గతించినవెనుక గుమారున
కు జాతకర్మములుచేసి నానకని నామకరణముచేసెను. కాళుఁ
డు ప్రథమసంతానమైన యాఁడుబిడ్డకు నదివఱకె నానకియని
పేరుపెట్టుటచే నామెపేరే కొడుకునకుఁగూడ బెట్టఁదలఁచి

యట్లుచేసెను. నానకు దృఢశరీరుఁడై దినదినప్రవర్ధమానుఁ డయ్యెను. ఈతని శైశవమునుగూర్చి చరిత్రకారులెవ్వరును దగినట్లు వ్రాయలేనందున వానిచిన్ననాటి లక్షణము లిట్టివనినిర్ణయింప మనశక్యముగాదు. అతఁడు బాల్యమున దోడిబాలురతోడను బాలకులతోడను గలసి మెలసి యాటపాటలలో మెలంగక తరుచుగ నితరులతో మాటలాడ నొల్లకయుండు వాఁడని కొందఱువ్రాసిరి.

ఏడవసంవత్సరమందు దండ్రి వానికక్షరాభ్యాసముచేసి గురువునకు బహుమానములిచ్చి విద్యాభ్యాసము చేయింపుమని కొడుకు నప్పగించెను. హిందీభాషను వ్రాయుటచదువుట వర్తకుల కుపయోగించు లెక్కలు వేయుట మాత్రమే యాగ్రామ పాఠశాలలోఁ జెప్పునట్టి విద్యలు బడిపంతులువాని కక్షరాభ్యాసముం జేసి తన చెప్పగల విద్యలు గరపుటకు బాలకుని బడికిం దోడ్కొనిపోయెను. నానక్కు బడికిబోయి మొదటినాడు నెమ్మదిగ నుండెను; కాని రెండవనాఁ డతఁడు చదువుకొనక యూరక కూర్చుండ గురువు వానిం గసిరి బెదరించెను. బెదరించుటయు శిష్యుఁడు గురువుపైఁ దిరుగబడి గురువును ధిక్కరించి నాకు చెప్పుటకు నీకేమి చదువు వచ్చునని వాని నడిగెనఁట. శిష్యుని ప్రశ్నమువిని గురువు తెల్లబోయి తాను సకలశాస్త్రములు నేర్చినట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. ఆ మాటలు విని నానకు లౌకికవిద్య నిరుపయోగక మగుటయే

గాక హానికరమనియు దాని నభ్యసించినవారు సంసారపాశములం దగుల్కొని యెన్నటికిం బయల్పడఁజాలరనియు మనుష్యులు శ్రద్ధతో నేర్చికొనవలసిన విద్య వేరొకటి యున్నదనియు సత్యమునుగ్రహించుట భగవంతునియెడ భక్తిగలిగియుండుట భగవన్నామము కీర్తనముసేయుట మొదలగునవియే నిజమైనవిద్యలనియు నవియే యుభయలోక తారకములనియు గురువునకు బదులు చెప్పెనఁట. అప్పలుకులు పలికి యంతట నూరకుండక నానకు భక్తితత్వముం దెలుపు శ్లోకము నొకదానిని జదివెనఁట. ఆశ్లోకార్థమిది.

„నీ లోకానురాగము సిరాజేసి నీబుద్ధిఫలకము కాగితము జేసి నీమనస్సు వ్రాతగాడుగ జేసి పరమేశ్వరుని గూర్చి వ్రాయుము. వ్రాసి వానియందు దృష్టినిలుపుము. ఏమివ్రాయవలయునని తలంచుచున్నాడవు. భగవన్నామము వ్రాయుము. భగవత్కీర్తనలు వ్రాయుము. భగవంతుఁ డాద్యంతశూన్యుఁడన్న మాట వ్రాయుము. మిత్రుఁడా! ఇట్టి వ్రాత నేర్చుకొంటివేని దేవుని యెదుటకు నీవు బోయి యాలోకమున నీవు నడచిన నడతకు సరిగ లెక్క చెప్పవలసివచ్చినప్పుడు తప్పక యీవ్రాత నీపక్షము బూని కళంకరహితమై నిన్ను రక్షించును.”

ఏడుపదుల యేండ్ల వయసుగల వృద్ధుని నోటనుండి వెడలవలసిన యాభక్తిరస ప్రధాన వచనములు విని గురువు

వాని యసాధారణశక్తి కచ్చెరువడి తన మనంబున నప్పుడప్పుడు పొడమి తనకు నసాధ్యములయిన వేదాంతవిషయిక సందేహముల దీర్చుకొనుట కదియే సమయమని యాబాలు ననేక ప్రశ్నము లడిగెనఁట. అడిగినతోడనే నానకు వాని కన్నిఁటి కవలీలగ దగు నుత్తరము లిచ్చెనఁట. ఆయుత్తరములు సహేతుకములుగ నున్నట్లు తోఁచుటయు గురువు బాలుఁడని యెంచక భయభక్తులు మెఱయ శిష్యునిపాదములకు నమస్కరించి యతఁడు సామాన్యుఁడు గాఁడనియు నవతారపురుషుఁడనియు శ్లాఘించెనఁట. ప్రపంచమందు మహాద్భుతమగు బుద్ధివికాసముగల బాలురు లేరని చెప్పఁజాలము గాని యేఁడేండ్ల యీడు గల బాలకుఁడట్టి పరమార్థబోధకములగు పలుకులు పలికెననుట విశ్వసనీయము కాదు.

అతఁడు పుట్టిపెరిగిన కుటుంబము నిరంతరము వేదాంత చర్చలలోఁ గృషిచేయుచుండిన పక్షమున బాలకున కా సంబంధములైన మాటలు కొన్ని పట్టుపడి యుండునని మన మూహింపవచ్చును. అట్టిదేదియు నిచ్చట గానరాదు. లేక సహజముగ మహాబుద్ధిమంతుఁడగు బాలుఁడు గొప్పవిద్వాంసులయు విరాగులయు సహవాసము జేయుచుండిన పక్షమున నీవిధములగు పలుకులు గాకపోయినను జ్ఞానగర్భితములగు కొన్ని పలుకులు పలికినాడని మనము నమ్మవచ్చును, అదియేదియు నానకు విషయమున గానరాదు. తల్లిదండ్రులకు

వేదాంతకృషి లేదు. విరాగులతో సహవాసమున్నట్టు గనఁబడదు. మంచివిద్యావ్యాసంగ మదివఱకే యుండవచ్చుననుకొన్న బడికిపోయిన మరునాడే యీచిత్రకథ జరిగెనని చెప్పుచున్నారు. కావున నేవిధమున జూచినను మన మీకథ నమ్మఁదగినదిగ లేదు. దాని యాథార్థ్య మేమైయుండుననన నానకు నోటనుండి యీపలుకులు బడికిపోయిన మరునాడే గాకపోయినను యుక్తవయస్కుఁడై జ్ఞానవంతుఁడై మతసంస్కర్తయైన పిదప వానినోటనుండి యీవాగ్రత్నములు వెడలియుండవచ్చును. చరిత్రకారులు వానికి మహిమ లారోపింపందలఁచి పెద్దనాటి మాటలు పిన్ననాటికి మార్చి యుండవచ్చును.

అది యటుండ నీ సంభాషణములు జరిగిన పిదప నానకు మఱియెన్నఁడు బడికి పోయియుండలేదనియు వానిచదువు రెన్నాళ్ళతో ముగిసెననియు చరిత్రకారులు చెప్పుచున్నారు. ఇదియును వాని శిష్యులు వానియందలి భక్తివిశేషముచేత దక్కిన ప్రాకృత పురుషులవలె నతఁడు చిరకాలము విద్య నేర్చికొనలేదని లోకమునకు దెల్పఁదలఁచి యట్లు వ్రాసియుందురేగాని యది నిజము కాదు. ఏలనన నెట్టికుశాగ్రబుద్ధికైన జదువుకొనకయే విద్య రాదు. అభ్యసించునప్పుడు విద్య సూక్ష్మముగ గ్రహించునట్టి మనీష యుండిన నుండవచ్చు. చదువక పండితుఁడైన వాఁడెవ్వఁడును లేఁడు. మఱియు నానకు హిం

దీభాషం జక్కఁగం జదువను వ్రాయను నేర్చినట్లును లెక్కల వ్రాయుటలోఁ బ్రౌఢమైనట్లుఁ గొంతకాల ముద్యోగములు చేసినట్లును మనకుఁ బెక్కుదృష్టాంతములు గలవు. అక్షరాభ్యాసమైన మరునాడే చదువు ముగించిన కుఱ్ఱవాని కంతటి ప్రజ్ఞగలుగుట యసంభవము గావున నతని చదువు రెన్నాళ్ల చదువుగాక రెండేండ్ల చదువో, అంతకంటె కొంచముతక్కువ కాలపు చదువో యైయుండవచ్చునని మన మూహింప వలసియుండును. ఎట్లయిన నానకు విద్యావిషయమున విస్తారము శ్రద్ధ జూపినట్లు గానఁబడదు. కుమారునకుఁ జదువుమీఁద నెక్కుడు తమకము లేదనియో నేర్చినవిద్య సగౌరవముగ దేహయాత్ర గడపుటకు జాలుననియో యొదుచేతనో తండ్రి యచిరకాలమునే కొడుకుం జదువమానిపించెను. అట్లు పాఠశాల విడుచునప్పటికి నానకు తొమ్మిదియేండ్ల ప్రాయము వాఁడు.

చదువు మానిపించిన వెంటనే కాళుఁడు కుమారు నేదైన వ్యాపారమునం బ్రవేశపెట్టవలయునని నిశ్చయించుకొనెను. అది మొదలు తండ్రికిఁ గొడుకునకు నెడతెగని వైరుధ్యమే సంభవించెను. నానకు ప్రత్యక్షముగఁ దండ్రి జెప్పిన పని జేయ నిష్టము లేనట్లుఁ గనఁబడకపోయినను దన కైహిక వ్యాపారములయం దెంతమాత్ర మిష్టము లేదని చేష్టలచేతఁ జెప్పకయే చెప్పుచు వచ్చెను. విద్యాభ్యాసము ముగిసినతోడనే కాళుఁడు కుమారునిఁ బనిలో నప్పఁదలఁచి వాని బసులకాపరి

తనమున నియోగించెను. నియోగించుటయు నానకు వల్లెయని యాపని జేయ సమ్మతించెను. కాని యల్పకాలములోనే తన కుమారుఁడు పసుల కాచుటకుఁ బనికిరాఁడని కాళుఁడు గ్రహించెను. ఏలయన నానకు పరమదయాళువగుటచే నోరులేని జంతువులను బలవంతముగ నిర్బంధించి యొక్కచో నిల్పుట కూడదని తలంచి పసుల నదలింపక యవియిచ్చవచ్చిన తెఱంగున విహరించుచుండఁ జూచుచు నూరకుండును. లేఁగదూడ తల్లిపాలు కుడువఁదలఁచెనా దాని తల్లిపాలది యేల కుడువగూడదని తత్క్షణమె యాదూడను పాలు గుడువనిచ్చును. ఆకుమడియైనను సరియే పండిన చేనైనను సరియే యావు మేయఁదలఁచెనా, పాప మది యిచ్చవచ్చినట్లెల్ల కసవు తినగూడదని తత్క్షణమే దానిని మేయ విడుచును.

పరమేశ్వరుఁడు మనుష్యులను దదితర జంతువులను సమానముగ సృష్టించినను మనుష్యుఁడు లేనిపోని యధికారములబూని యతిక్రూరుఁడై నోరులేని యాజంతువులను దన యిచ్చవచ్చిన తెఱంగున బాధలుపెట్టి మంచిపదార్థములెల్లఁ దానే యనుభవించుచు నెల్ల సౌఖ్యములఁ దానే పొందుచు నుండుట యేటిన్యాయమునియు మనుష్యులలో తల్లులు పాలిచ్చి తమ బిడ్డలఁ బోషించి యెంతో గారామునం బెంచుకొనుచుండ పసువు తమ యిచ్చవచ్చినప్పుడు తమ పొదుగుపాలను తమ దూడల కిచ్చుకొనుటకేల స్వాతంత్ర్యముండగూడదనియు

మనసున సందేహములు పుట్టి వానిని బాధింపఁదొడఁగెను. ఏసందేహములు దోఁచిననేమి ఏయాలోచనలుతట్టిననేమి మొత్తముమీఁద కొడుకుచేసినపనులు తండ్రికి గిట్టవయ్యె. నానకు పసులకాపరియైయున్నకాలమున రెండు చిత్రకథలు జరిగినవఁట. నానకు పేరెత్తినవారందఱు తామునమ్మిన నమ్మకున్న నీయద్భుతకథలు రెండు జెప్పకొనకమానరు. అందుమొదటికథ యిది. నానకు మండు వేసగి నొకనాడు పగలు రెండుజాములవేళ నీచెవిగాడు పాచెవ్వికి గొట్టుచున్నప్పు డూరబైట బసుల కాచుచుండి కునికిపాట్లురాఁగా నిద్దురనాపజాలక యొకచెట్టుక్రింద బండుకొనియెనఁట. సూర్యుఁడు పశ్చిమమునకుబోవుచున్నకొలఁది చెట్లనీడలు మునుపున్నతావునుండక మారుచుండుట సహజముకదా! ప్రకృతిధర్మ మిట్లున్నను నాఁడది యేమిచిత్రమోకాని నానకు పండుకొన్న చెట్టునీడ సూర్యగతింబట్టి మార్పుఁజెందక యున్నతావునేయుండి యాబాలున కెండతగులకుండ గాపాడుచుండెనఁట.

రెండవకథ యీవిధముగనున్నది. గ్రీష్మకాలమున మఱియొకదినమున నతఁడు పసులగాచుచు నిద్రాభరము నాపలేక మిట్టమధ్యాహ్నము మరియొకతావున నెండలో బండుకొని గాఢనిద్ర జెందెనఁట. అప్పుడొక నల్లత్రాఁచు తనపడగ బాలునితలమీఁద విప్పి వానికెండ సోఁకకుండ సంరక్షణముచేయుచుండెనఁట. ఆసమయముననే టాలువెండి గ్రామనివాసి రాయబులారు గుఱ్ఱమెక్కి యెటునుండియో స్వగ్రామమునకు బోవుచు నానకు పండుకొనియున్న స్థలము సమీపమునుండి చనుచు నామహాద్భుతమును జూచి విస్మితుఁడై రెప్పవాల్పక బాలుని వానింగాచు సర్పమును జూచుచు గుఱ్ఱము నాపెను. కొంతదవ్వుననున్న పరిజను లంతలో వానింగలుసుకొనుటయు రాయబులారు వానింజూచి "యీబాలుఁడు మృతినొందెనా" యని యడిగెను. మృతినొందలేదని వారు ప్రత్యుత్తరము చెప్పుటయు రాయబులారు కడునుచ్చెరువడి పామును వెడలఁగొట్టుమని వారి కానతీయ వారుమిక్కిలి మెలుకువతో బాలునకపాయము గలుగకుండ సర్పమును బెదిరించి యవ్వలకుదోలి బాలునిడాసి యతఁడు తామెఱిఁగినవాఁడేయగుట వానిఁ దమ యజమానునకుదెల్పిరి. రాయబులారు వెంటనే గుఱ్ఱముడిగి బాలుని ముద్దుపెట్టుకొని యతఁడెవ్వఁడో యవతారపురుషుఁడని నమ్మి గ్రామమునకుబోయి తనచూచినదంతయు బూసగ్రుచ్చినట్లు కాళునితోఁ జెప్పి బాలకుఁడు సామాన్య మనుష్యుఁడు గాఁడు. కావునవానియెడల నెక్కుడు దయజూపుమని బ్రతిమాలి యింటికిబోయెను. ఇట్లు రెండుమూడు సంవత్సరములు కాళుఁడు కుమారుని గోపాలకవృత్తియందు నిలిపి దానికతఁడు తగఁడని గ్రహించి కొడుకు చాకచక్యమునుజూపి పాటుపడదగినదియుఁ బడిన పాటునకు లాభము గలిగించునదియు నగు వృత్తిం బ్రవేశపెట్టఁదలఁచి యొకపొలము వానికిచ్చి యందు వ్య

వసాయము చేయుమని వానిని నియోగించెను. అదనునందే పొలముదున్నుట విత్తనములనాటుట మున్నగుపనులు జరిగెను. పక్షిదొంగల బారినుండియు పందులు మొదలగు జంతువులబారినుండియు జేను కాపాడుట నానకు పనియైయుండెను.

అతఁడును దనపొలమున వ్యర్థముగ గూర్చుండక పలుమారిట్టటుదిరుగుచు గేకలువేయుచు జప్పటులఁజరచుచు చేను కాచుచున్నట్లె యగుపడెను. కాని యొకనాఁడైన నతఁడు చేతులార వడిసెలతిప్పి యెఱుఁగఁడు మీఁదుమిక్కిలి ప్రక్కపొలములయందలి కాఁపుల పసువులు తనచేల బడినప్పుడు వానిం బారదోలుట తనకెంతో కష్టముగనుండెను. ఒక్కొక్కనాఁడతఁడు దయారసముచేత నెడలు మంచి మృగములు పక్షులు యథేచ్ఛముగ బండిన చేను మేయుచుండ గన్నులప్పగించి చూచుచు నూరకుండువాఁడు. కాళుని మనసెప్పుడును గుమారునిదెసయనుమానాస్పదమైయుండుటచే నొకనాడతఁడు పొలమునకుంబోయి చేను దెసజూచి యది పాడుగానుండుట గ్రహించి మితిమీరిన కోపమునందిఁయాబాలకుని మిక్కిలి తూలనాడి దానం దనివినొందక నింటికిబోయి తనయుండు మహైశ్వర్యవంతుఁ డగునని జాతకమువ్రాసిన పురోహితునిమీఁదబడివానినెంతయు నిందించెను.

ఆపురోహితుఁడును శాంతముదాల్చి కాళుని కోపకారణమెఱిఁగి తనపలుకు లసత్యములు కావనియు నానకు సర్వ

లోకపూజ్యుఁ డగుననియు లక్షలకొలఁది జనులకతఁడు మహోపకారము చేయగలవాఁ డగుననియు రాజాధిరాజులైన వానిగీచినగీటు దాటక వినయమున మెలఁగుదురనియు జెప్పి వానిననునయించి పంపెనట. నానకుయొక్క చరిత్రకారులు జ్యోతిశ్శాస్త్రమునందు నమ్మికగలవారగుటచే నీపలుకులు పురోహితుఁడు చెప్పినను చెప్పకున్నను వానినోట బెట్టియుందురు. ఇక్కడికి నానకు పసులకాపరి తనమునకేగాక వ్యవసాయము చేయుటకుగూడ దగనివాఁడని తండ్రి విస్పష్టముగ గ్రహించి వాని నేవృత్తియందు బ్రవేశపెట్టి బాగుచేయనగునోయని కొంతకాలము విచారించి యేపనియందు నియోగింపకుండ నూరకయే కొన్నిసంవత్సరము లుంచినపక్షమున బాలుండు బాగుపడవచ్చునని వాని నైదుసంవత్సరములవఱకు యథేచ్ఛముగ సంచరింపుమని చెప్పెను.

శ్రీ

నానకుచరిత్ర.

ద్వితీయాధ్యాయము.

విద్యాబుద్ధులు నేర్చుకొనవలసిన కాలమున జనకుఁడు కుమారుని మనసువచ్చినట్లుఁ దిరుగుమని చెప్పుట యసంభవ మేయైనను గాళుఁడు పుత్రుని వర్తనముచేత విసిగి యట్లు చేసెనేగాని బిడ్డను బాగుచేయవలయునను తలంపు లేక కాదు. కాళుఁడు పండ్రెండవ యేట నానకును స్వేచ్ఛావిహారమునకై విడిసి దృఢ మనోబలము గలవాఁడగుటచేత నైదేండ్లలోపున మరలనెన్నఁడు వానిపుర్గోవృద్ధివిషయమై వానితో ముచ్చటింపక యైదేండ్లు గడచినపిదప ననగా నానకునకుఁ బదునేడేండ్లు వయస్సు వచ్చినపుడు బుద్ధియేమైన మరలినదేమో చూడవలయునని కొడుకునొకసారి పిలిచి తాను మరణము నొందకమునుపే యేదైననొక మంచివృత్తి నేర్చుకొనుట మంచి దనియుఁ దనమరణానంతరమున మొగమైనఁ జూచువారుండ రనియు వ్యవహారము నేర్చుకొనవలసిన యదను దాటినచో మరల గూడిగాదనియు నయమున భయమున జెప్పి కొడుకును బుజ్జగించెను.

చిన్నతనమునుండియుఁ గాళుఁడు వ్యవహారమే చేయుటచే నదియే యుత్తమమైన వృత్తియనియు నదిలేనిచోఁ గొడుకు బ్రతుకలేడనియుఁ గాళుని యభిప్రాయము గావున నతడంత నొక్కి చెప్పెను. కొడుకు తండ్రిపలుకులు తలవంచుకొనివిని మిక్కిలి వినయముతో వెనుక చేసినదంతయు క్షమింపవలయునని యడిగి చేయుమన్న వ్యాపారము తప్పక చేయునట్లొడంబడెను. కుమారునియందేదో మంచి మార్పు కలిగినదని తండ్రి సంతసించి యాపదను చెడకుండ వానిం దగినపనిలో నియోగింపవలయునని వానిచేతి కిరువది రూపాయలిచ్చి చుట్టుపక్క పల్లియలకుం బోయి సరకులుకొని తీసికొనిరమ్మనియు లాభమున కమ్ముమనియుఁ జెప్పి యాచిన్నవ్యాపారములో జాగ్రత్తగా నడచుకొని ధనము మంచివినియోగము చేసినపక్షమున ముందుముందు వాణిజ్యము నిమిత్త మెక్కువధన మిచ్చునట్లు వాగ్దానముచేసి యాసపెట్టెను. అప్పలుకులు విని నానకు „యీధనము మంచివినియోగమే 'చేసెద” నని నుడివిబయలుదేరి పోయెను. కాళుఁడు కొడుకునందు పూర్ణవిశ్వాసము లేనివాఁడై యెందుకైనను మంచిదని బలుఁడను నొక కాఁపువానిని జతయిచ్చి తనకుమారుఁడు సొమ్ము పాడుచేయకుండఁ జూడుమని వానితో నొక్కిచెప్పి సొమ్ము కుమారుని చేతికివ్వక బలుని బొడ్డుకొంగున గట్టిగ మూటఁగట్టి పంపెను. కాళుఁడెంత జాగ్రత్తపడినను దైవనిర్ణయము వేరుగనుండె

ను. నానకు తండ్రికడ సెలవుగైకొని బయలుదేరినది మొదలు "ఈదినము మంచి వినియోగమే చేసెద" నన్న మాటలకు తండ్రికిఁదోఁచిన యర్థముకంటె విపరీతార్థము తోఁచనారంభించెను. ఇందుకు కారణము తండ్రి యభిప్రాయము తెలియకపోవుట కాదు. బయలు దేరిన తోడనే వానిమనస్సు సత్కార్యములమీఁదికిఁ బోయి శరీరమును బరవశముచేయ నతఁడు తనతండ్రి యేమిచేసిననుసరే యతఁ డిచ్చినసొమ్ముతోఁ బియ్యము పప్పు మొదలగు సరకులుకొని మారుబేరమున కమ్ముటకంటె యీధనము భగవద్విషయమున వినియోగించుట యుత్తమమని భావించెను.

తండ్రి చెప్పినవిధమునఁ జేయనొడంబడి మరల వాని యాజ్ఞకు విరుద్ధముగా వర్తించుట మంచిదికాదని నానకుకొంతసేపు విచారించెను; కాని వానిహృదయ మెన్నివిధముల మగల్చినను మరలదయ్యె. అతఁడట్లు ధర్మకార్యస్థిత మనస్కుఁడై చనుచుండ మధ్యమార్గమున నొక సన్న్యాసులగుంపు వానికగపడెను. ఆవిరాగు లదివఱకు కొన్నిదినములనుండి యాహారము లేక మలమల మాడుచుండిరని విని నానకు మిక్కిలిజాలినొంది బలునివద్దనుండి బలవంతముగాసొమ్ముపుచ్చుకొని యాగుంపు పెద్దచేతికిచ్చెను. ఆవృద్ధసన్న్యాసియుఁ దన కా సొమ్ము క్కఱలేదనియుఁ దినుటకు పదార్థము లుపయోగించును గాని రూకలుపయోగింపవనియుఁ జెప్పి యాదానమును నిరాకరిం

ప బరమదయాళువగునానకు పరుగుపరుగున దాపుననున్న పల్లెకుఁబోయి గోధుమపిండి చక్కెర పప్పు మొదలగు సరకులఁగొని తెచ్చి వానికి సమర్పించెను. సన్న్యాసులు వానిం బరిగ్రహించి వింబారగించిరి. నానకు వృద్ధసన్న్యాసితోఁ జాలసేపు వేదాంత చర్చఁజేసి వారచ్చోటు విడిచినపిదప మెల్లమెల్లన యింటికిఁ బయలుదేరెను. కాని వానియడుగులు మునుపటియట్లు సాగవయ్యె. తనతండ్రి యెట్టివాఁడో తనకుమాఁడఁ దలఁచిన రూపదయెట్టిదో యెఱుఁగుటచే నతఁడు బెంగగొ దారిలో నడుమనడుమ "అయ్యో నేనేలపరవశుఁడనై పోతినోయి" యని బలునితోఁ బలుక బలుఁడును "వద్దు నేనుమొత్తుకొనలేదటోయి నీవు విన లేదు కాని" యని బదులు చెప్పుచు వచ్చెను.

అటుమాటలాడుచు నిరువురు గ్రామసమీపమునకుఁ జేరి నానకు తండ్రికి జడిసి యింటికిబోవకయూరుబయట చెట్లలో దాగికొనెను. బలుఁడు స్వగృహమునకుఁ బోయెను. కాలుఁడు రావలసినవేళకుఁ గుమారుఁడు రాలేదని వగచుచు బలుఁడువచ్చినట్లు విని విసవిస వానియింటికిఁబోయి యాత్రముతోఁదనకుమారుని వార్తయడుగ వాఁడు జరిగిన వృత్తాంతమంతయుఁ బూసగుచ్చినట్లు జెప్పెను. అదివిని కాలుఁడు రౌద్రాకారముఁబూని ధనముపోయినందుకు నేరమంతయు వానిమీఁదమోపెను. బలుఁడు జంకకఁ "నేవద్దని నుడివిన నీకొడుకే

"పాడుచేసె" నని బింకముతో బ్రత్యుత్తరముఁ జెప్ప, కొడుకు జూపుమని జెబ్బపట్టుకొని వానిని లాగికొనిపోయి చెట్లచాటుననుండి కొడుకు నీవలకీడ్చి తిట్లవాన వానిమీఁదఁ జిత్తజలుగ గురిపించెను. తండ్రి యెన్ని విధముల దూషించినను నానకు తల వంచుకొని ప్రత్యుత్తరముఁ జెప్పక యూరకుండెను. కుమారుఁడు పుట్టినది మొదలు వానినెన్ని విధములనో బాగుచేసి తన వృత్తియందుఁ బ్రవేశపెట్టి ధనమార్జింపఁ జేయవలయునని యూటలూరి కాలుఁడు పుత్రుని యప్రయోజకత్వముఁ జూచి నిర్విణ్ణుఁడై యాసలన్నియు నడుగంట వాఁడెందుకు పనికిరాడని చచ్చిననుసరే బ్రతికినను సరే వానిజోలికి బోఁగూడదని నిశ్చయించుకొనియె.

తండ్రికోపము వడగండ్ల వానవలె మొట్టమొదట విజృంభించెనేగాని తరువాత నంత నిక్కుటముగా నుండదగదని నానకు గ్రహించి యాదినము మొదలుకొని తండ్రి చూచుచుండగనే సాధువులతో సన్యాసులతో సహవాసముచేసి మాటలాడఁజొచ్చె వారిద్దరొక యింటనున్నను దండ్రికొడుకులాగుండక యొండొరుల మెఱుఁగనివారివలె నుండిరి. కాలునకుఁ గుమారునివలన గలిగినట్టి పరాభవములను నానకునకుఁ గలిగిన యవస్థయు నిరుగుపొరుగు వారందరువిని విచారించిరి. రాయబులారు మరునాఁడుదయమున కాలునిఁదనయింటికి రావించి నానకునెడ నతఁడు చూపిన కాఠిన్యమునకు దనకు చాల

విచారముగా నున్నదనియు వానిం బాధపెట్టవద్దని తానొకసారి వెనుక కోరినను దనమాటయైన లక్ష్యముసేయకపోవుట యనుచితమనియుఁ గలిగిననష్టముఁ దానిచ్చుకొనఁ గోరుచున్నవాఁడనియు జెప్పి యిరువది రూకలు దెచ్చి కాలునిచేతిలోఁ బెట్టెను. కాలుఁడు మిక్కిలి సిగ్గుపడి తనకాసొమ్మక్కర లేదని చాలసేపు నిరాకరించెను కాని వానిప్రార్థనమీఁద నెట్టకేలకు స్వీకరించెను. కుమారుఁడు పాడుచేసినసొమ్ము కాలుఁడు రాయబులారువద్ద పుచ్చుకొన్నాఁడనివిని లోకులు కాకులు పొడిచినట్టు పొడిచి యాత్మగౌరవము జంపుకొని ధనమే పావనముగా నెంచుకొన్నందుకు వానిని మిక్కిలి నిందించిరి. ఆనిందలుపడలేక కాలుఁడు సొమ్ముతీసికొనిపోయి మరల రాయబులారునకీయబోవ నతఁడు పుచ్చుకొనక వానివద్దనే యుంచుమని బ్రతిమాలి వెండియు నిట్లనియె ,, నీకుమారుఁడు నీయింట బొత్తుగా సుఖపడుటలేదు వానిని వేరొకచోట బసచేయింపవలయునని నేదలంచుచున్నాను. నేనుతురక నైపోతినిగాని లేనిచో వానిని మాయింటనే పరమానందముతో నుంచుకొందునుగదా; జాతిమత భేతములచేత నట్టిప్రాప్తి నాకు లేదు" అని వానితో బలికి యది మొదలు రాయబులారు నానకునందు మిక్కిలి భక్తిప్రేమలు గలవాఁడై వానికి సుఖమి[illegible] బస నేర్పరుపవలయునని దలపోయుచుండెను.

అట్లుండ నొకనాడు సుల్తాను పురవాసియగు జయరాముఁడను క్షత్రియుఁడొకఁడు పంజాబుదేశ పరిపాలకుఁడగు

దౌలతుఖాను లోడీపనుపున పంటల యుంచనా వేసికొనుటకు తాల్వండీ గ్రామమునకుం బోయెను. అతని కప్పటికి వివాహము కాలేదు. ఆరాజకుమారుఁ డొక్కనాఁడు కాలునికుమార్తెయగు నానకినిఁజూచి యామె చక్కఁదనము నచ్చుటయు నాకన్నియను దనకిమ్మని తండ్రినడిగెను. అతనికోరికకనుగుణముగ రాయబులారుగూడ జయరాముని సద్గుణములనుగడింపఁ గాలుఁడు సంబంధ మంగీకరించి ముందుగ ప్రధానముచేసి యల్పకాలములోనే కూఁతును జయరామునకిచ్చి వివాహముచేసెను. వివాహానంతరమునఁ బెండ్లికూఁతురు పెండ్లికుమారునితో గృహప్రవేశమునకుఁ బోనఁ గాలుఁడు నానకును వానివెంట సుల్తానుపురమునకంపెను. నానకు తండ్రిమాట జవదాటక నచ్చటికి తిన్నగాఁబోయి చెలియలను మరల దోడ్కొనివచ్చెను. మరుసటిసంవత్సరము వైశాఖమాసమున జయరాముఁ డత్తవారి యింటికి రాఁగా రాయబులారు వానిఁ బిలిచి నానకునకు బొత్తిగా సుఖము లేదనియుఁ దండ్రి మిక్కిలి కఠినుడగుటచేత స్వగృహమున నున్నంతకాలము కష్టమే ప్రాప్తించుననియుఁ దోబుట్టువు దగ్గరనున్న పక్షమున నతనికి సుఖము కలుగుననియుఁ జెప్పెను. జయరాముఁడందుకు సమ్మతించి వానిని వెంటగొనిపోవుదునని ప్రత్యుత్తరమీయ రాయబులారు "తొందరపడవద్దు ఇదిసమయముగాదు. సమయమువచ్చినప్పుడు నేనే పంపెద"నని యప్పటికి నివారించెను. అనంతరము జయరాముఁడు భార్యాసమేతుఁడై స్వగ్రామమునకుఁ

బోయెను. పిమ్మట కొన్ని మాసములుగడువ నొకనాఁ డుదయమున స్నానముచేసి చెంబుచేతబట్టుకొని యింటికిఁబోవుచుండ దారిలో నొకసాధువు కనబడెను. కనఁబడినతోడనే యతఁడు వానికడకుఁబోయి చాలసేపు వానితో వేదాంతచర్చచేసి చెంబును వ్రేలనున్న యుంగరమును వానికిచ్చి గృహమునకుఁబోయెను. కాళుఁడు వానినిజూడగానే యావస్తువు లేవియని యడిగెను. నానకు వానిమాటలు కేయుత్తరమును జెప్పక తలవంచి నిలిచియుండెను. అప్పుడు కాళుఁడు దుర్భర కోపావేశమున వానిం బలు తెఱంగులఁదిట్టి యిట్లనియె. "నీవు నాకెందుకుఁ బనికిరావు. నాగృహము తత్క్షణము విడిచి నీయిచ్చవచ్చినకడకుఁబోయి యన్నము సంపాదించుకొని బ్రతుకుము నేను నీవిషయమున నన్నియాసలు విడుచుకొన్నాను."

అహాహా! కాళుఁడు బిట్టలుకతో నేబాలుని బరమమూర్ఖునిగా భావించి నిందించెనో, యాబాలుని లోకులు సర్వజ్ఞునిగ భావింతురని యించుకేనియు నెఱుంగఁడుకదా! అతఁడెవ్వని తనగృహమం దుండనీయక వెడలనడపెనో యాబాలుని ముందుముందు రాజాధిరాజులు సింహాసనంబులు దిగివచ్చి ప్రణతులై నిజాంతఃపురమునకు రమ్మని ప్రార్థింతురనిస్వప్నమందైన నెఱుంగఁడుకదా! అట్లెఱుంగక యింటనుండి కాళుఁడు కొడుకునుదోలుటయే లోకమునకు మేలయ్యె; రాయబులారు నానకును దండ్రి యింటనుండి లేచిపొమ్మనవిని కా

ళునిబిలిచి "నీకు నీకొమరునకు నింకపడదు. పడనప్పుడు మీ యిరువురుఁ బగవారివలె నుండొరులవిడువ దగదు. కావున నానకును మంచిమాటలు చెప్పి జయరామునికడకు పంపుము. నీ కోరిక ప్రకారము నీయింటనుండక పోవుటయు వీలున్న పక్షమున బాగుపడుటయు సంభవించు"నని హితోపదేశము చేసెను. కాళుఁ డాయుపదేశము విని యదిలెస్సగానున్నదని క పెట్టికొడుకుమీఁద నెంతకోపము వచ్చినను గడుపుతీపిచేత సంబంధము బొత్తుగా వదలుకొనుట కిష్టములేక జయరామునివద్దనున్న పక్షమున నెప్పటికైన నానకు బుద్ధితెచ్చుకొని బాగుపడితన వద్దకు వచ్చుట కవకాశముండునని తలంచి యప్ప బావల వద్దకు బొమ్మని పుత్రునికానతిచ్చెను. రాయబులారు నానకును మిక్కిలి గౌరవింపవలసినదనియు వానికి జూపిన యాదరము తనకుఁ జూపిన యాదరముగ నెంచుకొందుననియు జయరామున కొకజాబువ్రాసి నానకు చేతికిచ్చెను. ఆజాబుపుచ్చుకొని నానకు విషాదపూరిత మనస్కుఁడై సుల్తానుపురమునకు బోయెను. ఎంతవారికైన దలిదండ్రులను జన్మస్థానమును విడుచుట కష్టముగదా? జయరాముండు లోకముతోడి పాటువాఁడు కాఁడు గావున వానికీవిధమగు జాబవసరమే లేదు. జయరామునికంటెను వానిభార్య నానకి సద్గుణముల దొంతియగుటచేతను నామెకున్నంత సోదరప్రేమ సాధారణముగ లోకమునందెవరికి నుండక పోవుట చేతను నానకు యిలువెడలినతోడనే సుఖపడుకాలమువచ్చినదని మనమునమ్మవచ్చును.

బలుఁడను కాఁపుకుఱ్ఱవాఁడు మొదటినుండియు నానకు బరమభక్తుఁడు అందుచేత వాఁడయాచితముగ దలితండ్రులను గృహమును విడిచి నానకు వెంటఁబోయెను. పోయి యొక్కనాఁడైన సుఖింపక గురువుతోఁ గలిసి యెన్నో యిడుమలఁబడెను.

ఇల్లువిడిచి యైదుదినములు పయనముచేసి నానకు సుల్తానుపురము చేరెను. అక్కయు బావయు వానిని కడుఁబరమానందము నొంది మిక్కిలి గౌరవించి జయరాముఁడు మరఁది జూచి నీవు నీయిచ్ఛవచ్చినట్లు భగవద్ధ్యానము చేసికొనుచుఁ గూర్చుండ వచ్చు, నీజోలికెవ్వరు రారని స్పష్టముగ జెప్పెను. అంతటి యాదరము జూపినందుకు నానకు తనయప్ప బావలకుఁ గృతజ్ఞుఁడై వందనములు చేసి చిరకాలము మీకు నేను భారముగానుండ" నని తనయాత్మగౌరవము వెల్లడియగునట్లు బలికెను. తనయునికి బావకు భారముగానుండునని తలంచి నానకావిధముగా బలుకలేదు. చెడి చెల్లెలింటికిఁ బోవుటకన్న స్నేహితునియింటికి బోవుట మంచిదను సామెతను బట్టిపాటుపడక సోమరియై యక్కసొమ్ముందని యాత్మగౌరవముం జంపుకొనుట యనార్యకృత్యమని యెఱింగి యాతఁడిట్లు పలికెను. ఆయూరు జేరినది మొదలు నానకేదో యుద్యోగము సంపాదించుకొని సొంతపాటువలన బొట్టపోసుకొని తన సేవకుఁడగు బలుని బోషింపవలయునని నిశ్చయించుకొనెను నానకు పని

లోఁ బ్రవేశించుట విజయరామున కంతగా నిష్టము లేకపోయినను దోబుట్టువు సొమ్ము తినుట నానకున కిష్టము లేదని గ్రహించి యట్టి యాత్మగౌరవముండుట మంచిదే యని భావించుటచేతను నానకున కెదురాడుట కిష్టము లేకపోవుట చేతను మఱఁది యిట్టిప్రకారము పోవఁదలఁచి యతఁడు పనికొఱకుఁ బ్రయత్నించెను. అప్పుడే దౌలతఖానులోడీ పెట్టించిన ధాన్యపుగొట్టుమీఁద గుమాస్తా కావలసివచ్చెను.

ఆపనిలోఁ బ్రవేశించుటకు నానకు సమ్మతించెను. అంతకు మునుపు నానకు మందకొడిగఁ గూర్చుండి యెవ్వరితోఁ మాటలాడక నెల్లప్పుడు పరధ్యానముగ నుండుచువచ్చినందున నుద్యోగములోఁ బ్రవేశించిన తోడనే కొంతమాంద్యము వదలుననియు కొడుకు వ్యాపారములోఁ బ్రవేశించినాఁడని విని కాలుఁడు పరమానందమొంది తనయెడం గృతజ్ఞుఁడగుననియుఁ దలంచి జయరాముండు మఱఁది సంకల్పమును గొనియాడి యీవార్త భార్యకెఱిఁగించెను. నానకి తమ్ముని వార్త పతి ముఖమున విని బాలుఁడంత యాకస్మికముగ నెట్లు మాఱిపోవునని విచారించి సోదరీగృహమునుండి కాలము బుచ్చుట కిష్టము లేక సోదరుఁడట్లు తలంచెనేగాని స్థిరబుద్ధిగలిగి యీమాటకు నిలువంబడి యుండఁడని భర్తతోఁ జెప్పి యంతట నిలువక తమ్మునిం బిలిచి ,, మాకు నీవు భారముగా నుండవు మాకుఁ గావలసిన పదార్థము లన్నియు నున్నవి గా

వున మనమా నిమిత్తము నీవీ పనిలోఁ బ్రవేశింప నక్కఱలే దని స్పష్టముగ జెప్పెను. ఎంత చెప్పినను నానకు తన యుద్యమమును విడువనందున నానకి వాని యుద్యమమున కొప్పుకొనియె పిమ్మట సతీపతులిరువురుఁ జేరి గుదికట్టువంటి సంసారబంధమును నానకు మెడకు తగిలించినచో నతఁడత్యాసక్తుఁడుగాక యుండునని వాని కచిరకాలమున వివాహము చేయ నిశ్చయించిరి. కొడుకుద్యోగములోఁ జేసినవార్త కాలుఁడు విని వర్ణనాతీతమైన యానందము నొంది కొడుకింక బాగుపడి తీరుననియు ముందెంతవాఁడో యగుననియు నూట లూరఁ జొచ్చెను.

నానకు విక్రమార్క శకము 1544 వ సం॥రం మాఘ శుద్ధాష్టమినాడు సుల్తాను పురముఁ జేరి కొన్ని దినములలోనే యుద్యోగమున బ్రవేశించెను. దౌలతుఖానులోడీ క్రొత్త గుమస్తాచేతికి ధాన్యపు కొట్టు స్థాపించు నిమిత్తము మొదట వేయి రూపాయలిచ్చెను. నానకుయొక్క పూర్వచరిత్ర మెఱిఁగినవారు వాని స్వభావమున కంత విరుద్ధమైనపనిలోఁ నెట్లు ప్రవేశింపఁగలిగెనో యని యచ్చెరువడఁ జొచ్చిరి. మాయామర్మము లెఱుఁగని బలుఁడును నానకు లౌకిక వ్యవహారములందుఁ బ్రవేశించుచున్నవాఁడు గావున తన సాయ మంతటినుండి యక్కఱలేదనుకొని స్వగ్రామమునకుఁ బోవుటకుఁ దనకు సెలవిమ్మని నానకునడిగెను. నానకు వాని వెంగలితనము

నిక్కఁ జిరునవ్వు నవ్వి యిట్లనియె. "ఓయీ! మోసపోకుము. నే నెట్లు కాఁదలచినవాఁడనో యట్లయితీరుదును దానికి నాకు నడుమ నేదియు నడ్డము రాఁజాలదు. ప్రస్తుతము కాలక్షేపము నిమిత్తము కొన్నినాళ్లీ పనిఁ జేయఁబూనితినే కాని యిది నా పరమార్థము కాదు. సమయము వచ్చినప్పుడు మనమిద్దఱము గలిసియే పోవుదము. గావున నీవు నావద్దనే యుండుము." అప్పలుకులు వినినతోడనే బలుని సందియములు తొలంగెను. తొలంగకపోయినను నానకుమీఁద వానికి మిక్కుటమగు ప్రేమ యుండుటచేత నతని కోరిక ప్రకారము వాఁడచ్చట నుండవలసినవాఁడే.

నానకు వ్యాపారము రెండు నెలలు చేయునప్పటికి గుమారు నొక్కసారి యుద్యోగము చేయుచుండ జూడవలయునని యుబలాటపడి కాళుఁడు స్వగ్రామమున ముండ్లమీఁద నుండినట్లుండి యేమియుం దోఁచక సుల్తానుపురమునకుఁ బోయెను. పోయి కొట్టుమీఁద కుదురుగాఁ గూర్చుండి వ్యాపారము చేయుచున్న కొడుకుం జూచి పట్టజాలని సంతోషమొంది వ్యవహారమెట్లు జరుపుచున్నాఁడో తెలియఁగోరి కొడుకు వ్రాసిన లెక్కలు పరీక్షించెను. పరీక్షింపగా వచ్చిన లాభములో నొక గవ్వయైన నిలువయున్నట్లు వానికి గనబడలేదు. అయినను కాళుఁడు కొడుకు నేమియుననక కాలక్రమమున నవియు జక్కబడునని తలంచి ప్రస్తుతము కొడుకు కొట్టుమీఁదకు వే

ళకువచ్చి వ్యాపారము చేసి వేళ కింటికిఁ బోవుచున్నాఁడదియే చాలునని సంతోషించెను.

నానకీ జయరాములు నానకునకు వివాహము జేయ గృతనిశ్చయులైన ట్లిదివఱకే చెప్పియున్నారము కదా? జయరాముం డాసంకల్పము నెరవేరువఱకు సరిగ గుడువక నిద్రింపక చుట్టుప్రక్కల గ్రామములకుఁ దడిమన్ను బాడిమన్నగునట్లు దిరిగి ప్రయత్నించెను. అట్లు ప్రయత్నించుచుండ నొక గ్రామమున మూళుఁడను నొక క్షత్రియునివద్ద సంప్రాప్తయవ్వనయై వివాహయోగ్యయగు కన్య యొకతె యున్నదని వానికిం దెలిసెను. అల్లుఁడామాట మామకు నెఱిఁగింప కాళుఁడు మూళునితో వియ్యమందుట కియ్యకొని ప్రధానము చేసికొని రమ్మని జయరామునితోఁ జెప్పెను. ప్రధానము యథావిధిగా జరిగెను. వివాహముహూర్తము నిశ్చయింపబడెను. కాళుఁడు పెండ్లిపనులను జేయింప స్వగ్రామమునకుఁ బోయెను. ప్రధానమైన యొక మాసమునకు జయరాముని వద్దకు కొందఱుపోయి నానకు ధాన్యపుకొట్టు సంబంధమగు లాభమును మూలధనమును సాధువులకు సన్యాసులకు నిచ్చవచ్చినట్లు దోఁచిపెట్టి పాడుచేయుచున్నాఁడనియు దానివలన బావమరదుల కిద్దఱకు నపాయము వాటిల్లుననియుఁ జెప్పిరి. ఆమాటలు విని జయరాముఁడు తన ప్రాణముమీఁదికి వచ్చునని భయపడి కర్తవ్యమేమని భార్య నడుగ నామెమగని తెఱ

గుణ భీతిల్లక తన తమ్ముఁడు లోకవ్యవహార మెఱుఁగనివాఁడు కాఁడనియు నతఁడొంతధర్మాత్ముఁడైనను నీతిసంపన్నుఁడగుటచే నితరుల ధనము చేతికివచ్చినట్లు వమ్ముచేయఁడనియు దృఢముగ జెప్పి వానివెరపు తీర్చుటకుఁ దమ్ముని బిలువనంపి క్షేమమడిగి యిష్టాగోష్ఠి కొంతసేపు నడపెను. అదియే మంచిసమయమని జయరాముఁడు వినయముతోడను శాంతముతోడను మరదిం బలుకరించి యంగడి వ్యవహార మేరీతిం జరుగుచున్నది లాభనష్టము లెట్లున్నవని యడిగెను. నానకు బావనోటనుండి యప్పలుకులు వెడలినతోడనే కంఠస్వరమునుబట్టియు ముఖలక్షణమునుబట్టియు వానికిఁ దనమీఁద నేదో యనుమానము కలిగినదని గ్రహించి తన్నొక రనుమానించుట కిష్టపడక తన నిరుపరాధత్వమును వెల్లడిచేసికొనఁదలఁచి తత్క్షణము లెక్కలు పరీక్షచేయుమని బావను కోరెను. నానకియు హాని మాటనే యనుసరించుటచే జయరాముఁడు వాని లెక్కలు శోధించెను. ఏమి చెప్పుదును లెక్కలుచూడఁగా పెట్టుబడిపోను దౌలతు ఖానుగారి లాభము నిలువయుండుటయేగాక నానకునకు మూఁడువందల యిరువది రూపాయలు రావలసియుండెను. అది చూచి యక్కయు బావయు మిక్కిలి యానందము నొందిరి. కాని తన మరియాదయుఁ దన న్యాయబుద్ధియు పాటింపక నిష్కారణముగ వారు తనమీఁదననుమానము నొందినందుకు నానకు మిక్కిలి నొచ్చుకొని మనఃఖేదమునొంది వ్యాపారము

మాని పోవలయునని తలంచెను. కాని సోదరీభావుకలు చాల బలవంతము చేయుటచేతను వారిమాట గౌరవింపవలయునని బలుఁడు ప్రార్థించుటచేతను నిలువవలసి వచ్చెను. దౌలతుఖాను వాని సత్యసంధతకు మెచ్చి పెట్టుబడినిమిత్తము రెండువేల రూపాయల నిచ్చెను. కొట్టు క్రమక్రమముగ వృద్ధిపొందెను. నెలనెలకు రాఁబడి హెచ్చెను. ఈవృద్ధికి నానకు మిక్కిలి సంతోషింపఁ జొచ్చెను. కాని యాసంతోషము ధనలాభము వచ్చుచున్నదని కాదు. మరేమనిన సత్పురుషులకు సాధువులకు సన్యాసులకు దీనులకు దైవభక్తులకు సహాయముచేసి తన జన్మము సఫలము చేసికొనవచ్చునని యతఁ డాయుద్యోగమున్నంత కాలముండెను. నానకునియొక్క యాత్మజలమందుండియు జలసంపర్కము లేని తామరపూవువంటిది గదా!

శ్రీ

నానకుచరిత్ర.

తృతీయాధ్యాయము.

నానకునకు నానాటికి వ్యవహారములో లాభ మధికముగ వచ్చెను వచ్చిన లాభమంతయు నతఁడు మునుపటికంటె నెక్కుడుగ దైవభక్తులకు దీనులకు దానము చేయఁదొడగెను అందుచేత గ్రామములోని జనులందఱు వానివర్తనముం గూర్చి తమలో దారు చెప్పుకొన నారంభించిరి. కొందఱతని యౌదార్యమును మెచ్చుకొనిరి. మఱికొందఱతని వితరణమునకు విపరీతార్థములనుఁ గల్పించి నిందింపసాగిరి. లోకులు పరమార్థము నరయక వినినదంతయు నమ్మువారగుటచే నానకు యజమానుని ధనమంతయు యథేచ్ఛముగ నమ్ముసేయుచున్నాఁడని యభిప్రాయపడిరి. యజమానుని ధనమే యిచ్చవచ్చినట్లు వ్యయము సేయకపోయిన పక్షమున నిద్దఱు మనుష్యులకుఁ గావలసిన కర్చులే గాక సన్యాసులకు బిచ్చగాండ్రకు దోఁచి పెట్టుటకు వీనికెక్కడినుండిసొమ్ము వచ్చినదని లోకులు పలుకఁ జొచ్చిరి. ఆవిషయమున లోకులు నిశ్చయముగా దురభిప్రాయ

పడిరి. ఏలయన నానకునకు వాని శిష్యుఁడగు బలునకుఁ గావలసినభోజనపదార్థముల నిమిత్తమగు వ్యయము మిక్కిలి స్వల్పము. నానకు వేదాంతియగుటచేఁ గేవల ముదరపోషణమే ప్రధాన కార్యముగఁ జేసికొనక యేదితినినను దినము వెళ్ళిపోవునని సామాన్యులు భక్షించు వస్తువులనే యుపయోగించుచు వచ్చెను. గంజి యన్నమెంతో వానికి బంచభక్ష్యపరమాన్నములు నంతె. మధురాహారములు గ్రహించి తన పొట్టనింపి కండలు పెంచుటకంటె సొమ్ము మితముగా వాడుకొని మిగిలినిసొమ్ము సద్వినియోగముం జేయుట యిహపర సాధనమని యతండు నమ్మి జాగ్రితతో నుండెను. అట్టి మహానుభావులు తిండిపోతులుగా నుండరుగదా. ఆతఁడు చేయు దానములు మెరమెచ్చుల దానములుగాక యపాత్రదానములుగాక పేదలకు భగవద్భక్తులకు నీయఁబడిన సత్పాత్ర దానములయ్యెను. గ్రామవాసులలో ననేకులు నానకుచేయు వ్యయములఁగూర్చి యత్యద్భుతముగాఁ జెప్పుకొనుచుండుట విని జయరాముఁడు లోకులమాటలే నిశ్చయములైనపక్షమున నవాబు నానకును దండించుటయే గాక తనకుఁగూడ మహాపకారము చేయునని భయఁపడి మరఁది నడుగుట కిష్టము లేక సందేహించుచుండెను. నానకును లోకుల గోలవిని బావమనస్సు సంశయాకలితమైనదని తెలిసికొని తనచరిత్రము నిర్దుష్టమని వెల్లడిచేయుటకును, నిందారోపకులకు బుద్ధిచెప్పుటకును, బా

వనుబిలిచి మునుపటియట్లె తన లెక్కలఁ బరీక్షింపుమని కోరెను. జయరాముఁడు తనమనస్సులో ననుమానముగా నున్నట్లు నానకునకుఁ దెలియుట కిష్టములేని వాఁడయి యంగడిలో నేదోలోపమున్నదని మాత్రము మనస్సులో నభిప్రాయపడి లెక్కలు పరీక్షించుమని కోరినమాత్రముననే యందుకీయకొని నానకును నవాబువద్దకు తీసుకొనిపోయి యాతని దరిశనముచేసి లెక్కలు పరీక్షింపుమని కోరెను. నవాబు వానిమాటలువిని నానకును తనయెదుటికి పిలిచి పేరేమనియడిగి పేరు తెలిసికొన్నపిదప జయిరామునివంక తిరిగి వీనికి వివాహమయినదాయని యడిగెను. వివాహము కాలేదని జయరాముఁడు ప్రత్యుత్తరముఁజెప్ప విని నవాబు „ అదిగో అదేకారణము వివాహము కాకపోవుటచేతనే యతఁడు మాసొమ్ములు పాడుచేయుచున్నాఁడు. నీవు నాస్వభావ మెఱుఁగుదువుగదా. లెక్కలు సరిగా నుండనిపక్షమున మీగతి యేమగునో చూచుకొనం" డని కఠినోక్తులు పలికెను. నానకు వానికఠోరభాషణము లాలకించి యించుకేని వెఱపునొందక „ లెక్కలు చూపినపిదప మీయిష్టము వచ్చినట్లు చేయవచ్చును లెం"డని నిర్లక్ష్యముగఁ బదులుచెప్పెను. తనయంతవాని యెదుట నానకు నిర్భయముగా నిర్లక్ష్యముగా నిశ్చలముగా నట్లు ప్రత్యుత్తరము చెప్పుటచేత నవాబునకు మితిమీరిన కోపమువచ్చెను. ఆకోపము పైకి స్ఫుటముగాక ముందే జయరాముఁడు వానిముఖలక్షణములు గనిపెట్టి మిక్కిలి వినయముగా చేతు

లుజోడించి నానకు గొప్పవారి దరిశనము నెన్నఁడు చేయని పల్లెటూరు వాఁడగుటచేత మర్యాదలు తెలియక యట్లువచించెనేకాని యనుమానింపఁ దలఁచుకొనలేదనియుఁ దనయందేదోషమును లేదని నమ్మి యాతనిస్పష్టముగాఁ బలుక సాహసించెననియుఁ బ్రథమ దోషమగుటచే క్షమియింపఁదగు"నని యుఁ బలుతెఱంగుల ప్రార్థించెను.

ఆ వేఁడికోలు విని దయాళునయి నవాబు తనకోటలో నున్న యదురావను మంచి లెక్కగానిని పిలిపించి యంగడి లెక్కలు శోధింపుమని యానతిచ్చెను. యదురావు మిక్కిలి జాగరూకతతో నైదుదినములు లెక్కలు పరీక్షించెను. నవాబుపెట్టిన పెట్టుబడియు దానిమీఁదవానికి రావలసిన లాభమును గాక 321 రూపాయలు కొట్టులో నిలవయున్నట్టు లీపరీక్షవలన దేలెను. నానకు తననిమిత్తము దానధర్మముల నిమిత్తము వ్యయముచేయగా నతనివంతు మిగిలినసొమ్మిది. అదిచూచి జయరాముఁడు మానప్రాణములు దక్కెనని మిక్కిలి సంతోషించి మరునాఁడు నవాబు దరిశనమునకుఁ బోయెను. అదివఱకే యదురావువలన లెక్కల పరీక్షనుగూర్చి నవాబు వినియున్నందున జయరామునిజూచి యతఁడు "నీమరఁదిమీఁద నీవిధముగా వాడుకలు కలుగుటకు కారణమే"మని యడిగెను అనవుఁడు జయరాముఁడిట్లనియె. "లోకములో నెంతమంచివారికయినను శత్రువులుండక మానరుకదా. అట్లె మానాన

కుమీఁద కూడఁగట్టనివారు కొందఱున్నారు. ఇదియంతయు నామహాత్మ్యల సృష్టియేకాని మాఁవాని లోపమేమియు లేదు" పరీక్షానంతరమున నవాబు నానకుమీఁద నెక్కువ విశ్వాసముఁ గలవాఁడై మునుపిచ్చిన సొమ్మునకుఁ దోడుగ పెట్టుబడి క్రింద మరిమూఁడువేల రూపాయల నిచ్చి వ్యాపారము నెక్కుఁడుగ సాగించుమని చెప్పెను. నానకు నిర్దోషియని తెలిసినప్పుడు జయరాముఁడు వానిభార్యయు నొందిన యానంద మింతింతయని వర్ణింప నలవికాదు. ఆపరీక్షవలన నవాబునకు నానకుమీఁద నమ్మిక పొడముటయేఁగాక జయరామునిమీఁదకూడ నధిక గౌరవము గలిగెను. కుబుసమువిడిచిన కోడె త్రాచుసనుకొన్నది పూలదండయయినట్లు బావమరుదులనిద్దరిపయి నలిగి నారింజెరుపఁదలఁచిన నవాబు పరమాప్తుఁడగుటచే నానకుమీఁద నిందలుమోపిన శత్రువులు సిగ్గుపడి నోళ్లుమూసికొనవలసిన వారైరి. నానకు మేలునే గోరునట్టి పరమమిత్రులు సంతోషపరవశులైరి. తనకుమారుఁడు బుద్ధిహీనుఁడనియు జిల్లిగవ్వయైన నార్జింపలేఁడనియు, గౌరవమాలినవాఁడనియుఁ దలంచి వాని నింటనుండి వెడలనడచిన కాళుఁడు పుత్రుని మిత వ్యయము నిర్దోషిత్వము నవాబునకు వానిపై దయగలుగుట మొదలగు వార్తలు విన్నప్పుడు పొందిన సంతోషమనుభవైక వేద్యమేగాని వర్ణన కసాధ్యము. మొదటి నుండియు నానకు మహాత్ముఁడగునని నమ్ముచుండిన రాయబులారు దానినివిని మెంతో సంతోషించెను.

ఒకనాఁడు సాయంకాలము జయరాముఁడు భార్యయు నానకునుగూర్చి మాటలాడుకొను చుండునంతలో నతఁడేవచ్చివ్యాపారములో తనవంతువచ్చిన లాభపుసొమ్ము దెచ్చి దాఁచుడఁని వారిచేతికిచ్చెను. అక్కడకుఁ దమ్మునిమీఁదననుమానమెన్నఁడును లేకపోయినను లోకులుచేసిన నిరాపనిందల కామెమనఃఖేదమునొంది పరీక్షానంతరమున నిష్కళంకుఁడైవచ్చినసోదరుని బహువిధముల గౌరవించెను.

నానకుఁ గుణవంతుఁడై ధనసంపాదకుఁ డగుటచేత స్వకుటుంబభారము వహింపగలఁడు గావున వానికి వివాహము శీఘ్రముగఁ జేయుట యుచితమని సోదరీ భావుకలు తొందరపడిరి. అదియునుఁగాక సంసార బంధమునందు వానిని బ్రవేశపెట్టినచో నతఁడందే తవులుకొని యన్యవిషయమునుండి మనస్సు మరల్చి బాగుపడునని వారెంచి యీవఱకే వానికొక సంబంధము కుదిర్చిరని మనమెఱుఁగుదుముగదా. జయరాముడు నానకునకుఁ బిల్ల నీయఁదలఁచిన మూళునిపేర ముహూర్తనిశ్చయము చేయుమని జాబువ్రాసెనుగాని మూలుఁడు వివాహమునకుఁ గావలసిన సంబారములు తనకు సమకూడలేదని కొంతయాలస్యముఁ జేసి యెట్టకేలకు భాద్రపద బహుళ సప్తమిదినమున సుముహూర్తము నిశ్చయించి వివాహమునకుం దరలి రమ్మని వ్రాసెను. కాలుఁడు సకుటుంబ పరివారముగా సుల్తానుపురమునకుఁ బోయి యటనుండి పెండ్లికొడు

కును జయరాముఁడు మొదలగు చుట్టములను దోడుకొని తరలిపోయెను. వియ్యంకుఁడు వియ్యాలవారిని దనస్థితికిఁ దగినట్లు గౌరవించెను. వివాహ మహోత్సవము మూఁడుదినములు జరిగెను. నాలవనాఁడు కాలుఁడు పెండ్లికూఁతురును వెంటఁ బెట్టుకొని సపరివారముగ బయలుదేరి సుఖముగ సుల్తానుపురముఁ జేరెను.

పెండ్లికూఁతురుపేరు సుల్లఖి. అత్తవారెందుచేతనొ తల్లిదండ్రులు పెట్టిన పేరంబిలువక చూనియని యామెను బిలుచుచువచ్చిరి. సుల్తానుపురమునకు వచ్చినపిదప కాలుఁడు కొడుకునుం గోడలిని స్వగ్రామమునకుఁదోడ్కొనిపోవఁదలఁచెను. తాల్వండిగ్రామమునకుఁ బోవుటకు నానకున కిష్టము లేదు. ఆ కారణముచేత జయరాముఁడు నానకియుఁ దాని కంగీకరింపరైరి. కాని కొందఱు పెద్దలు నానకుయొక్క తల్లి వివాహమునకుం రానందున కొడుకుంగోడలు కాఁపురము చేయుచుండ నామెకన్నులు చల్లగ చూడగోరుననియు నొక్క నెలనైన నామెకడనుండుట యుచితమనియు నుపదేశించిరి. ఆయుపదేశముంబట్టియుఁ దల్లిమీఁదగల గౌరవముంబట్టియు నానకు స్వగ్రామమునకుఁ బోవ నిష్టపడి భార్యాసమేతుఁడై తండ్రితోఁగూఁడ జనియెను. అతఁడు వచ్చువఱకు నంగడిపని బలుఁడు చూచుట కొప్పుకొనెను. వివాహ దీక్షితుఁడై కళ్యాణవేషముతోనున్న కుమారుఁడు ధర్మపత్నీసమేతుఁడై తల్లిపాదములకు నమస్కరింప, త్రిప్తాదేవి

కొడుకుం గోడలిఁ గౌఁగిలించుకొని యానందబాష్పములని యెడి ముత్యాల సేసలు వారిపైఁ జల్లెను. నానకు రాకవిని చుట్టములు నెచ్చెలులు పరిచితులు వానిం జూడవచ్చి యతఁడు మంచివృత్తిలోఁ బ్రవేశించినందుకు ధనము సంపాదించుచున్నందుకుఁ జాల సంతసించి కొనియాడిరి. కొడుకక్కడనున్న నెల దినములలోఁ దండ్రి సహజముగఁ గఠినుడయ్యు మరల నేమి సాహసము పుట్టునో యను భయమున నేమియుననక నడుమనడుమ నెవరితోనో యన్నట్లు "ధనము సంపాదించుట మంచిది. ధనములేనివారి నెవరుఁజూడరు. దుస్సహవాసములు చేయఁగూడ"దనుచు నెమ్మదిగఁ గాలము వెళ్ళబుచ్చెను. ఆమాసము ముగిసినపిదప నానకు భార్యాసమేతుఁడై సుల్తానుపురమునకుఁ బోయి యెప్పటియట్ల తనపనిలోఁ బ్రవేశించెను. పుట్టినింటివారు చూనీదేవిని మరల స్వల్పకాలములోనే బంపుదుమని చెప్పితీసికొనిపోయిరి.

శ్రీ

నానకుచరిత్ర

చతుర్థాధ్యాయము.

ఇరువది యేండ్లయిన నిండకముందే నానకు గృహస్థుఁడయి సంసారభారము వహించెను. కాని యాపెండ్లి వానిజీవనము సుఖాస్పదముగఁ జేయుటకు మారు దుఃఖభాజనముగ జేసెను. చూనీదేవి కోపశీల గర్వసమేత. ఒరులపై నధికారము చేయనిచ్చకలది. ఆమె జనకుండగు మూలుఁడు కాలునియచ్చు. వాక్పారుష్యమునందు ధనాశయందు మనఃకాఠిన్యమునందు వియ్యంకు లొండొరులకుఁ దీసిపోరు. చూనీదేవితల్లి నానకు తల్లివంటిదిగాక భర్తగుణములకు వన్నెవెట్టుచు ననుకూల దాంపత్యమని లోకులు చెప్పుకొనునట్లు నడచెను.

అట్టి జననీ జనకుల కుద్భవించినందువ చూనీదేవి తల్లిచాలు బిడ్డయు తండ్రిచాలు బిడ్డయు నయ్యెను. తల్లిదండ్రుల గుణములు ప్రతిబింబములట్లు బిడ్డలయందు గానబడుచుండును గదా. తల్లి మంచిదికానపుడు తండ్రి మంచివాడగుటయో తండ్రి యోగ్యుఁడు గానపుడు తల్లి యోగ్యురాలగుటయో

తటస్థించునేని బిడ్డలొకవేళ సుగుణవంతులు కావచ్చును. భార్యాభర్తలిద్దఱు దుస్స్వభావులయినపుడు బిడ్డలు సాధుశీలురగుట యరిది. అయోగ్యులగు జననీజనకుల కుద్భవించినను బిడ్డలు జన్మించినది మొదలు సజ్జనులచేఁ బెంపబడుదురేని వారికి సద్గుణము లలవడవచ్చును. అట్లుగాక యవివేకులగు మాతాపితలకుఁ బుట్టి వారికడనే పెరిఁగిన బిడ్డలమాట వేరే చెప్పవలయునా! చూనీదేవి గయ్యాళితనమున దల్లిదండ్రులను బోలినందున బ్రతిదినము మగఁడు గృహమునకు వచ్చినప్పుడు పిల్లిమీఁద బెట్టి యెలుకమీఁద బెట్టి సణుగుచు నిదిలేదది లేదని కేకలు వేయుచుండును. అంతతోఁ బోక గృహకృత్యములకుఁ గావలసిన సంబారములు సరిగ సమకూర్చుట లేదనియు సంపాదించిన ధనమంతయు బైరాగులకు బావాజీలకుఁ బెట్టి సంసారము గుల్ల చేయుచున్నవాఁడనియు, నుదయాస్తమయములు మగనిని సాదించుచుండును. సంపాదించిన ధనములోఁ జిల్లిగవ్వయైన వెచ్చబెట్టక తనయిచ్చవచ్చినట్లు వ్యయముచేయుటకు దనయధీనము జేయుమని పోరుచుండును. తానెంత పోరువెట్టినను భర్త తనమాట రవ్వంతయు లక్ష్యము సేయనందున నామె తనపంతము నెగ్గించుకొనుటకుఁ బలుమారు తల్లిదండ్రులకు దనకష్టములఁ దీర్పరమ్మని వర్తమాన మంపుచుండెను. పంపుటయే తడవుగ వానియత్తమామ లిరువురు కూతురు మిక్కిలి కష్టపడుచున్నదనుకొని యల్లుని యింటికివచ్చి తమకూఁతు రష్టకష్టములు బడుచున్నదని కల్లిబొల్లి యేడ్పులేడ్చి ,,మె

న్నఁడు బుద్ధి తెచ్చుకొని బాగుపడుదువు నాయనా” యని యల్లునిమీఁదబడి రక్కసులవలె వానిని బాధించుచు వచ్చిరి. సహజముగ శాంతశీలుఁడు వాక్పారుష్యమన్న మిక్కిలి యసహ్యపడుచు నిరంతరము మనశ్శాంతినే గోరు నానకు, ఆలిపోరునకు దోడుఁగ నత్తమామల పోరుగూడ సంభవించుటచే మనస్థిమితము లేనివాఁడయి చాల దుఃఖపడుచు వచ్చెను. ఒకప్పుడత్తమామల పోరుఁబడలేక మాయింట నన్న వస్త్రములకు లోపము లేదుకదాయని యడుగుచుండును. ఆపలుకులకత్తమామలు మిక్కిలి కినిసి „అన్న వస్త్రములున్న చాలునా మఱేమియు నక్కఱలేదా ! నగలుండవలె నాణెములుండవలె సంసారము చేయుచున్న పుడెన్నో యుండవలెను. కాలునొచ్చిన చేయినొచ్చిన నింటగూర్చుని సుఖముగ తినుటకు గొంతసొమ్ము నిలువ యుండనక్కఱలేదా! నీసొమ్ము దినుచున్న గోసాయిలు సన్యాసులు నీకాపత్సమయమున నక్కఱకువత్తురని తలంచుచున్నాఁడవుకాఁబోలు. పాపమేమియు నెఱుఁగని మా పిల్ల యట్టియాపత్సమయము వచ్చిననో నిష్కారణముగ గంగలో దిగవలయు” నని నిష్ఠురముగ బలుకుచు వచ్చిరి. కర్ణకఠోరములగు నప్పలుకులు వినినప్పుడు నానకు మనస్సు మిక్కిలి ఖేదమునొంది “మాయూరికి మాయత్తవారియూరికి నిప్పుడున్న దూరముకంటె బదిరెట్లుదూరముండిన బాగుండునుగదా దూరముండినపక్షమున వీరు తఱుచుగవచ్చి నన్ను బాధింప

కుందురుగదా” యని తలంచుచుండును. అల్లునియూరికి మామయూరికి దూరముండుట మంచిదనియే కాఁబోలు శాస్త్రకారకులు సయితము “గృహస్థులు పుత్రికలను దూరప్రదేశములనుండు పడుచువారి కీయవలయు” నని శాసించిరి. నానకునకు గృహము సుఖప్రదమగుటకు మారుసుంఖభోజన మయినందున నతఁడింటనుండినప్పుడు ముండ్లకంపమీఁద నుండినట్లుండి మెదుకులు నోటవేసుకొని యావలకుఁ బోవుచుండును. సోదరీ గృహమునకుఁ బోవఁదలఁచిన వానియత్త యామెయింటికిఁగూడ బోయి యల్లునిమీఁద పిథవిరామము లేక నేరములు చెప్పుచువచ్చెను. నానకి సాధుశీల యగుటచే దనసోదరుఁడు యోగ్యుఁడని యామె యెఱింగియుండియు నా గయ్యాళిగంప నోటికి వెరచి యేమియుననక యూరకుండును.

వేయిమంది పడుచు పడఁతులైనను నానకి యత్తగారి యెదుట నిలువలేరు. అట్టి యామెయెదుట పరమసాధ్వియగు నానకి నిలిచి యేమిప్రతిఘటింపఁగలదు. స్వగృహమునందుగాని సోదరీగృహమందుగాని యించుకేనియు మనశ్శాంతినొందుటకు వీలులేక నానకు దుకాణమే యిల్లుచేసికొని దినమునం దెనిమిది జాములలోఁ జాలభాగ మక్కడనే గడుపుచు వచ్చెను. అతనికి బలుఁడు సహాయుఁడు బలున కతండు సహాయుఁడు. అతఁడొంటిగ గూర్చున్నప్పుడు మనసులో ననేకాలోచన లొకదానివెంబడి నొకటి తోఁచుచుండును. భార్యా దుఃఖ

హేతువు. సంసారము దుఃఖహేతువని పెద్దలు చెప్పెడు మాటలు వానికి జ్ఞప్తికిరాఁగా నతఁడు మాటిమాటికి మెడకు గుదికఱ్ఱయుఁగలిగి సంకిలియునగు నీవివాహమేల చేసికొంటినని విచారించుచు దృఢమైన యాబంధమును తెంపుటకు సమయమును నిరీక్షించుచుండెను. అట్లు నిరీక్షించుచుండగానే యనేక సంవత్సరములు గడచెను. అతనికప్పటికి ముప్పదియాఱవయేఁడు. వివాహమై పదునాఱు సంవత్సరములాయెను. అతనికిద్దఱు కుమారులు జన్మించిరి. అతని ముప్పది రెండవయేఁట మొదటి కుమారుఁడు పుట్టెను. ఆకుమారునిపేరు శ్రీచంద్రుఁడు. మఱి నాలుగేండ్లకనగా ముప్పది యాఱవయేఁట రెండవకుమారుఁడుదయించెను. అతనిపేరు లక్ష్మీదాసు. అట్టియవస్థలలో నానకు జీవితమందు గొప్ప మార్పొకటిజరిగెను. ఆమార్పు వానిని సంపూర్ణముగ మార్చివేసెను. భార్యాబంధమే త్యజింప నలవిగానిది. అట్టియెడ సంతానముచేత మఱింత దృఢమైన యాబంధమును నానకు తృణప్రాయముగ ఛేదింపఁగలఁడని లోకులెవ్వఱుఁ దలంపలేదు. వానిశత్రులు మిత్రులుగూడ నానకు సంసారబంధమునం దగులుకొన్నాఁడు. వాని బ్రహ్మవిద్యయంతయు నడుగంటినదని బహిరంగముగ ననుకొనుచుండిరి. అట్టి సమయమున నానకు సర్వసంగ పరిత్యాగియై యెల్లవారల నద్భుత మొందజేసెను. రెండవ కుమారుఁడు పుట్టినయాఱు మాసములకు నానకొకనాఁడొకచోట నొంటిగ గూర్చుండి దీర్ఘాలోచనము చేయుచుండ వానివద్దకొక పకీరు వచ్చెను. ఇరువురు గొంతసేపు భగవద్విషయికమైన చర్చచేసిరి. ఆసంభాషణము ముగిసినవెనుక పకీరు నానకుతో నిట్లనియెనఁట. "నానకూ! నీవు చేయుచున్న పనియేమి? నీజీవితముయొక్క పరమార్థమిదియేనా? నీవు చేయవలసిన యుత్కృష్టకార్యమునకు నీవిప్పుడు గడుపుచున్న దేహయాత్ర యనుకూలమై యున్నదో లేదో చూచుకొనుచున్నావా?" ఆపలుకులు నానకు మనస్సుమీఁద నెంతో పనిఁజేసివానిని విరక్తిమార్గమునకుం ద్రిప్పెను. త్రిప్పటయు నతఁడు పకీరుతో నిట్లనియెనఁట. "భగవంతుఁడంతయు సరిగా వచ్చునట్లు నడపించును" ఆపలుకులు పలుకునప్పుడు నానకు మనసారా నేదోచేయుటకుఁ గృతనిశ్చయుఁడైనట్లు కనఁబడెను. అదిగ్రహించి పకీరు సంతసించి తన దారిం బోయెను.

ఆపకీరుతోఁ బ్రసంగముజరిగిన యెనిమిదిమాసముల కొకనాఁడు తెల్లవారుజామున నానకు దాపుననున్న యేటికెప్పటియట్ల స్నానమునకుఁబోయి తిరిగి గృహమునకురాక యదృశ్యుఁడయ్యెను. అతని యదృశ్యత యాలుబిడ్డలకు సోదరీభావుకలకు జాల భయముగలిగింప వారు వా[illegible]త్తము గ్రామము పొలిమేరలు వెదికించిరి. కాని యతండెందును గానఁబడఁడయ్యె. ఆయనను గనిపెట్టి వానికిగిట్టనివారు నానకు నవాబుసొము హరించి యాపదవచ్చునను భయమున నెక్కడికో

పాఱిపోయెననియు గడుసువాఁడగుటచేత నట్లుచేసెననియు నపవాదములు వేయఁజొచ్చిరి. అట్లు పగతురు చెప్పుకొనుచుండ నేమికారణముననో మరల నానకు మూఁడవనాఁడు స్వగ్రామమునకుఁ బోయెను. అతనింజూచి నిరాపనిందలు మోపిన కుత్సితస్వభావులు తమపలుకులు కల్లలయ్యెనని తలవంచుకొనిరి. నానకు చిన్న గోఁచిమాత్రము పెట్టుకొని దిగంబరుఁడట్లె యుండె స్వగృహమునకుఁగాని సోదరీగృహంబునకుఁగానియతఁడుపోవక యూరకనిందందు దిరుగఁజొచ్చె. గ్రామవాసులు వానియవస్థ గనుగొని ,, వానికిమతిలేదు పిచ్చియెత్తినదని కొందఱు గయ్యామేదోపట్టి యట్లు వేధించుచున్నదని కొందఱు బలుకంజొచ్చిరి. నానకు హఠాత్తుగ నదృశ్యుఁడయ్యెనని విని నవాబు వానికిఁ బూటకుఁడగు జయరాముని బిలుపించి లెక్కలు-పరీక్షచేయింపుమని యానతిచ్చెను. జయరాముఁడు నానకును గూడ వెంటబెట్టుకొని నవాబువద్దకు బోయెను. లెక్కలు మూఁడవసారి పరీక్షింపఁబడెను. కాని కడచిన రెండుసార్లవలెనే నానకు నిర్దోషియని తేలుటయేగాక యతనివంతు రు 760 లు రావలసియుండెను. పరీక్షానంతరము నవాబు నానకు న్యాయబుద్ధికి సంతోషించి మరల దనవద్ద నుండుమని యడిగెను. నానకు తనకుద్యోగమక్కఱలేదని తనకు రావలసిన ధనము పేదలకు బంచిపెట్టుమని చెప్పెను.

నానకు చాలకాలము గృహస్థుఁడై భార్యతోఁ గాపురముచేసి సంతానముంబడసి సంసారబంధములు మఱింత బిగిసినవెనుక వయసు కొంత ముదిరిన పిదప విరాగియై యాలుబిడ్డలవిడచి నిస్పృహుఁడై భగవద్ధ్యాన పరాయణుఁడగుట జాలమందికాశ్చర్యము కలిగించును. కాని యిందాశ్చర్యపడవలసిన దేమియులేదు. ఏలయన నానకుయొక్క గృహస్థాశ్రమము వాని నుత్తమగతి నొందించునట్లే యుండెను. కాని యధోగతికిం దెచ్చునట్లులేదు. అతఁడు ప్రతిదినము జామురాత్రియుండగా మేల్కొని స్నానముజేసి పరిశుద్ధదేహముతోడను పరిశుద్ధ మనస్సుతోడను భగవద్ధ్యానము చేయుచుండును. భగవంతుఁడు దయామయుఁడు సత్యస్వరూపుఁడు పరిశుద్ధుఁడునగుటచేత వాని నిర్మలమనస్సుతో ధ్యానించి వారికందఱకు దయా సత్యశౌచములు తమయంతట తామేవచ్చి కరతలామలకములైయుండెను. వారు సంసారమునందుండియు సంసారమున కతీతులు. మనసు వారి యధీనమునం దుండుటచే నుండఁదలచిన నింట నుండుదురు. వెడలదలంచిన నిర్విచారముగ వెడలుదురు. అదియునుగాక న్యాయార్జితమగు సొంత ద్రవ్యము దినువారి మనస్సు నిర్మలమై పవిత్రమైయుండును. నానకు ధాన్యపుదుకాణమునం బ్రవేశించినదిమొదలు న్యాయార్జితము స్వార్జితమునగు ధనమే తినుచుండుటఁజేసి వానిచిత్తము నిష్కలుషమైయుండె. మఱియు నతఁడు ద్రవ్యమును సంపా

దించినప్పుడు భగవద్భక్తులకు స్వార్జితమునఁ జాలభాగము దానము చేయుచువచ్చెను. దాతయెల్లప్పుడు భగవంతునకు సమీపవర్తియై యుండునుగదా! పూర్వోక్త విషయములంబట్టి నానకు సంసారమం దున్నపుడె మోహపాశబద్ధుఁడు గాఁడనియు, నిర్మలాంతఃకరణముగలవాఁడనియుఁ, బరమభక్తుఁడనియు, నిస్పృహగలవాఁడనియు మనము గ్రహింపవచ్చును. అట్టి గుణములుండుటచేతనే విరక్తిదోఁచినతోడనే యతఁడు సంసారము నవలీలగ విడువగలిగెను.

మూళుఁడు తనయల్లుఁడు విరాగియైపోయెనని విని తద్దయు విషాదమంది పిడుగడచిన వాని చందమున తొలుదొల్త నిశ్చేష్టుఁడయ్యెను. తెలివివచ్చినపిదప నతఁడు మహాకుపితుఁడై యల్లుఁడు దారపుత్రులను నిరాధారులజేసి సన్యసించుట దుష్కార్యమనియు సంసార నాశహేతువనియు నభిప్రాయపడి యల్లుఁడుద్యోగము సేయునపుడైన నించుకధనము నిలువచేయకపోవుటచేతను కూఁతుసంసారము బిడ్డలు పాపలు గలిగి పెద్దదగుటచేతను దానిపోషణ మేవిధంబున జరుగగలదని బెంగపెట్టుకొనియె. తనకున్న సొత్తులోనుండి కూఁతునకేదేని కొంత యియ్యవలయునన్న దనసంసారము దీనస్థితిలోనే యుండెను. నానకు మొదటినుండియు నెవ్వరితో మాటలాడక నొంటిగఁ గూర్చుండి ప్రపంచముమీఁద నసహ్యపడునట్లు గానబడుచువచ్చెనుగాని యతఁడంతలో నంతపని చేయునని మామగారెన్నఁడు

స్వప్నమందైన దలంపలేదు. తలఁచినకొలఁది కూఁతురుయొక్కయు మనుమలయొక్కయు నవస్థ విషాదము గలుగఁజేయ మూళుఁడు తనమాట యల్లుఁడు వినఁడని యెఱింగి తనపురోహితుని గాంచి నానకు బుద్ధి వైరాగ్యమునుండి మరల్చి సంసారమువంక ద్రిప్పుమని యాయనను బతిమాలి పంపెను. ఆపురోహితుఁడు వల్లెయని బయలుదేరి పోయి శ్మశానమునందు గూర్చుండి యీశ్వరధ్యానము చేయుచున్న నానకునుగాంచి యాలుబిడ్డలను మలమలమాడ్చి సన్యసించుట యనుచితమని యెన్నో తెఱంగుల వాని కుపదేశించెను. కాని వానిమనస్సు నిశ్చలమై యుండుటంజేసి పురోహితుఁడు వచ్చినదారినే స్వగ్రామమునకుఁ జని యావృత్తాంతము మూళున కెఱింగించెను. అల్లుఁడు మరల సంసారియగుట యసాధ్యమని గ్రహించి మూళుఁడు నానకునకు ధాన్యపుకొఠారములో రావలసిన ఏడువందల యిరువది రూపాయలు వాని యాలుబిడ్డలకిచ్చి రక్షింపవలయునని నవాబునకు విజ్ఞాపనముపంపెను. నవాబు నానకుధారపుత్రుల నిరాధారస్థితికి మిక్కిలి జాలినొందియు నానకుచేత పేదలనిమిత్తము దానమీయబడిన ధనము వాని సమ్మతిలేక యాలుబిడ్డల కిచ్చుట యధర్మమని భయపడి మూళుఁడు కోరినప్రకారము చేయుట కిష్టపడఁడయ్యె. అయినను నానకునకు మతిలేదని లోకులు చెప్పుకొనుట చేతను మతిలేనివాఁడు చేసిన దానధర్మములు పరిగ్రహింపఁదగినవి కావని

7

తెలియుటచేతను నవాబు వానివంతుధనము దానముచేయక యాలుబిడ్డల కీయ బ్రయత్నించెను. నానకు నిరంతరము గోరీలదొడ్డిలోఁ గూర్చుండి జపము సేయుచుండుటచే వానికే దేని యొక దయ్యముపట్టి యుండవచ్చునని కొందరు చెప్పిరి. తురకలకును దయ్యము లున్నవని నమ్మికగలదు గావున నవాబు తన మతగురువు నొక్కనిం బిలిచి మంత్రములు చదివియా దయ్యమును వదలించుమని వానితోఁ జెప్పి నానకు నప్పగించెను. ఆగురువు నానకుకడకుం బోయి తనమంత్రము లన్నియుఁ జదివెను. ఎన్ని మంత్రములు జదివిన నతఁడెప్పటి యట్లె యుండెను. తురక గురువు నానకుతో నించుకసేపు సంభాషించి వానికి దయ్యము పట్టలేదనియు మతి లేకపోలేదనియు గ్రహించి యామాట నవాబున కెఱిఁగించెను. పేదలకు బంచిపెట్టవలసిన సొమ్ము మఱియొకలాగున వినియోగించుట మహాపాపమని మహమ్మదీయ ధర్మశాస్త్రములలో నుండుటచే నవాబు పాపభీతినొంది యాధన మేవిధంబున వినియోగింప నగునని జయరాముని బిలిపించి యాలోచనమడిగెను. జయరాముఁడెటు చెప్పిన నెటువచ్చునో యని యేయాలోచనముం జెప్ప వెరచెను. ఏలయన నానకుయొక్క యాలుబిడ్డల యవస్థజూడ ధనము వారికప్పగించుటయే న్యాయమని తోఁచును నానకు మతిలేనివాఁడు కాఁడని తెలిసినప్పుడు వాని చెప్పిన చొప్పున వానిసొమ్ము దానముచేయకపోవుట యనుచితమనితోఁచును.

ఈరెండు ధర్మసందేహములుజయరాముని బాధించిన కతమున నతఁడు నానకునే పిలుపించి కర్తవ్యమునుగూర్చి యడుగుమని నవాబునకు విన్నవించెను. నవాబువాని చెప్పినచొప్పున నానకును రమ్మని వర్తమాన మంపెను. నానకువానియాజ్ఞ నిరాకరించి రానందున నవాబు వానిని బలవంతముగ దనసన్నిధికి రావించి తనయాజ్ఞప్రకారము రాకుండుటకు గారణమేమని కోపముతో నడిగెను. నానకు వానికిట్లనియె. ,,నేను మీసేవచేయునప్పుడు మీయాజ్ఞమన్నించి ఇప్పుడు భగవంతుని సేవ చేయుటచే భగవంతుని యాజ్ఞనేమన్నించెద. అప్పలుకులు విని నవాబు ,,నీవు భగవద్భక్తుండ వయితివేని నేనును భగవద్భక్తుఁడనే. నేఁడు శుక్రవారము మసీదునకుఁబోయి మనమిద్దఱము నమాజు చేయుదము ర" మ్మని పలికెను. భగవంతుఁడు సర్వవ్యాపకుఁడను నమ్మిక హృదయమున నుండుటచే నానకు మసీదునకు బోవ సమ్మతించె. సమ్మతించుటయు నవాబు కొలువులోనున్న గొప్పసరదారులను స్వమతగురువులను నానకును వెంటబెట్టుకొని వైభవముతో మసీదునకుఁబోయి ప్రార్థనల నారంభించెను. తురకలందరు దమయాచారప్రకారము ప్రార్థనసమయమున మోకాళ్ళమీద బడియుండ నానకు మాత్ర మట్లు చేయక కాలువంచక నిలచియుండెను. ప్రార్థనలు ముగిసినపిదప నవాబు నిలిచియున్న నానకునుజూచి "ఓయి నీవు నాతోఁగలిసి ప్రార్థించుటకు వచ్చితివా? లేక

నిలచియుండుటకు వచ్చితివా?" యని యడిగెను. నవాబు ప్రశ్నమునకు నానకు క్రిందియుత్తరముఁ జెప్పెను. "ప్రార్థనసమయమున మీరు గాంధారదేశమున గుఱ్ఱములను బేరము చేయుచుండిరి. అందుచేత నేను మీతోఁ గలసి యెట్లు బ్రార్థన సేయఁగలను." అనవుఁడు నవాబుప్రక్కనున్న ఖాజీ నానకుతో నిట్లనియె. "నీవు నవాబుగారితోఁ గలిసి ప్రార్థనము జేయలేనిపక్షమున నాతోఁ గలసి యేల ప్రార్థింపవైతివి" అప్పలుకులకు నానకీవిధమున బదులు చెప్పెను. "మీ తక్కువ యేమున్నది. మీ గుఱ్ఱపుపిల్ల మీదొడ్డిలోనున్న బోదెలో బడునేమోయను భయమున మీమనసు ప్రార్థనసమయమున మీ గుఱ్ఱపుపిల్ల వెనుకనే యుండెను. నేను మీతోఁ గలిసిన మాత్ర మెట్లు ప్రార్థింపఁగలను."

అతనిపలుకులు విని నవాబు నానిగురువు విస్మయము నొంది యొండొరుల మొగంబులు చూచుకొని యెట్టకేలకు తమమనస్సు లాసమయమున నిజముగా మసీదులో లేవనియొప్పుకొనిరట. అన్యుల మనోగతములగు నాలోచనలను విజ్ఞానవంతులు సులభముగ నెఱుంగ గలరని ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞులు చెప్పుచున్నారు. ఇది నిజమో యతిశయోక్తియో మనము చెప్పజాలము. అనంతరము నవాబు నానకును బిలిపించిన కార్యము మఱవక ధనమెట్లు వ్యయము సేయవలయునని వాని నడిగెను. ఎన్నివిధములఁ దరచి తరచి యడిగినను నానకు

మొట్టమొదట దానున్నట్లు ధర్మమే చేయుమని నొక్కి చెప్పెను. నవాబు నానకు నడిగిన కార్యము లేదని తెలిసికొని వానిం బంపివేసి యాధనము సగము నానకు మనోరథప్రకారము పేదలకు పంచిపెట్టి సగ మాలుబిడ్డల కిచ్చెను.

ఈనాటి హిందువులకు వలెనె యానాటి హిందువులకు గూఢ జాతి మతవర్ణసంబంధములయిన పట్టుదలలు మిక్కుటముగనుండెను. మనదేశము నిప్పుడు క్రైస్తవులు పరిపాలించుచున్నట్టె యప్పుడు మహమ్మదీయులు పరిపాలించుచుండిరి. ప్రభువులు మహమ్మదీయ మతస్థులయినను దేశస్థులు హిందూమతమునే యవలంబించి విడువక యభిమానముగలవారై యుండిరి. తురకలుహిందువులు పరస్పరముత్సవసమయములఁ గలియుచు వచ్చిరిగాని కలిసి తినుట వియ్యమందుట మొదలగు వానిలో మాత్రము హిందువులు కలియరైరి. హిందువుఁడు మసీదునకుఁ బోయి తురకలం గలసి నమాజు చేయుట స్వమతమరియాదం దాటుటగా నానాటివారు భావించుచు వచ్చిరి. అట్టివాని నానాటివారు వెలివేసిరేగాని వర్ణములో నుంచరైరి. నానకు మహమ్మదీయులతోఁ గలిసి మసీదులోఁ బ్రార్థనచేసి స్వమతమరియాద నతిక్రమించెను. నవాబు ఖాజీవాని వెంటబెట్టుకొని పోవుటం జేసి నానకు స్వభావమెఱుఁగని వారందఱు దప్పక యతఁడు నవాబు ప్రేరణంబున దురకలలోఁ గలసెనని యే జెప్పుకొనిరి. జయరాముఁ డామాట విన్నప్పుడు చాల

తొట్రుపడి యతిత్వరితమున నింటికిఁబోయి యావార్త భా
ర్య కెఱిగించెను. ఆమెతన సహజధైర్యమునుజూపి భర్త జె
ప్పినమాట సరిగా నమ్మలేదు. జయరాముఁడు తనమాట భా
ర్యసరిగా నమ్మకపోవుటచే నిజస్థితి గనుగొని రమ్మని నాథుఁ
డను బ్రాహ్మణుని నానకువద్ద కంపెను. ఆబ్రాహ్మణుఁడు త
త్క్షణమే బోయి యథార్థస్థితి దెలుసుకొని నానకు తురకలలో
గలిసినమాట యబద్ధమనియు నానకు నవాబుమాటలోబడి
యట్టిపనిచేయువాఁడు కాఁడనియుఁ జెప్పెను. అదివిని జయ
రాముఁడు భార్యయు మిక్కిలి సంతసించిరి.

నానకు విరాగులలోఁ గలిసినవార్త కాళునకుఁ జాల
కాలమునకుఁగాని తెలియదయ్యె. తాల్వెండి గ్రామమునకు సు
ల్తానుపురమునకు కొన్నివందలమైళ్ళ దూరమున్నందున నాఁడి
నములలో వర్తమానము దెలియుట చాలకష్టముగ నుండె
ను. పూర్వము పొరుగూరి వార్తలు దెలియవలెనన్న గృహ
స్థుఁడు పురోహితునో యింటి మంగలినో యింటి పాటకునో
లేక బత్తెమిచ్చి ప్రత్యేకముగా నొక మనిషినో పంపవలయు
ను. కుమారుని వార్త కాళున కెట్లెట్లో తెలిసెను. ఆవార్త
వినగానే కాళునిప్రాణములు నిలువునంబోయెనని చెప్పవచ్చు
ను. త్రిప్తాదేవి దుఃఖ మింతింతయని వర్ణింప నలవిగాదు. ఆ
మెభర్త తన దుఃఖముఁ గోపావేశముచేత నడుమనడుమ మర
చుచువచ్చె. త్రిప్తాదేవి శాంతమున భూదేవియే కోపమెట్టిదో

ఱుఁగనిదిగావున నామె దుఃఖమున కూరటయే లేకపోయె
. అయినను కుమారుని స్థితి యున్న దున్నట్లు తెలిసికొని
మ్మని గాళుఁడు మర్దనుఁడను గాయకుని సుల్తానుపురమున
ంపెను. మార్గమున మర్దనున కెదురుపడిన మొదటిపురుషు
ఁ యావార్త నిజమని పలికెను. అప్పటికిని మర్దనుని మనసు
ందేహపరవశమగుటచే సుల్తానుపురమునకు వచ్చినతోడనే
యరాముఁడు వానిసందేహమును దీర్చెను. ఆదూఁత యం
తోఁ దనివి నొందక నానకును స్వయముగా జూడవలయు
ని కోరి గోరీలదొడ్డికిఁబోయి యాతనిం గాంచి మరల గృహ
్రాశ్రమస్వీకారముఁ జేయుమని వాని కెన్నెన్నో యుపదేశ
ములఁ జేసెను. ఈతఁడు తాల్వెండినుంచి వచ్చునప్పుడు తన
వాక్చమత్కృతిచేత నానకు మనసు గరిగించి గృహస్థుం జేయ
ఁలిగినట్లు కాళునితోఁ బ్రజ్ఞలు పలికివచ్చె నందుచేత నతఁడు
తన యావచ్ఛక్తి వినియోగించి నానకుం ద్రిప్పఁజొచ్చెను.
అయ్యిరువుర కలయికచేత నానకు గృహస్థాశ్రమము స్వీకరిం
చలేదు గాని నానకు చేసిన వేదాంతబోధలచేత మర్దనుఁడు
సంసారముమీఁద విరక్తుఁడై తాల్వెండికిఁ బోయి కాలునకుఁ
కుమారుని యవస్థయైనం జెప్పఁ దలపక నానకునకు శిష్యు
డయ్యెను. ఊరక శిష్యుఁడైయుండక నానకు కంఠములోఁ
బ్రాణముండినంతకాలము పరమభక్తుఁడై తోడు నీడ యట్లు
వానిని సేవించెను.

లోకము నుద్ధరింపఁదలఁచిన మహాత్ము లొక్కచోట నెప్పుడు నుండరు. తాము బుట్టిపెరిగినచోటులను వ్యవహారములు చేసినచోటుల మొదలే యుండరు. తమకు భగవంతుఁ డిచ్చిన జ్ఞానము లోకమంతట వెల్లడిచేయుటయే వారి ముఖ్యోద్దేశము గావున మహాత్ములు నిరంతరము దేశాటనము చేయుచుందురు. నానకుగూడ జగదుపకార పారీణుఁడగుటచే మర్దనుఁడు తన శిష్యుఁడైన కొన్ని నాళ్ళకు సుల్తాను పురము విడిచి మఱియొకతావునకు బోవఁదలఁచెను. మర్దనుఁడు మంచిపాటకుఁడగుటచే నిరంతరము భగవన్నామ కీర్తనము గానరూపమున వానినోటినుండి వినవచ్చునని నానకు తాంబురా కావలయునని కోరి యదికొనుటకైన దనవద్ద ధనముఁ లేనందున దానికి వలయు ధనమిమ్మని సోదరివద్దకు వర్తమాన మంపెను. తమ్ముఁడట్టి కోరిక కోరుటయే చాలునని నానకిదేవి తక్షణమే వానికిఁ గావలసిన ధనమిచ్చి సోదరు నొకసారి జూడఁగోరి యెట్లులైన వచ్చిచూఁచి పొమ్మని ప్రార్థనపూర్వకముగా వర్తమాన మంపెను. నానకు తనయక్కమాట త్రోసి వేయలేక యామె దర్శనమునకుఁ బోయెను. నానకి తమ్ముని మిక్కిలి గారవించి భోజనముపెట్టి చాలసేపు వానితో సంభాషించెను. అక్కడ నుండగానే నానకు పూర్వపు చెలికాడగు బలుని జూడఁగోరెను. నానకి వెంటనే వానిని రావింపఁ నతఁడు వానిం జూచి నీ వెట్లున్నావని యడిగెను. బలుఁడప్పలుకులు విని యజమానుఁడు తన్ను విడిచిపోయినది మొదలు

తన కేమియు దోఁచక పిచ్చియెత్తినట్లున్నదనియు సెలవయ్యేనని తాల్వొండికి బోయి వ్యవహారములం జక్క బెట్టుకొని మున్ను చేయఁదలఁచిన పని జేయవచ్చుననియు బదులు చెప్పి నానకుచేసిన పని చాల మంచిదని పొగడి యతండు త్రొక్కినత్రోవ తప్పున్న వారిని నిరసించి తనకు నానకునందుఁ బరమభక్తి గలిగింపుమని భగవంతుని బ్రార్థించెను. నానకు వాని భక్తికిమెచ్చి తాల్వొండికిఁ బోవుటకు వానికి ననుజ్ఞ నిచ్చెను.

అనంతరము నానకు సోదరివద్ద సెలవు బుచ్చుకొని నిజనివాసమగు గోకీలదొడ్డికి బోయెను. మర్దనుఁడు తాంబూరా గొనుటకు బజారున కరిగెను. బజారులో నెక్కడ వెదకిన నొక్క తాంబురా యైనం దొరకలేదు. దొరకకపోవుట యటుండగా వాని యుద్దేశమెఱిగిన పసుచువాండ్రందఱు వానిని జూచి యెగతాళి చేసిరి. మర్దనుడు బజారంతయుఁ దిరిగి తిరిగి విసికి వేసారి నానకుకడకు బోయి తాంబురా దొరకకపోవుటయు దన్నెల్లవారు బరిహసించుటయు లోనగు వృత్తాంతమెఱింగించెను. నానకు వానిపలుకులు విని యిట్లని యూరడించె. “ప్రపంచమంతయు నజ్ఞానాంధకారమున మునిగి యున్నది. ఇప్పుడు లోకము మనల నిరసించినను ముందుముందు పశ్చాత్తాపముతోడను వినయముతోడను, మన మాటల నాకర్ణించును.” ఈశ్వరునియందుఁ గాటముగ మనస్సు నిలిపిన పరమ

భాగవతోత్తముని మనోధైర్యమెట్లుండునో చూచితిరా? లోకము తనమాట నిరాకరింపక వినయముతో వినునని వాని యంతరాత్మ విస్పష్టముగ వానికిఁ జెప్పెను. భగవద్భక్తులకు సామాన్యమనుష్యులకు గల ముఖ్యభేద మిదియే. అనంతరము నానకు కొంచెము యోచించి సుల్తానుపురమునకు సమీపమందున్న యొక గ్రామములో నొక వర్తకుఁడు పెహురూ యనువాఁడు తాంబురాలు చక్కఁగా చేయఁగలఁడనియు వాని కడకు బోయిన దొరకుననియుఁ జెప్పి మర్దను నంపెను. మర్దనుఁడు బయలుదేరి నానాస్థలములు దిరిగి యామనుష్యుని నెలవుగానక మూఁడుదినములు తిరిగితిరిగి మిక్కిలి డస్సి యొక చెట్టుక్రింద గూర్చుండ వానివద్దకే పెహురూ, వచ్చి యొక తాంబురా యిచ్చెనట. మర్దనుఁడు దాని వెల యీయబోవ దాని నతఁడు పరిగ్రహింపక నానకుదరిశనము చేయింపుమని ప్రార్థించెను. మర్దనుఁడను వానిందోడ్కొని నానకునకు జూపి త దభీష్టముం దీర్చెను.

మర్దనుఁడు గానవిద్యలో నానాటివారి నందరిని మించెనని చెప్పుదురు. తాంబురా దెచ్చి సృతివేసి యతఁడు తుహి నిరాకార్ తుహినిరాకార్ నానక్ బందా తేరా యను పల్లవిగల కృతి పాడెను. పాడినతోడనే నానకు భక్తిరసపరవశుఁడై యొడలెఱుంగక పడియెను.మర్దనునకు గానమునందధికప్రజ్ఞ మొదట లేదనియు నానకు వరప్రసాదమునకు నిముసమున నట్టిప్రజ్ఞ వానికిఁ గలిగినదనియుఁ గొందఱనుచున్నారు. కొందరు మర్దనునకు సహజముగా గానమునం దధికప్రజ్ఞగలదని చెప్పుదురు. నానకు మైమరచిపడుట మర్దనునియొక్క గానప్రభావముచేత గాక వాని హృదయమున నున్న భక్తిరసముచేతనే యని కొందఱు పలుకుదురు. ఈమాటయే కొంతవఱకు నిజమని తోచుచున్నది. భక్తిరసములేని శుష్కహృదయుఁడు రాళ్ళు గరగించు పాటలు వినినను పరవశుఁడై మూర్ఛిల్లునా? సహజముగా హృదయము భక్తిపూరితమైనప్పుడు స్వల్పగానము సహితము వాని కుత్సాహము గలిగించును. అంతేకాని తాంబురా కొయ్యలు నోటిపాటలు భక్తిలేనివానికి భక్తి సృష్టింపలేవు.

నానకు రెండుదినములు మూర్ఛావస్థలోనుండి మూఁడవనాఁడు కన్నుదెరచి చూచెను. గురువునకు మెలకువ వచ్చినతోడనే మర్దనుండు స్వగ్రామమునకుఁ బోవుటకు సెలవిమ్మనియడిగెను. నానకు కారణముం దెలియఁగోర మర్దనుఁడిట్లనియె. ,, మీరు మూర్ఛపోయి రెండేసి దినము లీ ప్రకారముగా నున్నపక్షమున నాపనియేమి కావలయును? ఆకలిచేత దాహముచేత నేను చచ్చిపోనా! కావున నన్ను బోనిమ్ము.” శిష్యుని బేలమాటలు విని గురు విట్లనియె ,, నీయిష్టము వచ్చినట్లు చేయవచ్చును. నీవు స్వగ్రామమునకుఁ బోయి సుఖించినను సంతోషమే నన్ను గనిపెట్టుకొనియున్నను సంతోషమే.

ఉండఁదలఁతువేని యాఁకలిచేత దప్పికచేత బాధపడవలసి యుండును. నానకుతో నున్నవారికి నానకుతోపాటు కష్టము లేగాని సుఖములు లభింపవు" మర్దనుఁడా పలుకులు విని యేమియుం బదులు చెప్పక యెటుచేయుటకుం దోఁచక సందిగ్ధమనస్కుఁడై యుండెను. అంతలో మర్దనుఁడు తన తమ్ముని విడిచి పోవఁదలంచుకొన్నాఁడని విని నానకి విచారమొంది మర్దనుని బిలిపించి పోవఁదలఁచిన కారణమడిగి తమ్ముని విడిచి పోవలదనియు సుల్తానుపురములో నున్నంతకాలము తనయింటనే రెండుపూఁటలు భుజియింప వలసిన దనియు సోదరుఁడా యూరు విడిచిపోవునప్పుడు వాని వెంట బోవలసినదని యీ ప్రయాణమున కగు కర్చులన్నియు తానే యిచ్చుకొనఁబూనుననియుఁ జెప్పి యిప్పుడే రెండుబట్టలు నిరువది రూపాయలు వానికిచ్చెను. అది పుచ్చుకొని మర్దనుఁడు వారు చెప్పినట్లు చేయుటకు వాగ్దానము చేసి మరల నానకు కడకుం బోయెను. మర్దనుఁడు కనబడక పోవుటచే నతఁడు స్వగ్రామమునకే పోయి యుండవచ్చునని నానకు తలంచి వానిం జూచినతోడనే మరల నేలవచ్చితివని యడిగెను. మర్దనుఁడు నానకీదేవి తన్ను బిలిపించి చెప్పినమాటలన్నియు వానికెఱిగించెను. మర్దనుఁడు తన సోదరివద్దనుంచి వస్త్రములు గ్రహింపవచ్చునే కాని ధనము స్వీకరించుట యనుచితమని తలంచి నానకు వానివద్దనున్న ధనముఁ దీసికొని సోదరివదకుఁ బోయి యామెధనమామె

కిచ్చెను. ఆమె దానిని బుచ్చుకొనుట కిష్టము లేనిదయ్యు దమ్ముఁడేమను కొనునోయను భయమున మరల గ్రహించి గృహస్థాశ్రమము స్వీకరించి తల్లి దండ్రులకు నాలు బిడ్డలకుఁ దనకు బావకు నత్తవారికి నెప్పటియట్లు నేత్రానందము గలుగ జేయదగునని వానిని బ్రార్థించెను. ఎన్ని చెప్పినను నానకు తన త్రోవ విడువనందున నానకీదేని తమ్మునిం జూచి "నాకు నిన్నుఁ జూడవలయునని బుద్ధి పుట్టినప్పుడు నేను నీకు వర్తమాన మంపెదను. నీవు తత్క్షణము వచ్చి నన్నుఁ జూచి పోవలయు" నని కోరెను. నానకు సోదరి కోరికను దప్పక తీర్చుట కొడంబడెను.

శ్రీ

నానకుచరిత్ర

పంచమాధ్యాయము.

అనంతరము నానకు కొంతకాల మచ్చటనుండి సోదరివద్ద బావవద్ద సెలవుగైకొని లాహోరు మండలము నందలి యమ్నాబాదు పట్టణమునకుఁ బయనమైపోయెను. సుల్తానుపురమును విడిచిన యాగడియ మొదలుకొని యీకథానాయకుఁడు గురు నానకు నామముతో వ్యవహరింపఁ బడుచువచ్చె. ఏలయన నాదినము ప్రారంభముగా నతఁడు తనకాలమున సంఘమునందు ప్రబలియుండిన దురాచారమును వెలిపుచ్చి ఖండించుటకును బ్రజల మనస్సులనుండి మూఢవిశ్వాసములను దొలఁగించుటకును సత్యమని తానునమ్మినమతము స్వేచ్ఛగా లోకులకు బోధించుటకును సంకల్పించెను. ఏమనుష్యుఁడు తన బోధనలవలన మానవకోటికి నీతి యాత్మజ్ఞానము మనోవికాసము గలిగించునో యతఁడే గురుశబ్దమున కర్హుఁడు. నానకు తనకుఁ గలిగిన యాత్మజ్ఞానమును దోడిమానవులకు నెఱింగించుటకే గాక దైవధర్మములకు విరుద్ధములైన దురాచారము

లను సంఘమునుండి దూరముగఁ దొలఁగుటకు నిర్మూలించుటకు సమకట్టె గావున నీతఁడు గురుబిరుదము నందుటకుఁ దగినవాఁడు. అందుచేత నాశబ్ద మతనియందు సార్థకమయ్యెను.

సుల్తానుపురమునుండి యమ్నాబాదుకుఁ బోవుట కేడు దినములు పట్టెను. ఈపట్టణమునకు నానకు వచ్చుటకుఁ గారణమేమన నచ్చట దైవభక్తుఁడు సత్ప్రవర్తకుఁడు నగు వడ్లవాఁడొకఁ డుండెను. అతని జూచుటయే యీగురుని యభిలాష. ఆవడ్రింగి పేరు లల్లో. నానకు తత్పురము బ్రవేశించి సరిగ యావడ్రింగియింటికిఁ బోయెను. లల్లో నానకు మహాత్ముఁడని వినియుండెనేకాని యాతని దరిశన మదివఱకెన్నఁడుఁ జేసియుండలేదు. తనగృహమునకు నాహూతుఁడై యరుదెంచిన పురుషుఁడు నానకేయని తెలిసికొని యావడ్రింగి మహానందభరితుఁడై వానినెంతయు గౌరవించెను. అతఁడక్కడ కొన్నినాళ్లుండి తనమతము బోధింప నారంభింప నాపురజనులకు వానిమీఁద ననిష్టముపొడమెను. అనిష్టమేకాదు కేవలద్వేషము కలిగెను. అట్లుకలుగుట యాశ్చర్యముగాదు. ఏలయన యేమనుష్యుఁడైన మతవిషయమునగాని, సంఘవిషయమునగాని, జ్యోతిషాది శాస్త్రవిషయములగాని క్రొత్తసిద్ధాంతము బోధించినప్పుడును సిద్ధాంతము ప్రాఁతదైనను నూతనముగా నాచరణమునకు దెచ్చినప్పుడును లోకులు కాకులట్లు వానిం బొడిచి తల యెత్తుకొననీయక నిందించి బహిష్కరించి దండించి

శ్రీ

నానకుచరిత్ర.

పంచమాధ్యాయము.

అనంతరము నానకు కొంతకాలమచ్చటనుండి సోదరివద్ద బావవద్ద సెలవుగైకొని లాహోరు మండలము నందలి యమ్నాబాదు పట్టణమునకుఁ బయనమైపోయెను. సుల్తానుపురమునువిడిచిన యాగడియ మొదలుకొని యీకథానాయకుఁడు గురు నానకు నామముతో వ్యవహరింపఁ బడుచువచ్చె. ఏలయన నాదినము ప్రారంభముగా నతఁడు తనకాలమున సంఘమునందు ప్రబలియుండిన దురాచారమును వెలిపుచ్చి ఖండించుటకును ప్రజల మనస్సులనుండి మూఢవిశ్వాసములను దొలఁగించుటకును సత్యమని తానునమ్మినమతము స్వేచ్ఛగా లోకులకు బోధించుటకును సంకల్పించెను. ఏమనుష్యుఁడు తన బోధనలవలన మానవకోటికి నీతి యాత్మజ్ఞానము మనోవికాసము గలిగించునో యతఁడే గురుశబ్దమున కర్హుఁడు. నానకు తనకుఁ గలిగిన యాత్మజ్ఞానమును దోడిమానవులకు నెఱింగించుటకే గాక దైవధర్మములకు విరుద్ధములైన దురాచారము

లను సంఘమునుండి దూరముగఁ దోలుటకు నిర్మూలించుటకు సమకట్టె గావున నీతఁడు గురుబిరుదము నందుటకుదగినవాఁడు. అందుచేత నాశబ్ద మతనియందు సార్థకమయ్యెను.

సుల్తానుపురమునుండి యమ్నాబాదుకుఁ బోవుట కేడు దినములు పట్టెను. ఈపట్టణమునకు నానకు వచ్చుటకుఁ గారణమేమన నచ్చట దైవభక్తుఁడు సత్ప్రవర్తకుఁడు నగు వడ్లవాఁడొకఁ డుండెను. ఆతని జూచుటయే యీగురుని యభిలాష. ఆవడ్రంగి పేరు లల్లో. నానకు తత్పురము ప్రవేశించి సరిగ యావడ్రంగియింటికిఁ బోయెను. లల్లో నానకు మహాత్ముఁడని వినియుండెనేకాని యాతని దరిశన మదివఱకెన్నఁడుఁ జేసియుండలేదు. తనగృహమునకనాహూతుఁడై యరుదెంచిన పురుషుఁడు నానకేయని తెలిసికొని యావడ్రంగి మహానందభరితుఁడై వానినెంతయు గౌరవించెను. అతఁడక్కడ కొన్నినాళ్లుండి తనమతము బోధింప నారంభింప నాపురజనులకు వానిమీఁద ననిష్టముపొడమెను. అనిష్టమేకాదు కేవల ద్వేషమే కలిగెను. అట్లుకలుగుట యాశ్చర్యముగాదు. ఏలయన నేమనుష్యుఁడైన మతవిషయమునగాని, సంఘవిషయమునగాని, జ్యోతిషాది శాస్త్రవిషయములగాని క్రొత్తసిద్ధాంతము బోధించినప్పుడును సిద్ధాంతము ప్రాఁతదైనను నూతనముగా నాచరణమునకు దెచ్చినప్పుడును లోకులు కాకులట్లు వానిం బొడిచి తల యెత్తుకొననీయక నిందించి బహిష్కరించి దండించి

చేతనైనచో నిష్కారణముగ జంపివేయుదురు. ప్రపంచము యొక్క పూర్వచరిత్రం జదివినవారి కందఱకు నిది విదితమే. లోకులు క్రొత్తసిద్ధాంతములలో నున్న యోగు బాగుల నరయరు. దానివలన మానవకోటికిఁ గల్గు లాభనష్టములను విచారింపరు. మునుపటి యాచారములకు విరుద్ధముగ బోధించినవాఁడు నీతిమంతుఁడైనను సరే విద్యాసముద్రుఁడైనను సరే జ్ఞానరాసియైననుసరే యదియెల్ల లెక్కసేయక వానినెల్ల సిలుగులం బెట్టుదురు. ఈమాటల యాథార్థ్యముస్థిరపరచుటకుదాహరణములు వేనవేలున్నవి. ఎందరో పరమపవిత్రులు మలిన చరిత్రులచేత సంహరింపఁబడిరి. ఎందరోవిజ్ఞానవంతులు పరమమూర్ఖులచేత బాధింపఁబడిరి. ఎందరో శాస్త్రకారులు నిరక్షరకుక్షులచేత నిందింపఁబడిరి. అద్వైతమతోద్ధారకుండగు శ్రీ శంకరాచార్యుఁడు మళయాళ బ్రాహ్మణులచేత నెన్నియిడుమలఁ బడెనో మనము వినియుండలేదా! ఆయనతల్లి మృతి నొందినప్పుడు కులబ్రాహ్మణులు శవదహనమునకు సహాయముచేయక మిన్నకుండ శంకరుఁడు గొడ్డలితో మాతృదేహమును ఖండఖండములుగాజేసిమోసికొనిపోవుటకువీలు లేకతనదొడ్డిలో నేయగ్నిసంస్కారము చేసెనఁట. విశిష్టాద్వైత మతోద్ధారకుఁడగురామానుజాచార్యుని చోళరాజు దేశమునుండి తరిమెనఁట. రామానుజుఁడారాజు చనిపోవువఱకు ననగా పండ్రెండు సంవత్సరములు తనమతము స్వదేశమున బోధింప వీలులేక విదే

శములఁ గాలక్షేపము చేసెను. ఏసుక్రీస్తువంటి నీతివంతుని బరమభక్తుని సుగుణవంతుని వానిదేశీయులగు యూదులు నిర్హేతుకముగాఁ గొరత వేయింపలేదే. మతముమాట యటుండనిండు ప్రకృతి శాస్త్రములలో గ్రొత్తసంగతులు కనిపెట్టిన వారికిఁగూడ నిట్టి యవస్థలే సంభవించినవికదా! "సూర్యుఁడు భూమిచుట్టు దిరుగుటలేదు. భూమియే సూర్యునిచుట్టు దిరుగుచున్న"దని కష్టపడి కనిపెట్టి యాసత్యము లోకమునకు వెల్లడించి నందుకేగదా బ్రూనోయను పశ్చిమఖండవాసుని వాని మతస్థులగు క్రైస్తవులు బ్రతికియుండగా వానిని నిప్పులలో బడవేసి చంపిరి. క్రొత్తదానిని లోకులు మొట్టమొదట నేవగించుట సహజము.

నానకు క్రొత్త సిద్ధాంతమేమియుఁ జెప్పక పోయినను వానిమతము పవిత్రమైన యార్యమతమైనను యానాటి దేశస్థుల యాచారమునకు విరుద్ధముగ నుండుటచే వానిని ప్రజలు ద్వేషించిరి. నానకు పరమశాంతుఁడైనను దత్పురజనులు వాని నెగతాళిచేసి చప్పట్లఁ జరచి యవమానించిరి. నానకునకు మర్దనునకుఁగూడ నక్కడనుండుట కిష్టము లేకపోయెను. గురుశిష్యులు తమతలంపు వడ్రంగి కెఱిఁగించిరి. అంత త్వరితముగ నేలబోవలసివచ్చెనని వడ్రంగి వారినడుగ నానకు, తనయునికి పురజనులకు బాధకరముగా నున్నందున వారికి మనోవ్యథ కలిగించుట కిష్టములేక తాను పోవలసివచ్చెనని ప్రత్యుత్తర

మిచ్చి యీక్రిందివిధమున బలికెనఁట. "నే నూరకుంటినా నన్ను జ్ఞానము లేని మొద్దందురు. మాటలాడితినా ప్రేలుచున్నాఁడందురు. కూర్చుంటినా యెవనికొఱకో యేడ్చినట్లే యున్నాఁడందురు. లేచిపోతినా నెత్తినిగుడ్డవేసికొని పోయినాఁడందురు. వినయము జూపితినా భయపడి లోఁబడినాఁడందురు. నీ జనుల నెట్లుమెప్పింపవలయునో నే నెఱుఁగను. భగవంతుఁడే నన్నిహపరముల రక్షించుగాక." "లోకోభిన్నరుచిః" యను సామెతనుబట్టి మనుష్యుల మనస్సులు పరిపరి విధములుగ నుండును. ఒకనికి మిక్కిలి బాగున్నది మఱియొకని కెంతో యోగుగాఁ గానబడును. అందఱ మెప్పించుట మనుష్యమాత్రున కెవ్వనికిని దరముగాదు. కావున లోకోపకారపారీణుఁడగు మనుష్యుఁడు తనకు సత్యమనిదోఁచిన దానిని లోకుల నిందల కుడుగక స్తోత్రముల కుబ్బక దైవముఖముఁజూచి నిర్భయముగ జాటును. గురునానకు తనయూరు విడచిపోవుట కిష్టపడక లల్లో మాసముదినములు తనయింట నుండుమని వానిని ప్రార్థించెను. అతఁడు మిక్కిలి వినయముతో వేడుకొనుటచేతను మిక్కిలి భక్తిగలవాఁడగుటచేతను నానకు వాని కోరిక నెరవేర్ప నియ్యకొనెను. మర్దనుఁడు పురజనులుపెట్టు బాధలు పడలేకను క్రొత్తయూరులో మునుపటియట్లు ప్రొద్దుపోవక పోవుటచేతను స్వగ్రామము పోవఁదలఁచి యజమానుని సెలవడిగెను. తనకాతిథ్యమిచ్చిన గృహస్థుఁడు సామాన్యస్థితికల

వాఁడైనందున నిరువుర కన్నమిడుట వానికి భారముగా నుండునేమోయనియుఁ, బోవఁదలఁచిన వాని నాపఁగూడదనియు నానకు మర్దనుని పోక కనుమతించి నెల దినములలో ననగా దానాపురము విడువకముందే రమ్మని చెప్పిపంపెను.

గురు నానకు తత్పురమున నున్నపుడు సంపన్నుఁడు పలుకుఁబడి కలవాఁడు కులమున క్షత్రియుఁడునగు మాలికు భాగోయనునతఁడు బ్రాహ్మణులకు సంతర్పణముఁజేసినాఁడు నానకునుగూడ విందునకు బిలిచెను. ఏమి కారణముచేతనో నానకు విందునకుఁ బోవలేదు. ఆసంపన్నుఁడది యనుమానముగా గ్రహించి నానకు దర్శనమునకుఁబోయి విందునకు రాకపోవుటచే దనకుగలిగిన యవమానమును మనస్తాపమును బిట్టుగ జెప్పుకొనెను. అదివిని నానకు భాగోనుచూచి యంతటి స్వల్పవిషయమున కంతగా విచారింపవలసిన యావశ్యకత లేదని చెప్పి వెనుక విందారగింపనందుకు దోషపరిహారార్థముగా నప్పుడతఁడిచ్చు వస్తువులఁ దినుటకు వాగ్దానముచేసి భక్ష్యములఁ దెమ్మని యడిగెను. భాగో సంతుష్టహృదయుఁడై తత్క్షణము కొన్నిభక్ష్యములఁ దెమ్మని సేవకున కాజ్ఞాపించెను. తోడనే మిగుల రుచ్యములగు పదార్థములు పళ్లెరములతో వచ్చెను. అవి ముట్టకమునుపే నానకు ప్రక్కనునిలిచియున్న పేదవడ్రంగినిజూచి మీయింటిపదార్థముల గూడ తీసుకొని రమ్మనియాజ్ఞాపించెను. ఆనవుఁడు లల్లో మహాప్రసాదమని

తనయింటనున్న నిస్సారపదార్థములం గొన్నిటిని దెచ్చి గురుసమ్ముఖమునం బెట్టె. పెట్టుటయు గురువు రెండుపళ్లెరముల నుండి రెండువస్తువులు చెరియొక చేతం గ్రహించి వ్రేళ్లతో నొక్కెనఁట. నొక్కినతోడనె భాగో తెచ్చిన పదార్థముల నుండి నెత్తురుబొట్లు పడెనఁట. లల్లో సమర్పించిన పదార్థములనుండి తెల్లని పాలు గారెనఁట. అట్లు కారుట యసంభవమగుటచే నీకథ విశ్వాసపాత్రముగాదు. కాకున్నను లోకులకీ కట్టుకథ కొంత నీతిని బోధింపక పోదు. ఇందు మనము నేర్చుకొనవలసిన నీతి యిది. సంపన్నులు వెండిగిన్నెలతోడను బసిఁడిపళ్లెరములతోడను దెచ్చియిచ్చు పంచభక్ష్యపరమాన్నంబులు వారి కష్టార్జితంబులు కావనియు, పొట్టగడువక దినమెల్ల జమటయూడ్చి పాటుపడు నిరుపేద లనేకుల బాధించి బలాత్కారముగాను మోసపుచ్చియు సంపన్నుల ధనము గ్రహించి విందుల తామారగించి యొరులకు మెప్పునకై పెట్టుదురనియు, పాలుమాలక యొరుల వంచింపక మేను దాఁచుకొనక పాటుపడి దారపుత్రుల నెట్టెటో బోషించుచు గౌరవముగఁ గాలక్షేపము చేయువాని గంజియన్నమే భాగ్యవంతుల పాయసాన్నములకంటె భక్ష్యములకంటె మహాత్ముల కెక్కువ యాదరముతో నెక్కువరుచితో భుజింతురనియు మన మెఱుంగవలయు.

భాగో తెచ్చిన పదార్థములనుండి నానకు నెత్తురు పిండినమాట నిస్సంశయముగా నతిశయోక్తియైయుండును. గాని

వాని తెచ్చిన యాహారమును దిన్నఁగ మెసవక వడ్రంగి యిడినకూడు నెక్కువయాదరించి సమగ్రముగ భక్షించియుండుననుట సత్యమని మనమూహింపవచ్చును. ఇంతియగాక గడుసుదన మెఱుంగని, వెంగిలిజనులను దోఁచికొను భాగ్యవంతులగువారి యన్నముకంటె నీతిమంతులగు నిరుపేదల కూడు శ్లాఘ్యము గ్రాహ్యమునని నానకు మొగమోటములేక వానితో జెప్పియుండిన నుండవచ్చునని గూడ మనమూహింపవచ్చును. ఆయాదరణము నాధారము జేసికొని బుద్ధిమంతులీ కథను గల్పించి యుందురు. భాగ్యవంతుఁడై యెల్లవారలకు గౌరవనీయుఁడైనున్న భాగోకు నిరుపేదయుఁ దక్కువ వర్ణము వాఁడునందు వడ్రంగియునగు లల్లో యెదుట జరిగిన యవమానము నతఁడు సాధారణముగ మరచిపోదగినదిగా గానఁబడదయ్యె. ఆక్రోధమతఁడు మనసులో నుంచుకొని నానకున కేదైన నపకారము జేయుటకు సమయము నిరీక్షించుచుండెను. రంధ్రాన్వేషణము చేయువారికి సమయములు చిక్కకపోవునా? శీఘ్రకాలములోనే యతని కొక యదనుదొరకెను. ఎమ్నాబాదు ఖిల్లాదారు (గవర్నరు) గానుండిన శేజిఖానున కొక్కఁడే పుత్రుఁడుండెను. అతఁడా దినములలో గొప్ప జాడ్యముచేఁ బీడితుఁడైయుండె. శేజిఖాను గొప్పవాఁడగుటచే నతఁడు తన యధికారమునకు లోఁబడిన దేశములోనున్న గొప్పవైద్యులనందఱ బిలిపించి కుమారునకుఁ జికిత్సముల జేయించెను కాని

యపి యన్నియు నిష్ఫలము లయ్యెను. భాగో శేజిఖానున కాప్తుఁడగుటచే ఖాను తనకుమారుని దేహస్థితి నాతనితోఁ జెప్పుకొని శీఘ్రముగ నేదో చికిత్స జేయనిపక్షమున బుత్త్రుఁడు తనకు దక్కఁడని బిట్టువిచారించెను. భాగో వానివిలాపము విని మేటివైద్యుల చికిత్సలు నిష్ఫలములైనందున నటమీఁద జికిత్సలజేయింపక భగవద్భక్తుఁడై పరమపవిత్రుఁడై మహిమలు చేయగల యోగినెవ్వనినైన బిలిపించి మంత్రబలముచే రోగమును శరీరమునుండి నిర్మూలము చేయుట కర్తవ్యమని వానికుపదేశించెను. ఆయాలోచనము మిక్కిలి బాగున్నదని ఖాను మెచ్చుకొని నిజముగా వాక్శుద్ధిగలవాఁడు మహిమగలవాఁడు నగుయోగిదొరకుట సులభసాధ్యము కాదని పలికెను. అప్పుడు నగరమందున్న బైరాగుల సన్యాసుల యోగులనందఱ బట్టి తెప్పించిన పక్షమున నందులో నెవ్వఁడైన నొక్క మహాత్ముఁడుండకపోఁడని భాగో ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. ఆయుపదేశము లెస్సగానున్నదని మెచ్చి ఖాను కానఁబడిన విరాగులనెల్ల బట్టుకొమ్మని సేవకుల కానతిచ్చెను. అట్లుపట్టుబడిన వారిలో గురునానకుకూడ నొకఁడైయుండెను. రాజభటులు గురునానకును నిష్కారణముగ బట్టుకొని తీసుకొని పోవుచున్నందుకు లల్లో చాలవిచారించెను. గురునానకు తనకు శిష్యుండగు పేద వడ్రంగినూరడించి తనయాత్మబంధములో లేనంతకాలము శరీరము బంధింపఁబడినను బాధల నొందినను తనకుజిజ్ఞాస లేదని పలికి వానికి ధైర్యము చెప్పెను.

మానవుఁడు తలంచున దొకటియు దైవము నిర్ణయించున దొకటియు నగుచుండునుగదా. శేజిఖాను తనయధికారబలమున భాగో చెప్పిన యాలోచనము ననుసరించి పట్టణమునఁగల విరాగులనెల్ల బలవంతముగ బట్టి తెప్పించెనేకాని తనయభిప్రాయము వారికి సరిగ నెఱిగింపక మున్నె కుమారుని శరీరస్థితి వారికి దెలుపకమున్నె యంతలో మొగలాయీలు మహాసేనాసమేతులై జయభిలాషమై వచ్చుచుండిరనియు వెంటనే తమకు లోఁబడని పట్టణంబుల భస్మపటలము చేయుచు మనుష్యుల మ్రందించుచుండిరనియు గుండెలవియు వార్తలు తెలిసెను. లోఁబడని పట్టణములు భస్మపటలము లగుచున్న వనుటచేత లోఁబడినయూళ్ళు నిరపాయములై యున్నవని తలంపవలసినపని లేదు. నీతిమాలిన యాదండులోని సైనికులు లోఁబడిన యూళ్ళసైతము దోఁచుకొని స్త్రీలఁజెరబట్టియథేచ్ఛముగా మెలఁగుచువచ్చిరి. ఎట్లయినను వారియధికారమొప్పుకొన్నగ్రామము లొప్పుకొనని గ్రామములకంటె నించుక సుఖతరములుగ నుండినవని చెప్పవచ్చును. ఆవార్తలు విని శేజిఖాను వానిచుట్టములు మిత్రులు తక్కిన పట్టణములకు బ్రాపించిన దురవస్థయే తమ పట్టణమునకుఁగూడ తప్పక పట్టునని మహాపదకు సంసిద్ధులైయుండిరి. అనుకున్నంతపని జరిగె. బేబరుయొక్క మొగలాయిసైనికులు కొలదికాలములోనే యమ్నాబాదునకుబోయి యనాగరికులు క్రూరులు

నగుసైనికులు చేయఁదగిన దుండగములన్నియుఁ జేసిరి. ఒక్క ద్రోహముకాదు. ఒకహింసకాదు. ఒక్కస్త్రీ మానహానిగాదు. అపుడుజరిగిన దౌర్జన్యములను గురునానకు స్వయముగ జూచియుండుటచేత నతఁడు స్వభాషలో నాపురజనుల దురవస్థఁ గొన్నిపద్యములలో వర్ణించెను. ఆపద్యముల తాత్పర్యమిూక్రింద బొందుపరచెద. ఈవాక్యములలో నతఁ డంతఃపురస్త్రీల దురవస్థనే మిక్కిలి వర్ణించియున్నాఁడు.

“ఆహా యీస్త్రీలు మున్ను పువ్వులతో సుగంధతైలములతో నగలతో వారిశిరసుల నలంకరించుకొని యుండిరికదా. ఆయువతు లిప్పుడు శిరస్సులు ముండనముచేయించుకొని నోట మట్టిఁగొట్టుకొని పోవుచున్నారుగదా! తొల్లి యీయంగనలు సుందరమందిరముల వసియించుచుండిరిగదా! నేఁడు వారిజయించిన వారియెదుట నిలువనైనఁదగరఁట. వందనము సర్వేశ్వరా వందనము. నీసంకల్ప మెవ్వఁడెఱుఁగఁడుగదా! నీవేమి చేయఁదలంచెదవో నీవ యెఱుంగుదువు. ఈపడంతులు వివాహకాలమున భర్తృపార్శ్వమున నెంతెంతశోభిల్లుచునుండిరోగదా! వివాహానంతరమున నీవెలఁదులు పల్లకులెక్కి భర్తృగృహములకుఁ బోయినప్పు డెంతెంత వైభవముతో నుత్సవములు జరిగెనోకదా! చేతుల కంకణాలు ధగధగ మెరయు నీక్రొత్తపెండ్లికూతు లత్తవారి గుమ్మములముందు నిలిచినప్పుడు ముసలిముత్తయిదువలు పీడాపరిహారార్థ మెన్నిసారు

లు దృష్టితీసిరోగదా! వారినోట మాట వచ్చినా లెక్కలేని ధనము వారియధీనమయ్యెనుగదా! హంసతూలికాతల్పములమీఁద హాయిగా బన్నుండుటయేగాని పనిచేసి యెఱుంగరుగదా. కావలసిన సమస్తమధురఫలములు వారికవలీలగ జేకురుచుండెడివి. ఆ యువిదలు శరీరములమీఁద ధరియించిన చీనిచీనాంబరములు మణిభూషణములు వెలలేనివిగదా! కటకటా! ఇప్పుడు వారి చక్కఁదనమె వారికి శత్రువయ్యెను. వారివిభవమె విరోధియయ్యెను. దురాత్ములగు యధికారుల యాజ్ఞాప్రకారము సైనికులా స్త్రీలం జెరబట్టిరి. దైవము తనకిచ్చవచ్చినవారి నున్నతపదవికిం దెచ్చి కాపాడును. మనుష్యుండు తగుసమయమున భగవంతుని దలఁచుకొన్నయెడల వారికపాయము లేల వాటిల్లును. శత్రువులు దండువిడియకముందు ప్రభువులు భోగపరాయణులై దైవమును మఱచి నిశ్చింతతో నుందురు. ఇప్పు డేమి విచారించిన నేమిఫలము? బేబరు శాసనము చెల్లుచున్నది. సుకుమారవతులగు సుందరాంగులు సఖుతము పట్టెడన్నమునకు మొగము వాచియుండిరి. మసీదులలో నమాజుచేయవలసిన యవసరము దేవాలయములలోఁ బూజలుచేయవలసిన యవసరము లేకపోయినది. హిందూసుందరులు మనసార మొగమునఁ గుంకుమ బొట్టుబెట్టుకొనుటకైన వీలులేని కాలము వచ్చినది. మునుపు వీరెవ్వరు రామునిపేరైన స్మరియించి యెఱుగరు. ఇప్పుడు స్మరియింపఁదలఁచినను శ

త్రువులు స్మరింప నియ్యరు. కొందఱు చెల్లాచెదరైన తమ కుటుంబముల సేమము నరయుచున్నారు. కొందఱు మట్టపక్కముల కుశలవార్తల నడుగుచున్నారు. కొందఱు తమ దుష్కర్మములఫల మనుభవింపం గూర్చుండినట్లు నేలం గూర్చుండి యేడ్చుచున్నారు. భగవంతుం డేమిచేయ నిచ్ఛగించునో యదియే సంభవించును. మనుష్యుండు చిన్న "పురుగు."

అట్లు ప్రజల యవస్థనుగూర్చి కొన్ని పద్యములు చెప్పి నానకు పట్టణపరిపాలకుండగు శేజిఖానుని దుర్గతిని వర్ణించుచు మరికొన్ని పద్యములు రచించె. ప్రతిపద్యాంతమందు భగవంతుని మార్గము మనుష్యబుద్ధికి దుర్గమములనియు నతని శాసనము లవిలంఘనీయము లనియు నానకు నొక్కి చెప్పుచు వచ్చెను. ఆపద్యముల తాత్పర్య మీక్రింద వ్రాయుచున్నాండ. "ఒక కాలమందు శేజిఖాను వాని యంతఃపురాంగనలు ననుభవించిన భోగ మింతింతయని చెప్పరాదు కదా! సేవకులు వారికనుసన్నల మెలంగి వారి నోటమాట జారినమాత్రమున నూడిగములు చేయుచువచ్చిరిగదా! కోరికలు కోరుటయె తడవుగా నవి సఫలము లయ్యెనుగదా! అహోరాత్రము లెడతెగని పండుగలై మహోత్సవములతో నిండియుండెనుగదా! ఆనందసముద్రమున దేలుట సౌఖ్యములనవ్వారిగా ననుభవించుట సేవకుల కాజ్ఞాపించుట యాటలాడుట యలంకారములం జేసికొనుట మున్నగు పనులకంటె నన్యమెఱుంగరుకదా! అవ్వ

ను శేజిఖాను వానివంటి యితరమనుష్యులు నిశ్చయముగా నట్లు గడపిన దినములు కొన్నియుండెను. అదృష్టము కలిసివచ్చినంతకాలము వారికట్లు జరిగెను. కటకటా వారిప్పు డెట్లున్నారు. శత్రుసైనికు లున్నసొమ్మెల్ల నొలుచుకొనిరి. ఈయవమాన మనక యెల్లయవమానములు వారివంతయ్యె. వెనుక ననుభవించిన మహాభోగములకన్నిటికిం బ్రాయశ్చిత్తమో యన్నట్లు కొందఱు మహాభారముగ నున్న సంకెళ్ళతోం గాళ్ళు కదపలేక నేడో రేపో గతించిన తమ చెలికాండ్ర గలిసికొనుటకు సంసిద్ధులై చెరసాలలలో గుందుచున్నారు. భగవంతుండు న్యాయశీలుండు సర్వోన్నతుండు. అతనిశాసన ముల్లంఘించినవారు తప్పక నశింతురు. ఈనాటిప్రభువులగు పటానులు వానియాజ్ఞ దాటలేదా దానిఫల మనుభవించుట లేదా? ఘాతుకులగు మొగలాయిసైనికులకుం బౌరుషహీనులయిన పటానుప్రభువులకు జరిగిన యీయుద్ధములో నిరహేతుకముగా జచ్చినవేనవేలు పురుషులు స్త్రీలు బిడ్డలు మొదలగువారిపక్షముం బూనుట కెవ్వరు లేకపోయిరి.

శ్రీ

నానకుచరిత్ర.

షష్ఠాధ్యాయము.

మర్దనుఁడు గురువును వీడ్కొని తాల్వండిగ్రామమునకుఁ బోయెను. ఆగ్రామవాసులు వానిరాకకు సంతసించి నానకునుఁగూర్చి మిక్కిలి యాత్రముతో నెన్నో ప్రశ్న లడుగఁజొచ్చిరి. మర్దనునకంటె ముందు పదునైదుదినముల క్రిందట బలుఁడు తాల్వండికిఁబోయెను. నానకుతండ్రి యదివఱకే తన కుమారుఁడు సన్యాసులలోఁ గలిసిపోయినాఁడని విని యామాట నిజమో యబద్ధమో కనుగొనుటకు బలునికడకుఁబోయెను. అది యథార్థమే యని బలుఁడు పలుకుటయు భగ్నమనోరథుఁడగుఁకాళుఁడు కాళునికంటె నెక్కుడుగ దీప్తాదేవియు మితిలేని వగపునొందిరి. కాళుఁడు పుత్రస్నేహము కతమున మనశ్శాంతి గోల్పోయి నిరపరాధుఁడగు నాకాఁపుకొడుకును జూచిన చోటనెల్లఁ దిట్టుచుఁ దనకుమారునిపాలిఁటి దుష్టగ్రహమనియుఁ దన కొంపఁదీసిన వాఁడనియు దుఃఖింపఁజొచ్చెను. కాళుఁడు, పుత్రుని దెస నాస విడిచియు మరల నతఁడు సంసారమును స్వీకరింపఁడని మనంబున నెఱింగియు నెవరిప్రోత్సాహముచేతనైన బలుఁడు విడిచిపోయినపిదప బుద్ధిమంతుఁడై సం

సారమున వెండియుఁ బ్రవేశించి యుండకూడదా యని కొంత లేనిపోని యాసపెట్టుకొని మర్దనుఁడు గ్రామమునకు రాగానే బలునికంటె వాఁడు బుద్ధిమంతుఁడని భావించి వాఁడు సుతుని విషయమున నేదైన మేలువార్త చెప్పునేమోయని భ్రమపడి వానినిం గలిసికొని నానకు వైరాగ్యమునుగూర్చి యనేకప్రశ్నము లడిగెను. తనయునిగూర్చి కాళుఁడు విన్నదంతయు యథార్థమని మర్దనుఁడు ప్రత్యుత్తరము చెప్పెను. అది విన్నతోడనే కాళునియొడలు జల్లుమనెను. మొగము తెల్లవారెను. మర్దనుఁడు కాళునిమాటలకు బదులుచెప్పునప్పుడు నిర్భయముగను జ్ఞానగర్భితముగను మాటలాడెను; మొదట కాళుఁడే తనయునివార్త యరసివచ్చుటకు మర్దనుని బుత్తెంచెనని చదువరు లెఱుంగుదురుగదా! మర్దనుఁడు తన యుదరపోషణార్థము గానవిద్య నేర్చుకొన్నవాఁడయ్యు గురు నానకుతోఁ గొన్నినాళ్లు సహవాసముచేయు నప్పటికి వానికిస్వలాభపరాయణత యైహికవిషయాసక్తి దప్పులయ్యెను. పారమార్థికచింత ప్రబలెను. తనవలెనే పుత్రుఁడు సంసారతంత్రములో దగులొకొని నట్లు చేయవలయునని ప్రయత్నించుచున్న కాళునిచేష్టలయందతనికేవ గలిగెను. దయాళువు లోకబాంధవుఁడు నగు భగవంతుఁ డొకఁడున్నవాఁడనియు వానిసేవయే మానవునకు ప్రథమకృత్యమనియు నతఁడు తెలిసికొనెను. తెలిసికొని తన్ను పంపినయజమానికంటె మర్దనుఁడు జ్ఞానియయ్యె నానకుయొక్క ని

శ్చలభక్తిని శాంతమును మనోధైర్యమును భూతదయను జూచి నవారందరదివఱకెంతభక్తిహీనులైనను తప్పక భక్తితత్పరులగుదురు. అందుచేతనే మర్దనుడు స్వలాభాన్వేషిగాక నానకునకుశిష్యుడయ్యెను. పుత్రుడు చెడిపోయినాడని దుఃఖితుడైన కాళుని మర్దను డూరడించి గుణరత్నాకరుడగు నట్టికుమారుడు గర్భమున జనించినందున ధన్యుడనుగా భావించుకొనక విచారించుట యవివేకమనియు వానికుమారుడు లోకసామాన్యుడు కాడనియు శ్రీకృష్ణుని యవతారమనియు సూర్యచంద్రుల యంశమున బుట్టెననియు మఱియు బెక్కుభంగుల దన భక్తికొలది చెప్పి వాని వీడ్కొని మొదటినుండియు నానకునందు మంచి యభిప్రాయము గలిగియుండిన రాయబులారు వద్దకుబోయి నానకు వృత్తాంతమంతయు వానికి కెఱిగించెను. రాయబులారు నానకువృత్తాంతమును కాళుడువిన్నట్లు వినక మున్ను తా ననుకొన్న దానికి నాడు విన్న దానికి సరిపోయెనని చాలసంతసించి తాల్వొండి గ్రామమునకు గురునానకు నొకసారి బంపుమని మర్దనుని వేడుకొని తనమాటలుగా వానికి విన్నవింపుమని కొన్ని పలుకులు చెప్పి పుచ్చెను. మర్దనుడు తనవెంట నీసారి బలుని దోడ్కొని పయనమై యమ్నాబాదునకు బోయెను.

పోయి "నానకును గాంచి యతడు రాయబులారుమాటలుగా నిట్లని విన్నవించెను" నేను చాలాకాలమునుండి మహాత్ములగు మిమ్ము జూడగోరుచుంటిని. కాని వార్ధకము దేహదౌర్బల్యము,

నారాక కాటంకములుగలిగించినవి. పయనమైనదినములు పట్టుటచేతను బాధలు మిక్కిలిపడవలసివచ్చుటచేతను రాజాలనైతిని. కావున నా యెముకలు గోతిలో బడకమున్నె మీరే తాల్వొండీగ్రామ మొక్కసారి వచ్చి నాకు దరిశనమిచ్చి నన్ను ధన్యుని జేయవలయునని కోరుచున్నాను." ఆసందేశము మిక్కిలి జాలిగొలుపునదై యుండుటచేతను తనమీఁద మొదటినుండియు నభిమానముగలిగి తన కెన్నో యుపకారములు చేసిన రాయబులారువద్దనుండి యీసందేశము వచ్చుటచేతను నానకు దానినిజులకనగా జూడలేకపోయెను. అందుచేత బలుడు మర్దనుడు జేరిన దినముననే నానకు లల్లోవద్ద సెలవుపుచ్చుకొని యమ్నాబాదు విడచి తాల్వొండికి బోవదలచెను.

తలచెనుగాని పయనము గావలసి వచ్చినప్పుడు వాని మనస్సు మిక్కిలి సందేహించెను. రాయబులారుమీఁది విశ్వాసముచేత ననుగ్రహముచేత స్వగ్రామ దర్శనము వానికిష్టమైనను వాని మనస్సునకు మిగుల బాధను కలిగించునట్టివియు మనోధైర్యమును సంపూర్ణముగా శోధింప గలిగినట్టివియు నగు స్థితిగతు లక్కడ నున్నట్లు వానికి బొడగట్టెను. ఎవ్వని గూర్చి గురునానకప్పటికిని భయపడుచుండెనో యాకాళుడక్కడ నుండెను. దయామయస్వరూపిణియు గన్నతల్లియు నగు త్రిప్తాదేవియు నక్కడనే యుండెను. కోపోద్దీపితుడగు తండ్రి కఠోరభాషణముల నతడొకవేళ సైరించి సరకుసేయు

క మనోధైర్యమును జిక్కఁబట్టిన బట్టుగాక! మూర్తీభవించిన కృపారసమో యన్నట్లు మృదువులగు మాటలతో, జాలిగొల్పుచూపులతో బాష్పపూరితములైన కన్నులతో దరికిఁజేరి మీఁద చెయివైచి తల్లి బ్రతిమాలుకొన్నప్పుడే తననిశ్చలహృదయముగల కొడుకైన జేలపడి లోఁబడకుండునా! సహజముగ మాతృభక్తి యతిశయముగా నున్న నానకువంటి గుణవంతుఁడు తల్లిమాటల కెదురాడఁగలఁడా? మాటకు మాట యుక్తికి యుక్తి చెప్పి యతఁడు త్రొక్కినమార్గము సరికాదని సహేతుకముగా నెవరైన వాదించినచో వారి నతఁడు వాదమున నోడింపఁగలఁడు. అట్లు చర్చలు పెంచక వాదములు సలుపక కన్నీళ్ళనే యుక్తులుచేసికొని దయనీయములగు మాటలనే యాయుధములుగ జేసికొని కొడుకులం గెలిచి వారిమనస్సులం ద్రిప్పఁదలచు తల్లులముందఱ పుత్రుల నియమములు నిలుచుట యరిది. ఇందుచేతనే పూర్వకాలమునందు గౌతమబుద్ధుఁడు మొదలగు మహాత్ములందఱు సన్యసించి యాయాశ్రమమునందు జాలకాలము స్థిరపడినపిదప తల్లిదండ్రులు మొదలగు చుట్టములం జూడఁబోయిరి. అవి యన్నియు నానకు చక్కఁగా నెఱిగినవాఁడు గావున తాల్వొండికి బోవుదునా మానుదునా యని మొదట నించుక సంశయించియు జననీజనకుల ప్రార్థనలకు మనోవైకల్యము నొందక స్థిరముగా నిలిచినప్పుడే తన వైరాగ్యము వైరాగ్యమగుననియు గానిచో నది వ్యర్థమ

నియు భావించి తప్పక యా యూరికి బోయి తన మనోధైర్యమును బరీక్షించుకొనఁ దలచెను. అట్లు కృతనిశ్చయుఁడై యిరువురు శిష్యులచేత ననుగమ్యమానుఁడై నానకు తాల్వొండికి బోయి గ్రామము బ్రవేశింపక యూరుబైట చెరువు వద్ద బస చేసెను.

ఆతని రాక గ్రామములో దెలిసినతోడనే గ్రామవాసులు స్త్రీలు పురుషులు బాలురు వృద్ధులు దమతమ పనులు కట్టి తమ గ్రామవాసియైన యామహాయోగి దర్శనము చేయ తీర్థప్రజలై వచ్చిరి. నానకు మనసులో తలంచినట్లు తండ్రియగు కాళుఁడు తల్లి త్రిప్తాదేవి పినతండ్రులలో నొకఁడు వానికడకు వచ్చిరి. అప్పుడు నానకు సన్యాసి వేషముతో నుండెను. కాషాయవర్ణముగల రెండుగజముల గుడ్డ తలకు చుట్టుకొని యట్టిదే మఱియొకటి మొలకు జుట్టుకొని మఱియొక చిన్నగుడ్డ చేతఁబూని యతఁడు గూర్చుండెను. ఊరుబైట చెట్టుక్రింద నట్టిదీన వేషముతో గూర్చుండిన యాకుమారునిఁ జూడ తల్లితండ్రుల మనస్సెట్లు పరితపించెనో చదువరులే యూహించుకొనవచ్చును. కాళుఁడు కుమారుని నీచస్థితిఁ జూచినతోడనే మనోవైకల్యము నొంది కోపపరవశుఁడై నానకును దూషించుటకు బ్రయత్నించెనుగాని శాంతస్వభావుఁడగు వాని తమ్ముఁడక్కడనే యున్నందున మనస్సు స్వాధీనములో నుంచుకొమ్మని సోదరునకు హితోపదేశము చేసి వానిసంరంభమును మా

న్పెను. అనంతరము దండ్రి కుమారునితోఁ సభాషింప దలప నానకు పినతండ్రి లోకవృత్త మెఱిగినవాడయినందున గాఘుఁడు మాటలాడ మొదలుపెట్టు నేని వానివాక్పారుష్యము వలన, దండ్రికొడుకుల కదివఱకే గలిగిన వియోగము మఱింత యధికమగునని వానిని మాటలాడ నీయక తానే ముందు ప్రసంగమునకు దొరకొనెను. అన్న కొడుకును బినతండ్రి పలుకరించి ముందుగా స్వగృహమునకు రమ్మని నానకును బిలిచెను. నానకు వానికిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. "అయ్యా! నా యిల్లు వేరుగ నున్నది. మీయిల్లు నాయిల్లు గాదు. అన్ని యిండ్లతో సంబంధము వదలుకొంటిని." కొడుకిచ్చిన యీ యుత్తరము చెవినిబడిన తోడనే త్రిప్తాదేవి, పుత్రస్నేహమితరాలోచనలను జయింప మనసు పట్టలేక వలవల యేడ్చుచు గుమారుని పాదములపై బడెను. మాతృవిధేయుడగు నాగురువు తల్లిని పరమ భక్తితో బాదములపైనుండి లేవనెత్తి వినయమున నిట్లనియె. „ అమ్మా! క్షమయేనాకు దల్లి సంతుష్టియే నాతండ్రి మనోజయ కారణమయిన సత్యమే నా పినతండ్రి."

ఆయుత్తరము మిక్కిలి ప్రశంసనీయ మైనదిగదా? గురునానకు తన యెట్టయెదుట నున్న బంధువులు బంధువులు గారని విస్పష్టముగఁ జెప్పి దీనబంధువుఁడగు భగవంతుఁడే తన బంధువుఁడనియు వాని సన్నిధానమునకుఁ గొనిపోవందగిన

సత్యాది సద్గుణములే తనమిత్రములనియుఁ దెలియఁజేసెను. అప్పుడాతనిపలుకులు వినినవా రందఱు వానినిశ్చలభావమునకు సంతసించి యతఁడు గృహస్థాశ్రమమును సంపూర్ణముగ విడిచినాఁడనియు జితేంద్రియుఁడై యాశల జయించి సంసారసంబంధము ద్రెంపినాఁడనియు వానిచరిత్రము ముందుముందు సుజనవందితమై యుండుననియు నమ్మిరి. కష్టతరమైన మాతాపితృసందర్శన మీవిధమున బరిణమించినందుకు తన మనోధైర్యము వీఁగకుండ దాను బయటబడినందుకు నానకు మిక్కిలి సంతసించెను.

"మాతృదేవోభవ, పితృదేవోభవ" యని వేదములు పలుకుచున్నవిగదా సమస్త మతములు తలిదండ్రులసేవ యుత్తమోత్తమమని యంగీకరించుచున్నవిగదా! అట్టియెడ తలిదండ్రులకు విధేయుఁడైన నానకు తన యకాల సన్న్యాసము వల్ల వారికిరువురకు నధికమనోవేదన నేల గలిగింపవలయు? తల్లిదండ్రుల దుఃఖపెట్టినయతఁడు గురువగునా యని కొందఱడుగవచ్చును. స్వలాభము నెంచుకొని తల్లిదండ్రులను విడుచువాఁడు దూష్యుఁడగును గాని లోకానుగ్రహార్థము గృహము దారపుత్రులను మాతాపితలను స్వలాభమును స్వసౌఖ్యమును బరిత్యజించి యేకాకియై సుజనులు చుట్టములుగ జ్ఞానులు సహకారులుగ శిష్యులు బిడ్డలుగ లోకమే యిల్లుగ భగవంతుఁడు తండ్రిగ భావించి పాపుల నభ్యుద్ధరింప బాటుపడి

మేనులు ధారవోయునట్టి మహాత్ములు తలిదండ్రులకు మనోవేదన గలిగించి నంతమాత్రమున దూష్యులుగారు. ఈతండ్రి దుఃఖించినను బైనున్న యాతండ్రి వాని గుణములకు సంతసించును. ఈపుత్రులు తగు జీవనాధారము లేక స్వల్పకాల మిడుమలు బడినను శిష్యపుత్రులు వేనవేలు సద్గతులు గలిగి సుఖింతురు. బుద్ధదేవుఁడు తలిదండ్రులమాట సరకు సేయక సన్యసించె. శంకరాచార్యుఁడు తల్లికన్నిష్టమైనను వివాహపూర్వమందె నాలవయాశ్రమము స్వీకరించెను. రామానుజాచార్యుఁడు కాఁపురమునకు వచ్చిన భార్యను విడనాడి భగవత్సేవకై త్రిదండ సన్యాసియయ్యెను. బసవేశ్వరుఁ డుపనయనమే చేసికొనననని గురులమాట ధిక్కరించెను. పురాణములలో నిట్టి యుదాహరణము లనేకములు గలవు. శుకుఁడు బాల్యముననే సన్యసించి తండ్రియగు వేదవ్యాసునకు మిక్కిలి మనఃఖేదము గావించెను. ప్రపంచారంభమునుండియు లోకోపకారులైన మహాత్ములు గురువచనంబుల నతిక్రమించియే లోకబంధవులైరి. మాతాపితల శాసనము లతిక్రమింపఁగూడదని వారు గృహములందుండిన మానవలోకము గతియేమి కావలసియుండును?

అట్లు నానకు తల్లియొక్కయు బిన తండ్రియొక్కయు మాటల నిరాకరింప బిన తండ్రి కాలునితో నాలోచించి రాయబులారు మాట మీఁద దమకుమారునకు గౌరవముగలదని

యెఱింగి యతనిచేత బుద్ధి చెప్పించవచ్చుననుకొని వానియింట బసచేయుమని నానకును వేడుకొనెను. నానకు రాయబులారు నిమిత్తమే యక్కడికి వచ్చినందున వానియింటికి బోవుట కేయాటంకము జెప్పక కదలిపోయెను. పోయి యామహాత్ముఁడు వార్ధకముచేత గదల లేకయున్న రాయబులారునుఁగాంచి వానిపాదములను దనహస్తముతో స్పృశించెను. ఆశతవృద్ధు మలినములగు తన పాదములను బవిత్రుఁడగు గురువు స్పృశించి నందుకు నొచ్చుకొని లేవలేక కూర్చుండియే యతని శిరస్సు మహనీయుఁడగు నానకు నడుగులం జేర్చెను. గురువు వృద్ధుని శిరస్సు సగౌరవముగా నెత్తి సేమమడిగెను. ప్రియభాషణంబులతో నిరువురు గొంతసేపు గడపిన పిదప నానకు బంధువులు వంట బ్రాహ్మణుని నొకని కుదిర్చి నానకు నిమిత్తము వంట జేయించిరి. కాళుఁడు త్రిప్తాదేవి యాదిసమంతయు రాయబులారు గృహమందే పడియుండిరి. వారు తనయింటివద్ద భృత్యులవలె నేలపడియుండిరో యాకారణము రాయబులారు చక్కగా నెఱిఁగి తానె ముందుగ నామాట కదపక వారి నోటనుండియే వారికోరికలు జెప్పఁ దలఁచి ప్రసంగింప జొచ్చెను. ఆతఁడు సంభాషణమారంభించి నాలుగు పలుకులు పలికినతోడనే త్రిప్తాదేవి కన్నుల నీరుపెట్టుకొని తద్దయు దుఃఖితయై రాయబులారు హృదయము కరిగి పోవునట్లు వగచుచు వాని నిట్లు ప్రార్థించెను. " ఈకష్టకాలమందు

మీయుతప్ప మాకు సాయముచేసి మమ్ము దేల్చువారెవరు లేరు నాయనా నీయావచ్ఛక్తి వినియోగించి నాబిడ్డతో నెట్లు చెప్పవలయునో యట్లు చెప్పి వాఁడీ యూరునుండి పోకుండునట్లుచేసి పుత్రభిక్షము పెట్టుము. నీకెంతో పుణ్యముండును" రాయబులారు తృప్తాదేవి మాటలచేత బరవశుఁడై నానకును జూచి నీతల్లి యభీష్టమెట్లయిన నెరవేర్ప గలవాయని యడిగెను. అడిగి యంతట నూరకుండక రాయబులారు వెండియు నిట్లనియె. "నాకు విస్తారము సేవ్యము జేయదగిన భూమిగలదు. అందుకొంత నీ కుచితముగ నిచ్చెద. నివు శిస్తు నీయనక్కరలేదు. కావలసిన పాలేళ్ళను బంపెదను. నీవేమియు శ్రమపడనక్కరలేదు. అది శేన్యము చేయించుచు నిచ్చట నుండగలవా."

అతనిమాటలకు గురువిట్లు బదులుచెప్పెను. "అయ్యా! భగవన్నామ స్మరణమే విత్తనమగుగాక సంతుష్టియే నాగలియగుగాక! వినయమే కలుపు తీతయగుగాక ఇట్లు కృషిచేసిన నీభక్తివిశేషము చేతను దైవానుగ్రహము చేతను మంచిపంట పండగలదు. నీయిల్లు నిత్యకళ్యాణ సదనమై వర్ధిల్లగలదు" అప్పలుకులు విని దాపుననున్న పినతండ్రి నానకుతో మెల్లగ నిట్లనియె. నీవు వ్యవసాయము వంటి కష్టపు బని జేయలేనియెడల మంచియంగడి నొకదానిం బెట్టి సుఖముగ గూర్చుండి పనిచేయుచుండుము. అనవుడు గురువు పినతండ్రికిట్లనియె.

,ఇకనాలస్యము చేయక నీజీవితకాలమునే యంగడి చేసికొనుము. భగవన్నామమె యాయంగడిలో నమ్మెడు సరకుగా నేర్పరచుకొనుము. ధ్యానమె యాసరకును సంపాదించు సాధనముగా నుంచుకొనుము. ఈశ్వరనామవ్యాపారము చేయువర్తకులతోనే బేరసారముల జేయుచు గాలము గడపుము. ఇంతకన్న వేరు వర్తకము చేయకుము" అట్లు పలికిన కొడుకుమాటలు విని పినతండ్రి వెండియు నిట్లనియె, "నీకంగడి పెట్టుట కిష్టములేని పక్షమున విదేశములు చూడ నభిలాష గలిగిన పక్షమున గుఱ్ఱములవర్తకము జేయుము. అది కారణముగా నీవెన్నో దూరపుపట్టణములఁ జూడఁగలవు" నానకు దానికిట్లు బదులు చెప్పెను. "నీవు శాస్త్రములను వినెడు వ్యాపారమునుండి సత్యమను గుఱ్ఱములను దూరదేశములకు దీసికొనిపోయి యమ్ముము. నీదారిబత్తెముగ సత్కార్యములు సౌజన్యత గొనిపొమ్ము. ఆవ్యాపారమువల్ల నీకుగలుగు లాభమేమన నీవక్షయలోకమున కఱిగి నిరాకారుఁడగు నీశ్వరు సాన్నిధ్యమును జేరి మోక్షసుఖము ననుభవింపగలవు" జ్ఞానియగు కుమారుఁడన్ని విధములల నిహలోక వ్యాపారములరోసి బ్రహ్మజ్ఞానబోధకములగు పలుకులు పలుకుచుండ పినతండ్రి వానినెంతమాత్రము గ్రహింపలేక సిగ్గులేక మరల నిట్లనియె. "పోనీ నీకు గుఱ్ఱపువర్తక మిష్టములేదేని సర్కారు వారివద్ద నుద్యోగములో జేరుము." ఈమాటకు గురువు నోటినుండి ఈ

క్రిందియుత్తరము వచ్చెను. "నీవు మనసార భగవంతుఁడను సర్కారును గొలువుము. నీయాత్మభగవన్నామము మీఁది భక్తిని వృద్ధి పొందించునట్లు నడుచుకొనుము. నీయధికారమంతయు దోషములమీఁద జూపి దానిని నశింపఁజేయుము. అట్లుచేయుదువేని నీవు సిద్ధుఁడవగుదువు."

నానకునకుఁ బినతండ్రికి జరిగిన సంభాషణము విని రాయబులారు నానకుయొక్క మనస్సునకు నిష్టముగా నుండు నట్టి పని వానిచుట్టములు చెప్పలేదనుకొని తాను చేయఁబోవు నుపదేశము తప్పక యంగీకరింపఁబడునని నమ్మి గురువుతో నీవిధమున బలికెను. "బీదవాండ్రకు నీవొకసత్రమును వేయుము దానిపోషణకు గావలసిన ధాన్యమంతయు బండదగిన మంచిభూమి మూఁడునూతులుగలది నేను నీకిచ్చెదను. నీవు శిస్తురూపకముగా నాకేమియునీయనక్కఱలేదు." ఇది సత్కార్యమగుటచే సాధారణముగ నానకుమెత్తబడి దానికొప్పుకొన వలసినదే. కాని యాతని మనోనిశ్చయము దృఢమైనదగుటచే నతఁడు పూర్వాపరములు విచారించి దానికి సమ్మతింపలేదు. ఇదియేగాదు ఎవ్వరెంతెంత మంచి యుపదేశములఁ జేసినను నానకు మనస్సునకవి యెక్కవయ్యె. అట్లు కొన్నిదినములు తాల్వొండిలోనుండి నానకు యెట్టకేల కాయూరువిడిచి పోదలఁచెను. ఏలయన నతఁడచ్చట నున్నందువలన పారమార్థికచింతగల కొంతమందికే జ్ఞానోపదేశపూ

ర్వకమగు నుపదేశము జరుగుచుండెనుగాని విశేషజనులకు వినోదముదీరుట తప్ప నెక్కువయుపయోగము లేకపోయెను. గ్రామమువిడిచి పోదలఁచినప్పుడు వానిని మిత్రులు జుట్టములు తలిదండ్రులు చుట్టుకొనిరి. తల్లిదండ్రులు సన్యాసాశ్రమము విడువుమని చాలబ్రతిమాలిరి. రాయబులారు సయితము తలిదండ్రుల పక్షముఁబూని వ్యాపారమేమియుం జేయనక్కఱలేదనియు నూరక స్వగ్రామమున నుండినంజాలు గావున దానికైన నియ్యకొనఁదగుననియు నానకును వేడుకొనెను. అందుకు నానకు తద్విషయమున దనయిష్టము చెల్లదనియుఁ దనయిష్టమే చెల్లినపక్షమున జననీజనకులను మెప్పించుటకంటె మరియొక కార్యము తనకులేదనియుఁ దనయిష్టముకంటె నతీతమైన పరమాత్మునియిష్టమెట్లో నట్లు జరుగవలసినదనియు బదులుచెప్పెను.

అట్లు చెప్పి బలమర్దనులు వెంబడింప గురువు ప్రయాణోన్ముఖుఁడైయున్నపుడు రాయబులారు వానిసమీపమునకుఁ బోయి తనకొక ధర్మకార్యము జేయ నిష్టముగలదనియు నెయ్యది యుత్తమోత్తమ కార్యమగునో గురువునోటనుండి విన వేడుకగలదనియు జెప్పెను. పరోపకారము జేయఁదలఁచిన సత్పురుషునకు నిరుత్సాహము జేయుట భావ్యముగాదని గురువు వాని మంచితలంపునకు సంతసించి తాల్వొండి గ్రామములో మంచిచెరువు లేనందున మంచినీళ్ళతటాకమొకటి త్రవ్విం

పనగునని వానికుపదేశము చేసెను. నానకు స్వగ్రామములో నున్నపుడచట చెరువులేనందుకు మిగులవిచారించుచువచ్చెను. గ్రామస్థులు దానివలన జాల నిడుమలు బడుచువచ్చిరి. రాయబులారు గురువు నిర్ణయించిన ధర్మకార్యము సర్వజనోపయోగమైనదని శ్లాఘించి తగినతావు వెదకి చెరువు త్వరలోనే ద్రవ్వించి దానికి గురునానకు పేరుపెట్టెను.

శ్రీ

నానకుచరిత్ర

సప్తమాధ్యాయము.

ఇంతవఱకు నానకు దేశాటనమని చెప్పఁదగిన సంచారము చేయలేదు. అతఁడు తిరిగిన యాత్రలు రెండు మూడు మాత్రమే గలవు. అందు మొదటిది సుల్తానుపురము. రెండవది యమ్నాబాదు గ్రామము. ఈయాత్రలకుఁ బోవునపుడు మార్గవశమున నతఁ డొకటిరెండు గ్రామములు చూచియుండవచ్చును. అతని శరీరము వానిమనస్సువలెనే స్వేచ్ఛావిహారమందాసక్తిగలదగుటఁ జేసి యతనికి దేశాటనమునందు మిక్కిలి యిష్టముండెను.

బలమర్దనులు వెంబడింపనట్లు తల్వొండి గ్రామము విడిచి నానకుముందుగా యమ్నాబాదునకుఁ బోయెను. అచ్చట పూర్వశిష్యుఁడగు లల్లో వాని నాదరించి పదునైదు దినములు తనయింట నుంచుకొనెను. అటనుండి గురువు తత్సమీపమందున్న మఱియొక తావునకుఁ బోయెను. ఆస్థలమునకిప్పుడు నానకుమఠమని పేరు. ఆకాలమందచ్చటగాఢనియమములతో యోగాభ్యాసము జేయునట్టి సిద్ధులనేకులుండిరి. గురు

నానకు శిష్యసమేతుఁడై యాస్థలమునకుఁబోయి సిద్ధాశ్రమ
మున కెదురుగా నొక నారింజచెట్టుక్రింద గూర్చుండె. ఆకిచ్చ
లిచెట్టదివఱకు జాలకాలమునుండి శోషించి మోడుగానుండె
నఁట. గురువు దానిక్రింద నాశీనుఁడైనతోడనే యావృక్షము
పచ్చనియాకులు లేతచిగుళ్ళు గలిగి దర్శనీయ మయ్యెనఁట.
ఈవింత దూరమునుండి సిద్ధులు గనిపెట్టిరఁట వారు తమకం
టె నెక్కువయోగులు లేరని కడుగర్వితులై యుండువారఁట.
తమకంటె నెక్కువ మహిమలుగల మహాత్ములు వచ్చెనని తెలి
సికొని యాసిద్ధులు నానకు చుట్టుంజేరిరి. జోగులు పదిమంది
జేరినప్పుడు వేదాంతచర్చ తప్ప మఱియొకవిషయమేది చర్చిం
పఁబడును ? ఆసిద్ధులు తమకు దుస్సాధ్యములగు వేదాంతవిష
యకప్రశ్నముల నెన్నో గురువు నడిగిరి. గురువు దేనిలోను
వారికిం దీసిపోవఁడయ్యె. సిద్ధులడిగిన ప్రశ్నలకన్నిటికి గురు
నవలీలగ మనస్సునకు దత్క్షణమే నాటునట్లుగ ననుభవసిద్ధమ
గునట్లుగా బ్రత్యుత్తరములు చెప్పి యందఱను సంతుష్టులఁ
జేసెను. అంతట నాసిద్ధులు నానకు తమకంటె నెక్కువ సిద్ధుఁ
డని గ్రహించి వానిం గొనియాడి తమమతమున జేరుమని
ప్రార్థించిరి. నానకు దానికి సమ్మతింపక మనుష్యున కాత్మ
శుద్ధి సత్ప్రవర్తనము మొదలగునవి యుండవలయును. గాని
పైవేషములవలన లాభములేదనియు వేషధారణమ్ముతోఁ బని
లేక యంతఃకరణశుద్ధికై పాటుపడవలయుననియు తానేమత

మునందు నేతెగయందు జేరుట లేదనియుఁ జెప్పెను. అట్లు
పలికి నానకు వారికాసమయమున గొన్నినీతివాక్యముల నుప
దేశించెనఁట. అవి భాషాంతరమునం దుండుటచే వానితాత్ప
ర్య మీక్రింద బొందుపరచుచున్నాఁడ. " కాషాయాంబరము
దండము ధరించుటలోను మేనెల్ల బూడిద పూసికొనుటలోను
యోగములేదు. సిరస్సు ముండనము చేయించుకొనుటలోను
శంఖము లూదుటలోను యోగము లేదు. లౌకికాకర్షణము
లచేత జుట్టబడియు మనుష్యుఁడా యాకర్షణములకు లోఁబడక
వాని కతీతుఁడై యుండుటలో నిజమైన యోగమున్నది. వట్టి
మాటలవల్ల నిజమైన యోగము రాదు. ఈశ్వరుని సర్వవ్యాప
కత్వ మెవ్వఁడు తెలిసికొనునో యతఁడే యోగి. యోగము
మనస్సులోనేకాని దానికి వెలుపల లేదు. యోగము గోరీ
దిబ్బలలో లేదు. యోగము శ్మశానములలో లేదు. ఈశ్వరై
క్యము చెందుచున్నామని దొంగమూర్ఛలు బడుటలో లేదు.
నానాదేశముల కరిగి తీర్థములందు మునుఁగుటలో లేదు. లౌకి
కాకర్షణములకు లోఁబడక వాని కతీతుఁడై యుండుటలోనే
యోగము కలదు. మన యాదిగురువగు పరమేశ్వరుని దెలిసి
కొంటిమా సర్వసంశయములు నివారణములగును. అంతట
ముక్తి కరతలామలక మగును. భగవద్విషయమును దెలిసికొ
నఁగోరువాఁడు ముందుగా మనశ్శాంతి సంపాదింపవలయును.
మనస్సు తన యిష్టమువచ్చినట్లు తిరుగుటమాని నిశ్చలమైనప్పు

డు పరంజ్యోతి తనలోనే వెలుగుచుండును. తనలో నీశ్వర తేజము ప్రకాశించుచున్నట్లు తెలిసికొనుటయే యోగము."

అనంతరము నానకు సిద్ధమఠము విడిచి గంగానది ప్రవహించెడు భూములలో సంచారము చేయదలంచి పయనమయ్యెను. ఈయాత్రాచరిత్రలు సత్యమునకు దూరములై యద్భుతములతో మహిమలతో నిండిన కల్పనాకథలై యున్నవి. నిజమైన చరిత్రము నిమిత్తము నానకునుగూర్చి వ్రాయఁబడిన ప్రాచీనగ్రంథములను మన మెంత వెదకినను నూటి కొకచోట నెక్కడనో యొక సత్యమైన వృత్తాంతముండును గాని తక్కిన దంతయు బృహత్కథలోనున్న కథలకన్న నెక్కుడు చిత్రకల్పనలతో నిండియుండును.

ఆచరిత్రలట్లుండుటకు మూఁడు ముఖ్యకారణములు గలవు. అందు మొదటిది. ఆచరిత్రలు వ్రాసినవారు భూగోళశాస్త్రమేమో యెఱుఁగరు. వారు జన్మమధ్యమున స్వదేశమగు పంజాబు నప్పుడప్పుడు చూచియుందురు; కాని గంగానది ప్రవహించెడి దేశములనుగాని యచ్చట నివసించు జనులనుగాని వారెన్నఁడు జూచి యెఱుఁగరు. ఏస్థలముల జూడక స్థిమితముగా నిండ్లవద్ద గూర్చుండి విన్నకథల నాధారములు చేసికొని చరిత్రలువ్రాయు గ్రంథకర్త లంతకంటె నెక్కువగ నేమివ్రాయఁగలరు. రెండవకారణమిది. ఆచరిత్రలీయాత్రలు జరిగిన ముప్పదియేండ్ల తరువాత వ్రాయఁబడినవి. ఆవ్రాతలు

గూడ నానకుయొక్క ప్రియభక్తుఁడగు బలుఁడే చెప్పి వ్రాయించుటచేత బయలుదేరినవి. బలుఁడు గురువుతోఁగూడ దిరిగినను విద్యాగంధశూన్యుఁడగుటచే తను మూఢవిశ్వాసముగలవాఁడగుటచేతను గ్రంథకర్తలకు గురువు వృత్తాంతమును చెప్పునప్పుడు నిజమగు వృత్తాంతములను సరిగ జెప్పలేక తన పిచ్చి నమ్మకముల నందు జొనుపుచు చాలకాలము గడచినపిదప చెప్పుటచే సరిగా జ్ఞాపకములేక తన మందమతికి స్ఫురించిన వన్నియుం జెలుపుచు గురుచరిత్రమందలి యీభాగమును సంశయాస్పదముగ జేసెను. మూఁడవకారణ మిది. గురుచరిత్రము వ్రాయునప్పటికి గురువు మృతుఁడయ్యెను. అతని కీర్తి యార్యావర్తమందంతట వ్యాపించెను. ఎన్నో మహిమలు వాని కారోపింపఁబడెను. ఎన్నోయద్భుతములు వానింగూర్చి చెప్పుకొనబడెను. చరిత్రకారులు వానిమహిమలు వినినవారే గావున తాము వినినవి చుట్టుప్రక్కలజనులు చెప్పుకొనునవి యగు లోకసామాన్యచరియలతో బుస్తకములనింపిరి. ఆగ్రంథములలో నున్న విశ్వాసపాత్రములు కాని యంశములు విడిచి వాని యాత్రలు కొన్ని వర్ణింతము.

ఆతండు గంగాతీరమునం బయనముచేసి వంగదేశమునకు వచ్చెను. అచ్చట కొంతకాలముండి పిదప నతఁ డాసామునకు బోయి యచ్చట ననేకమాసములుండెను. ఈపయనములతో మర్దనుఁడు మిక్కిలి డస్సి తన గురువువలె భక్తితత్ప

రుఁడై మార్గాయాసము మరచుటకుఁగాని బలుసివలె వైరాగ్యముఁ గలిగి శ్రమకోర్చుటకుగాని సమర్థుఁడు గాకపోయెను. అస్సాముదేశమున సంచరించుచుండ నానకు షేకుఫరీదను మహమ్మదీయయోగియొక్క వంశస్థుఁడైన యొకతురకం గలుసుకొనెను. వారిరువురుఁ గొన్నినాళ్ళు గలిసియుండి భగవద్విషయము లనేకములు చర్చించిరి. వారెడబాయునప్పుడు మతద్వేషములు లేక యొండొరులం గౌఁగిలించుకొని విషాదముతో వేఱైరి. ఆసామునుండి గురు వోఢ్రదేశమునకుఁ బోయి జగన్నాథక్షేత్రమును దర్శించి యచటి యాలయమునం దర్చకులు పండాబ్రాహ్మణులు నిత్యకృత్యములలోఁ జేయు సకార్యములం జూచి యేవగించెను.

జగన్నాథక్షేత్రమునుండి నానకు దక్షిణదేశమునకుఁ బోయి యందనేక దివ్యస్థలముల సందర్శించి యక్కడనుండి సింహళద్వీపమునకుం జనెను. ఈగురువు వెళ్లునప్పటికి సింహళద్వీపమును శివనాథుఁడను రాజు పాలించుచుండెను. తన దేశమునకు మువ్వురుక్రొత్తమనుష్యులు వచ్చిరనియు నందు సామాన్యసన్యాసులకు బోలని యొక విరాగి గురువై యుండెననియు శివనాథరాజు విని వాని జూడగోరెను. కోరి యాతనిం జూడబోవుటకుముందు వాని ప్రజ్ఞ యెట్టిదియో జగద్వంచనము సేయవచ్చిన మాయయోగియో నిజమైన సన్యాసియో వాని మనోనిశ్చలత యెట్టిదో కనుగొని యనంతరము వాని

దర్శనమునకు బోవలయునని రాజు నిశ్చయించుకొని పంచభక్ష్యపరమాన్నములతో నిండిన యన్నమును, విలువగల చీనిచీనాంబరములను సొగసుకత్తియలగు పడుచుకన్నియలను యోగికిఁ గానుకగాఁ బంపెను. గురునానకు మొదటి రెండు వస్తువుల జేతితో ముట్టక కన్నియలం గన్నెత్తిచూడక నిరాకరించుటయు నవి తోడ్కొనిపోయినవారు వచ్చినదారినే భగ్నమనోరథులై పోయిరి. తన కావించిన పరీక్ష గురునందలి గౌరవముఁ బెంప రాజు స్వయముగ నానకును సందర్శింపవచ్చి యంతటి మహాత్ముని రాకచేత తనరాజ్యము ధన్యమైనదని కొనియాడెను. ఆమహారాజు చేసిన యాదరణమునకు సంతుష్టుఁడై కాఁబోలు నానకు సింహళద్వీపమున రెండుసంవత్సరములయిదుమాసములుండెను. ఆదీవి నెడలి లాతిభూములకు నానకు పయనమైనప్పుడు మర్దనుఁడు నిరంతరప్రయాణములచేత విసికి గురువును విడిచి యథేచ్ఛం జనియెను. అట్లు మర్దనుఁడు గురువును బాసిపోయినను కొంతకాలము వాని నెడబాసియుండునప్పటికి వాని కేమియుం దోఁచక పిచ్చియెత్తినట్లుండుటచే గురువు పిలువకపోయినను తనంతట తాను వచ్చి నానకును గలిసికొనెను.

అనంతరము గురునానకు లోకానుభవజ్ఞానము సంపాదింప భరతఖండమునకుఁ జుట్టుప్రక్కలనున్న యనేక మ్లేచ్ఛదేశములకుఁ బయనము చేసెను. ఆయన చూచినట్లు చెప్పఁబ

డిన దేశములలో నెక్కడానిపేరేనియు నీనాటిభూగోళశాస్త్రజ్ఞు లెఱుంగరు. ఆదేశములకా కాలమున నట్టి పేళ్ళుండెనో లేక చరిత్రకారులు జగమున లేని దేశముల నూహించి గ్రంథములలో వ్రాసిరో మనము చెప్పఁజాలము. మనము నిశ్చయముగా నొక్కవిషయమునుమాత్రము చెప్పఁగలము. ఇస్లాము మతస్థాపకుఁడగు మహమ్మదువారి జన్మస్థలమైన యరేబియా దేశమునకు గురునానకు పోవుట నిర్వివాదాంశము. ఆదేశమునకు సముద్రయానముచేసెనో, మెట్టదారినిఁబోయెనో చెప్పజాలముకాని త్రోవలో పారసీకదేశపు రేవుపట్టణమగు బుషాహరునగరము నాయన జూచెను. మార్గవశమున నతఁడేయూరికిఁ బోయిన నాయూర బ్రహ్మజ్ఞానమునం దాసక్తిగల మనుష్యులం జేర్చి వారికుపదేశముఁ జేసి జ్ఞానబీజముల నచ్చట నాటి యవి పెరిగి ఫలించునని తోఁచినచోట్ల చిన్నసంఘము లేర్పరచి ప్రతిసమితి నొక్క పెద్ద నేర్పరచి వానికి భాయి యను పేరు పెట్టి యతనియాజ్ఞకు వారు బద్ధులై యుండునట్లు శాసించి యటుపిమ్మట పోవుచువచ్చెను. హిందూదేశమునకు బడమట నున్న దేశములలో నేటికిని ధర్మశాలలుండుట కాద్యకారణమీతఁడే. అట్లుసమాజములు స్థాపించుటలో గురునానకు యొక్క తలంపు క్రొత్తమతము స్థాపింపవలయుననికాదు. మిక్కిలి పురాతనమైన యార్యుల యుపనిషన్మతమును జగమునకు జాటుటయే యాయన ముఖ్యసంకల్పము. తనచేత నుప

దేశింపఁబడిన జ్ఞానవాక్యములయందు నమ్మికగల జనులు నిర్భయముగ తమధర్మముల ననుష్ఠించి యితరులకు మార్గప్రదర్శకులై యుండవలయునని యాయన యెల్లచోటుల నొక్కి చెప్పుచువచ్చె.

అరేబియా ప్రయాణములలో నానకు వాని శిష్యులు నిర్బాధకముగ నన్నిప్రదేశములుం జూచుటకు తురకవేషములు వేసికొనిరి. నానకు సహజముగ కలహముల కిష్టపడని పరమసాధువౌటచే జగడములు రాకుండ నుంటకట్లు వేషము మార్చెనేకాని భయముచేత నెంతమాత్రముకాదు. ఏలయన నానకు మహమ్మదువారి జన్మప్రదేశమగు మెక్కాపట్టణమునకుఁబోయి పుణ్యభూములు చూడదలంచియు మహమ్మదీయులకు విరుద్ధములగు నాచారములనే కొన్నిటిని నెరపుచువచ్చెను. మెక్కాలో మహమ్మదీయుల కొక్క యాలయముగలదు. కాబా యని దానికిం బేరు. ఆయూరుకిఁబోయిన మహమ్మదీయుఁ డెవ్వఁడు దన కాళ్ళు కాబాయున్న వైపునకుజూపి పగలుకాని రాత్రికాని శయనింపఁడు. పండుకొన్నప్పుడు తలయే కాబావైపున నుండవలయు. నానకు తరుచుగా రాత్రులు పండుకొనునప్పుడు తనకాళ్ళు కాబావైపునకుఁ జాపుచువచ్చె. తురకలకు భయపడినవాడట్లు చేయునా? ఆగుడియధికారి యొకనాఁడు శాస్త్రవిరుద్ధముగా శయనించిన నానకునుజూచి దైవగృహమువైపు కాళ్ళుచాపుట యనాచారమని కఠినస్వర

ముతో మందలించెను. ఆతనికి గురు విట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చె. "దేవునిగృహ మేప్రక్కను మాత్రమే యుండి యేప్రక్కను లేదో నాకు దెలియదు. నీవెఱుఁగుదువేని నాకాళ్లు చేతపట్టుకొని దేవుని మందిరములేని ప్రక్కకు వాటిని ద్రిప్పుము." ఆలయాధికారి వాని పలుకులు విని మతమునైనను లెక్కసేయక నోట పరిహాసములు సేయు మొండివాఁడై యుండవచ్చునని భావించి వాదము ముదరనీయక యంతతో సరిపెట్టెను. మెక్కవెళ్లిన మహమ్మదీయులు మహమ్మదువారు పరమపదము వేంచేసిన స్థానమగు మెదీనాకు వెళ్ళి యాయనసమాధిఁజూడక పోరు. నానకు మెక్కాలోఁజూడవలసిన వైచిత్ర్యముల నెల్లఁజూచి సంతుష్టుఁడై మెదీనాకుఁగూడ బోవదలంచుచుండ మర్దనుఁడు తన గురువు మెదీనాకు జనఁడనుకొని యక్కడకుఁబోక తప్పదని పట్టుపట్టెను. అదివరకే వెళ్ళదలఁచిన గురువు శిష్యుని ప్రోద్బలముచేత వెంటనే బయలుదేరి పండ్రెండుదినములు ప్రయాణముచేసి మెదీనాపట్టణముఁజేరి మహమ్మదు సమాధిం జూచి కొన్నిదినములచ్చట నుండెను. ఆదినములలో నతఁడు మెక్కాలో వలెనే యిక్కడను సమాధివైపు కాళ్లుచాపి శయనించుచువచ్చెను. మెక్కాలోనున్న యాయజమానునికంటె మెదీనాలోనున్న సమాధియజమానుఁడు చండతరుఁడు దురహంకారుఁడు. ఇందక్కజ మేమున్నది. దేవుని దూషించినప్పుడు సయితము నోరెత్తక గురువుల పేరెత్తినతోడనే రాక్షసుల

వలె మీఁదబడి మనుష్యులను దూషించి వీలగునేని జేయుచేసికొను పరమభాగవతులు ప్రతిమతమున వేనవేలు గలరు. మెక్కా మెదీనాపట్టణములకుఁబోయి యాపుణ్యభూముల జూచినపిదప మహమ్మదు వారినిఁగూర్చి నానకున కెట్టియభిప్రాయము కలిగెనో శిష్యుఁడగు బలిని యీక్రిందివాక్యములవలన స్పష్టమగును. ఈమాటలు బలుని నోటనుండి వచ్చినను గురునియభిప్రాయములే యగుట నిజము.

మహమ్మదువారినిగూర్చి గురునియభిప్రాయములను బలుఁడీక్రిందివిధమున దెలిపెను. "మహమ్మదువారిస్వభావమున మహాత్ముల కుండవలసినంత శాంతము కానఁబడక కోపపుపాలెయెక్కువ గానఁబడుచున్నది. పునర్జన్మరాహిత్యమును సంతతివైరాగ్యము గూడ నాయనయొద్ద నున్నట్లు గానఁబడదు. స్వలాభపరాయణత యక్కడక్కడ గానఁబడుచున్నది. ఆయన పరిశుద్ధుఁడు నిష్కళంకచరిత్రుఁడు ననుట కెంతమాత్రము సందియము లేదు గాని సంపూర్ణమైనపవిత్రత సంపాదించుటకు జన్మపరంపరనుండి విమోచనమొందుటకు నీమహాత్ముఁడు మరల జన్మము నొందవలయు. ఆజన్మము హిందూస్థానమున నొకశూద్రస్త్రీయింటఁ గావలయు. ఆయన జీవన్ముక్తుఁడైయొకానొక కాలమున బరలోకారోహణము చేసి ఈశ్వరసందర్శనము చేసెనని చెప్పెడిమాటలు కేవలము కల్పితములు. ఏలయన నీప్రపంచమున సృష్టింపఁబడినజంతువులె

నేత్రగోచరము లగును గాని సృష్టింపఁబడనివి కంటి కగపడవు. భగవంతుఁడు సృష్టిపదార్థములలోనివాఁడు కాఁడు. కావున నతఁడు మానవదృగ్గోచరుఁడగుట యసంభవము. కాని జీవాత్మ చర్మోపాధిని బాసి పరిశుద్ధావస్థ జెందినప్పుడు పరమేశ్వరసాన్నిధ్యము బడయుటకు బాత్రమగును. పవిత్రమైన ఖురానుగ్రంథము భగవద్వాక్యము కాదు. కారణ మే మన. భగవంతున కొకభాష లేదు.

అట్లు కొన్నిదినములు మదీనానగరమున నుండి యచ్చటివిశేషములు దర్శించుచుండ బ్రియసోదరింజూడ నతనికి బుద్ధిపుట్టెను. ఈచెలియలిమీఁద నాయనకు మొదటినుండియు నింతింత యనరానిప్రేముడి యుండెను. ఏలయన నీతోబుట్టువే చిన్ననాఁ డతని కెన్నిసారులో శరణం బిచ్చెను. తండ్రి కతినుఁడై యతనిపై బిట్టలుక పూనినప్పుడు కాపాడెను. తన సోదరుఁడు మిక్కిలినీతిమంతుఁ డనియు సత్యప్రియుఁ డనియు నిక్కడక్కడ యనక యవకాశము వచ్చినచోటనెల్ల వాదించుచు వచ్చెను. లౌకికవ్యవహారవిముఖుఁడై పరమేశ్వరధ్యానపరాయణుఁడై సోదరుఁడు మందమతియై యున్నపుడు తనభర్త సయితము పిచ్చివాఁ డని యెగతాళిసేయుచుండ నామెయతఁడు పరమభాగవతోత్తముఁ డని కనిపెట్టి గౌరవించెను. ఆ కోరిక పొడమినతోడనే గురువు శిష్యసమేతుఁడై మదీనానగరమును విడిచి కొన్నిమాసములు నిరంతరప్రయాణములు

గావించి పారసీకగాంధారాదిదేశము లతిక్రమించి పాంచాలదేశము ప్రవేశించి యెట్టకేలకుసుల్తానుపురముజొచ్చి చెలియలిగృహము జేరెను. అన్నయుఁ జెలియలు పరస్పరసందర్శనజనితానందమున బరవశత్వము నొందిగాఢాలింగనము జేసికొనిరి. కొంతకాల మతఁడు సోదరీగృహంబున వసియించి పుణ్యభూములలో నగ్రగణ్యమైనహిమాలయపర్వతము జూడఁదలంచెను. తలపుపుట్టగానె యతఁడు బయలుదేఱెను.

హిమాలయము హిందూస్థానమునకుత్తరమున భగవంతుఁడు నిర్మించినస్ఫటికపుగోడయో యనునట్లు భారతఖండలక్ష్మిశిరోభాగంబునఁ దాల్చినవజ్రంపుమకుటమో యనునట్లు విరాజిల్లుచుండును. ఇది యనేకపుణ్యక్షేత్రములకు నిలయము. నరనారాయణులకు నివాసమైనబదరికాశ్రమ మిందేయున్నది. సిద్ధసాధ్యగంధర్వఖేచరాదుల కిది విహారస్థాన మనియు ఉమామహేశ్వరులకునికిపట్టనియు బ్రహ్మాదిసురగణంబునకు సిద్ధమునివర్గమునకు నీమహీధరకూటములు యజ్ఞవాటము లనియు గుమారస్వామికి జన్మభూమి యనియు భగీరథప్రయత్నమున నాకాశంబుననుండి మహీతలంబునకు దిగినగంగాదేవికి వసతిస్థలం బనియు నెల్లయోషధులకు నిలయం బనియు బురాణములలో వర్ణింపఁబడినది. మఱియు బరమభాగవతోత్తము లగుమహామహులు పరమతస్థులు తమ్ము బాధించినప్పుడు నిలుచ నీడలేక తలదాఁచుకొనుటకు జోటు లేక యె

ట్టకేలకు దుర్గమమగునిపర్వతరాజముశరణు వేడి గుహాంతరములు నివాసములుగఁ జేసికొని సుఖించుచు నచ్చిరి. ఇట్టియీ మహాశైలముయొక్క నపారమహిమము పురాణములవలననే గాక చూచినతైర్థికులవలనగూడ విని దేశాటనపరాయణుఁడగునానకు శ్రవణంబుల వినిన దంతయు నేత్రంబులతోఁ జూచి యానందింపఁ దలఁచుట యాశ్చర్యము కాదు.

అతఁ డాపర్వతమున కరిగి యొకక్షేత్రమునుండి యొక క్షేత్రమున కరుగుచుఁ గంటి కగపడినబ్రహ్మవాదులతోడ వేదాంతచర్చలు సేయుచు దనప్రభావ మెఱుఁగక తన్ను నిందించినవారిచేత నానావమానంబులం బడుచు భూషణంబులకు సంతసింపక దూషణంబులకు వెరపిల్లక తనపనిచేసికొనుచుండెను. మొట్టమొదట నతనియాస్తికభావము కర్మకాండనిరసనము జూచి యాయామతస్థులు వానిని తమతమమతంబులం జేరు మనిపిలుచి యతఁ డందు చేరక యామతముల ఖండింప వారతనియెడల గౌరవము జూపకపోయిరి. కాని కాలక్రమమున నతనివిశేషవినయంబును సాటిలేనిసత్ప్రవర్తనమును పారములేనిభక్తియు సూనృతవ్రతాసక్తియు గనుగొన్నపిదప నతఁడసాధారణపురుషుఁ డనియు సర్వవిధముల మాననీయుఁ డనియుఁ దెలిసికొని యథార్థగౌరవము గావించిరి. తొలుదొల్త నతనిసి విశ్వసింపక యనుమానముతో జూచినవారు హానిసద్గుణసంపద యాలస్యముగ గనిపెట్టి యతఁడు తమ్ము విడిచిపోవున

ప్పుడు మఱికొంతకాల మతనిసహవాససౌఖ్యము గలుగకపోయెగదా యని విచారించిరి. హిమాలయమున దిరుగుకాలమున శిష్యుఁ డగుమర్దనునిశరీరస్థితి చెడెను. నానకుయొక్క శరీరము శీతోష్ణములకు జంకునది కాదు. రెండవశిష్యుఁ డగుబలునిశరీరము నంతగా గాసిజెందలేదు. కాని మితిమీఱినయాచలియు నెడతెంపు లేనియీవానలు నెల్లప్పుడు మంచుమీఁదిపయనములు సరిగ నాహారము లభింపమి ప్రయాణకష్టములు మొదలగునవి సుకుమారుఁడైనయాగాయకుని యారోగ్యమునకు భంగము గలిగించెను. నానాటి కతనిస్థితి బాగుపడుటకు మారు క్షీణించుటం జేసి గురువు యాత్ర కట్టిపెట్టి పంజాబుదేశమునకుఁ బోవ నిశ్చయించెను. కాని యామండలముచేరుటకైన యవకాశము లేకయే మర్దనునిస్థితి పూర్తిగఁ జెడిపోయెను. కొన్నిదినములుమాత్రమే యతఁడు జీవింపగలుగు నని గురువునకుఁ దోఁచెను. అందుచేతవా రతనిని దీర్ఘప్రయాణము సేయింపక దాపున నున్నయొకపల్లెకుఁ దీసికొనిపోయి చేతనైనచికిత్స చేయించి స్వహస్తములతోఁ జేయదగినంతయుపచారము జేసెను. బలుఁడును దనచెలికానికి శక్యమైనపరిచర్య గావించెను. ఆయుశ్శేషము లేనప్పుడు వైద్యములు నుపచారములు నిష్ప్రయోజనములు గదా. మర్దనుఁ డెట్టకేలకు మృతినొందెను. మర్దనుఁడు తనమరణానంతరమున తనదేహము దగ్ధము సేయవలసినదే కాని ఖననము చేయఁగూడ ద

గురువుతో మనవి జేసికొనెను. శిష్యునియిచ్ఛాప్రకారమె గురువు కళేబరమును ఖననము సేయక నగ్నిపాలు చేయుటకే కృతనిశ్చయుఁడై తద్విషయప్రయత్నములు చేసెను. ఆముష్వారు కష్టముగలసొత్తు మూఁడుశాటులు ఆశాటీత్రయమును నానకు శిష్యునికళేబరము జుట్టబెట్టి స్వహస్తనిర్మిత మైనచితి మీఁద శవమును బలుఁడుం దానును బెట్టిరి. అగ్నిసంస్కారము బలునిచేత చేయింపక శిష్యవత్సలుఁ డాకట్టకడపటికర్మముగూడఁ దనచేతులతోనే చేసెను. శిష్యునకు చుట్టము లెవ్వరు లేమి యతనియుత్తరక్రియలు చేయుట ధర్మ మని గురువు స్వయముగానె పారలౌకికక్రియలు చేసెను. నిజమైనప్రేమ యెక్కువతక్కువస్థితులుగాని వర్ణభేదముగాని పాటింపనీయదు గదా. "ఉదారచిత్తానాం వసుధయేవకుటుంబకః" యనునట్లు మహానుభావులకు లోకమే కుటుంబము. మర్దనుఁడు గురువుతోఁ జిరసహవాసము జేయుటంజేసి మౌఢ్యము బాసి జ్ఞానమించుకయైనసంపాదించెనా యని కొందఱు సంశయముపడ వచ్చును. అట్లు సందియముపడుటకు వలనుపడదు. ఏలయన మంచిపూలు గుచ్చినదారముసైతము సువాసన గలిగి యుండును. అట్టి బ్రహ్మజ్ఞానసంపన్నుఁడైననానకువంటిమహానుభావునితోఁ జిరకాలము కలసిమెలసియుండి యతఁడు సేయువేదాంతచర్చలు పలుమాఱు వినివిని యున్నమర్దనునకు జ్ఞానమంటదనుట యసంభవము. మొట్టమొదట మర్దనుఁడు నాన

కువద్ద శిష్యుఁడైనప్పుడు వాఁడు తనజాతియందు మిక్కుటమైనయభిమానము గలిగి యాశాపాశబద్ధుఁడై స్వలాభపరాయణుఁడై యెల్లవారి నెగతాళి సేయుస్వభావము గలవాఁడై చీటికి మాటికి సణుగుకొనుచు లోకవ్యవహారములయందెయాశక్తి గలిగి యుండెను. కాని కాలము గడచినకొలఁది గురువుయొక్కసదాచారసంపత్తి యీశ్వరభక్తి లోకోద్ధరణాశక్తి కన్నులారఁ జూచినకొలఁది నతనిధనకాంక్ష స్వలాభపరాయణత మొదలగు సామాన్యమానవలక్షణము లడుగంటెను. భక్తిజ్ఞానవైరాగ్యములు వానిస్థానము నాక్రమించెను. అవి హృదయమున నెలకొనుటయు నతఁడు నిరర్థకసంభాషణములతోఁ గాలక్షేపము సేయక సణుగులుగొణుగులు మాని పరాక్షేపణలు గట్టిపెట్టి జ్ఞానమార్గమున బడి బ్రహ్మానుసంధానపరాయణుఁ డయ్యెను. ఆతనియందు గలిగినమార్పులు గనిపెట్టి సంతసించి యజ్ఞానకవచమును విడిచి జ్ఞానకవచమును దొడిగికొని తనశిష్యుఁడు దేహయాత్ర చాలించినందుకు సంతసించెను.

మర్దనునిమరణము నానకుయొక్కసంకల్పమునకు మార్పు కలిగించెను. పంజాబుదేశమునకుఁ బోవలయు నని యంతకుముం దతఁ డాలోచించెను. కాని ప్రియశిష్యుఁడైనబలుఁడు సేతుబంధరామేశ్వరయాత్ర చేయవలయునని కుతూహలపడి నందున నతనిమనోరథసిద్ధి గావించుటకై యతఁడు దక్షిణాపథంబున కరుగ సంకల్పించెను. ఈప్రయాణమున నానకును

కనేకులతో వేదాంతచర్చలు జరిగెను. ఆచర్చలు వివాదహేతువులు గాక యతనికి సంతోషప్రదములై రెండవపక్షము వారికి జ్ఞానసంధాయకములై యుండెను. రామేశ్వరయాత్ర నుండి యతఁడు తిరిగివచ్చి కొందఱు సాధువులు గురుదాసపురముజిల్లాలో నున్న బాటలె యనుపుణ్యక్షేత్రమునకుఁ బోవుచున్నారని విని యాసాధువులసహవాసము చేయుటకును తనజన్మభూమినింకొకసారి సందర్శించుటకును నిశ్చయించి వారితోఁ గలిసి యచ్చోటి కరిగెను. బాటలేగ్రామవాసులకును నచ్చట చేరినతీర్థవాసులకును సనాతనసిద్ధాంతములకు వ్యతిరేకమైనమతముఁ బోధ చేయుచున్న నానకుయొక్క రాక యసహ్యమయ్యెను. ఆమహాత్మునియెడల వారెంతద్వేషభావము బూనిరో యెంతకఠినముగ దూషించిరో యెంతయవమానపఱచిరో వచనము చెప్పజాలము కాని యెందరెందరుసాధువులు తనతో వితండవాదములు చేసి వెఱపించినను వెలువనినేరుపుఁ బలుపల్లియలయందుఁ బట్టణములయందు వసియించు పూర్వాచారపరాయణులకోపానలాజ్వాలల బాటి బడనినిశ్చలుఁడు వేనవేలుజనులు వచ్చి ప్రశ్నలవర్షము గురిపించి వాదించి యోడిపోయి తుదకు నిందించినను మనోస్థైర్యము చెడనిపరమశాంతుఁడు బాటలేగ్రామము విడిచి వెడలవలసినవాఁ డయ్యెను. „అతిపరిచయాదవజ్ఞః” యన్నట్లు పిన్ననాటనుండియుఁ దన్ను దనకుటుంబమును దనగృహపరిస్థితులను దనబాల్యవిచేష్టితము

లను నెఱిఁగిన కాకులవంటి లోకుల నడుమ నున్నపుడు శాంతాంతఃకరణుడగు పరమతపోధనుఁడైనను వారివెక్కిరింపులగ్గలమైనతరి తనశాంతము చిక్కబట్ట జాలఁడు.

పంజాబుదేశము విడువకమున్ను మృతినొందిన మర్దనుని స్థానమందు దనకు మఱియొక శిష్యుఁడు సంప్రాప్తించునేమో యని వెనుక జెప్పెను. ప్రియశిష్యుఁడైనమర్దనున కొక్కకుమారుఁ డుండె నని యతని కప్పుడు జ్ఞప్తికి వచ్చెను. ఆబాలకుని పేరు సజ్జనుఁడు. ఆకుమారుఁడె త్లైన శిష్యుఁడుగ బరిగ్రహించుటకు గురువును బలుఁడును కృతనిశ్చయులై తమరాక గ్రామవాసుల కెవ్వరికిం దెలియకుండునట్లు రాత్రి ప్రొద్దుపోయిన తరువాత తాల్వొండిగ్రామమునకు వెళ్ళిరి. గురు వొకమారుమూలను గూర్చుండి సజ్జనునికడకు బలుని పంపెను. అతఁ డతిరహస్యముగ బోయి గురుసందేశ మెఱిఁగించినతోడనే సజ్జనుఁ డెంతకాలమునుండియో ప్రయాణ మగుచున్నవాఁడ పోలె గడియయాలస్యమైన జేయక వెంటనే మూటముల్లె గట్టుకొని వానితోఁ బయలుదేఱెను. అతనినిజూచి నానకు వానితండ్రియొక్క మరణవార్తను దెలిపెను. నానకుయొక్క తల్లియుఁ దండ్రియు గతించినా రని సజ్జనుఁ డెఱిగించెను. గురువుయొక్క పినతండ్రి మాత్రము బ్రతికియుండె ననియు నిష్టమైనచో నతనిని జూడవచ్చు ననియు సజ్జనుఁడు విన్నవింప గతన్నాస్థి మృతినొందిన వారికొఱకు వి

చారించిన గార్యము లేదు. జీవించినయున్నవారిని జూడనక్కఱలే దని నానకు తన జన్మస్థానమున నొక్క రాత్రియైన సంపూర్ణముగ గడుపక శిష్యసమేతుఁడై వెడలెను.

ఈసారి గాంధార నగరమున కరుగవలయునని వారి సంకల్పము. గాంధారపురమున వసియించుచు సుప్రసిద్ధుఁడైన బాబావలీ యను మహానుభావుని సందర్శింపవలయు నని యతఁడు బయలు దేఱెను. ఈదారి పలుమా ఱతనికాలిక్రింద నలిగినదే యగుటచేత గ్రామములు బురములు బరిచితములు. ఆమువ్వురును ముల్తాను మండలములోని తలంబాపట్టణము విడిచిన తరువాత గురువు బలునితో గూడి మెల్ల మెల్లగా వెనుకఁబోవుట కేర్పఱచుకొని ముందరియూరికి సజ్జనుని ముందుగా బంపెను. సజ్జనుఁడు కొంత దూరము పోవునప్పటికి వాని కొకయూరు కనబడెను. అచ్చట హిందువుల దేవాలయము మహమ్మదీయుల మసీదు నొక్క స్థలమందె యొకదానికొకటి చేరియుండెను. ఆమతాధిపతి జనపనార పీచువలె మిక్కిలి తెల్లనై నాభీ వివరపర్యంతము వ్యాపించిన గడ్డము గలిగి వృద్ధుఁడని తెలియజేయుటకు మొగముమీఁద ముడుతలుగలిగి చూచినవారికి గౌరవభాజన మని తోఁచుచుండును. సజ్జనుఁడు గంభీరుఁడైన యాతనియాకారము చూచి భక్తితత్పరుఁడై యతని కభివాదము చేసి యతనితో బ్రసంగించెను. ఆవృద్ధుఁడు కొంతసంభాషణము జరిగినపిమ్మట వానిని భోజన

శాలకు దీసికొనిపోయి మధురాహారములతో విందు సేయుమని సేవకుల కానతిచ్చెను. సేవకులును కడుపార వానికి నొక్కఁబెట్టి వారుపోలె సత్యాదరమున వానిని లోనికి దీసికొనిపోయి యాగారముపెట్టుటకు మాఱు వాని కట్టినపుట్టము లూఁచుకొని తిండిపెట్టక కాలు సేతులు గట్టి మారుమూల గదిలోఁ బడవైచిరి. ఇదిజరిగిన కొంతసేపటికి గురుఁడు బలునసమేతుఁడై యచ్చోటికి బోయి సజ్జనుని గానక యావృద్ధుని బిలిచి తనశిష్యుని శరీరాదులు వర్ణించి యానవాలు చెప్పి యిట్టిలక్షణములు గల పడుచువాఁడు మీ కగుపడినాఁడా యని యడిగెను. అట్టికుఱ్ఱవాని మొగమైనను జూడలేదని యాయోగి భృత్యుఁడు నొక్కి పలుక వాని మాయమాటలు దొంగచూపులు గురువున కనుమానము గలిగించెను. తోడనే బలుఁడును దానును సజ్జనునికొఱకు పలుతావులు వెదకిరి. ఎట్టకేల కన్నములేక మిక్కిలి ఖిన్నుఁడై యొకమూలబద్ధుఁడై యున్న సజ్జనున వారు కనుంగొని వానికట్లు విప్పి విముక్తుం జేసి యావృద్ధుం బిలిచి నిరపరాధు లగు బాటసారుల నావిధముగ నిష్కారణముగ దోఁచుకొని చెఱబెట్టవలసిన యవసరమేమివచ్చె నని మిక్కిలి కఠినముగ నడిగెను. అముగుటతో దనివినొందక గురువు కపటయోగిం జూచి సాధుబాధ పరమపాతకమనియు నది కావించిన దురాచరణము ఇహలోకమునకు జెఱుపుటయే గాక పరలోకమునకుగూడ జెడి దుర్గతులపాల

గుమరని ధర్మోపదేశము చేసెను. అతితీక్షణమైన మాయుపదేశముయొక్క వేడిమిచేత నమ్ముదుసలి దొండయొక్కరాతి గుండెయు గలిగి నీరై పోవ నతఁడు పశ్చాత్తప్తుఁడై దుఃఖపరవశుఁడై తనకావించిన దోసమొప్పుకొని తప్పు సైరింపుమని వేఁడుకొనెను. ఆపురుషత్రియ మాస్థానము విడిచి కొంతదవ్వరుగునప్పటికి మర్దనుని సమాధి యున్న యూరగుపడెను. ఆసమాధి దృష్టపథమునం బడినంతోడనే భస్మరూపుఁడైన తనతండ్రి యాసమాధిలో నున్నాఁడనివిని సజ్జనుఁడుపితృభక్తితరంగితాంతరంగుఁడై యాస్థానము విడిచి రాఁజాల నని గురువుతోఁ జెప్పి యచ్చటనె జీవితశేషము గడుప నిశ్చయించుకొనెను. సజ్జనుఁడు తన్ను విడుచుటచేత గానము తన చెవులకింక వినఁబడదని గురువు వానిని విడువలేక విడువలేక విడిచెను. శుభము సంప్రాప్తించినప్పుడు మేర మీఱిన యానందమును కష్టము సంప్రాప్తించినప్పు డపారమైన దుఃఖమును బొందుట ధీరలక్షణము గాదని శ్రీకృష్ణుఁడు భగవద్గీతలలో జెప్పిననీతి స్మరించుకొని యతఁడు సజ్జనునివియోగముకొఱకు విచారము నొందలేదు. అట్లు సజ్జనుని పితృసమాధికడ నేలకొలిపి బలోపేతుఁడై నానకు బహుదినంబులు ప్రయాణములుచేసి గాంధారుదేశమునకు హిందూదేశమునకు నడుమనున్నకొండలలో ప్రసిద్ధమైన బోలాను కనుమదాటి కడుశ్రమపడి యెట్టకేలకు గాంధారము జేరెను. బాబావలీవారిని

మిక్కిలి ప్రేమతో నాదరించెను. నానకు జ్ఞానసముద్రుఁడైన బాబావలీయొక్క సహవాస సౌఖ్యము కతిపయ దినములనుభవించి మునుపటికన్న జ్ఞానసంపన్నుఁడై యచ్చోటువిడచి స్వదేశాభిమానుఁడయ్యెను. మార్గమధ్యమున మానచందుండను క్షత్రియుఁ డాయనకగపడెను. ఈరాచవానికి మతాసక్తి మెండు. ఎవ్వరైనదనకు సన్మతోపదేశము చేసి మంచిదారి చూపువారు దొరకుదురా యని తగినగురువునిమిత్తమతఁడెదురుచూచుచుండెను. మంచినీరు త్రాగఁబూనువారికి మహాసరోవర మగపడినట్లు నిరుపేదకు పెన్నిధి లభించినట్లు నానకువంటి జ్ఞానరత్నాకరుఁ డజ్ఞానదరిద్రునకు దొరికినతోడనే యతఁడు తనయదృష్టముచేత లభించెనని సంతసించి యనేకదినములు సుశ్రూషజేసి బహు సంవత్సరములనుండి దేనికై యన్వేషించుచుండెనో యాబ్రహ్మజ్ఞానఫలమును దనియొంద ననుభవించెను.

తిరిగి పయనము చేయునపుడు నానకు బాలనాథపర్వతమునొద్ద జుట్టుప్రక్కల నెక్కడ నూరుపల్లెలు లేని నట్టడవిలో నొకచెట్టుక్రింద శిష్యద్వితీయుఁడై దారితెన్ను కానక మెసగుట కాహారములేక బడలి కూర్చుండెను. ఆకొండదాపున జోగులమఠ మొకటి గలదు. ఆజోగుల కొడయుఁడైన యోగి పరమదయాళువు పరోపకారపరాయణుఁడు. అతని యాజ్ఞప్రకార మాజోగులు ప్రత్యహము పాంథసముదాయమున చిన్న

చిన్నజట్లుగా జేరి దారితప్పి పోవుబాటసారులను గలిసికొని వారిని దమమఠమునకు దోడ్కొనివచ్చి సత్కరించుచుందురు. ఆగుంపులలో నొక్కటి వృక్షచ్ఛాయం గూర్చుండినానకుం గనుంగొని తమమఠమునకువచ్చి యతిథి గావలసినదని వానిని గోరెను. అతరుచ్ఛాయయె తనకారాత్రి నివాసయోగ్య మగు నెలవగుననియు దా నదివిడిచి రాననియు నతం డుత్తరము చెప్పెను. వారతని యుత్తరము మఠాధిపతి కెఱింగింప నతండు కదలిపోయి స్వయముగ నతని నాహ్వానముజేసెను. అతని కోరిక నిరాకరించుట మోటతన మగునని తలంచి గురువు తన యనుచరుని గలసి మఠమున కరిగి యతిథియై వారిచ్చు సత్కారములనంది సంతుష్టుడయ్యెను. అతం డామఠమున నొకటిరెండుదినము లుండి మరల బయలుదేరి తెంపులేని పయనములు చేసి తనమామగారైన మూలుండు వసియించుగ్రామము చేరెను. అప్పటికతండు పదియారు సంవత్సరములనుండి ప్రయాణము చేయుచుండెను. ఆగ్రామమునకు నానకు వచ్చినాడని వినినతోడనే ముదిమిచే నవయవపటుత్వము దప్పిన మూలుండు కన్నులార నల్లునొక్కసారి గని యతని నింటికి దోడ్కొనిరావలయునని శ్రమపడి యతండున్న ధర్మశాలకు బోయి సబహుమానముగ నతనిని దర్శించి తనయింటికి రమ్మని వేడుకొనెను. గురువు బహుమానముల స్వీకరింపక యతని గృహమునకు బోవుటకు సమ్మతింపక హరినామస్మరణమే తనకాప్తబంధు

వనియు ధర్మశాలలే తన గృహములనియు జెప్పి యతనిం బంపెను.

మామగారి గ్రామమైన పఖోకరంధవాలో నానకు రెండుమాసము లుండెను. ఆకాలములో నజ్ఞానతమః పటలముచేత నావృతములైన యనేకమనస్సులయందు జ్ఞానదీపములను వెలిగించి వారిని నీశ్వరభక్తులుగ జేసెను. అంతకంతకతనిపేరు పరిసరభూములయందు వ్యాపించుటంజేసి జ్ఞానసంపాదనము నిమిత్తము జనులు పెక్కండ్రతని సన్నిధికి రాదొడంగిరి. నానద్వయ మాగ్రామముననున్న తరువాత ధర్మక్షేత్రమైన కురుక్షేత్రమునందు గొప్పతీర్థము జరుగునని తెలిసినందున నానకు బాలునిగూడి యచ్చటి కరిగెను. ఆర్యావర్తమునందలి మహాపుణ్యక్షేత్రములలో గురుక్షేత్ర మొకటి. ఈ క్షేత్రమునందే భగవానుడగు శ్రీకృష్ణుండు తన మేనమరదియు జెలియలి మగడును గాఢపుచెలికాండునగు నర్జునునకు రథసారథియై పార్థసారథినామధేయంబున బ్రసిద్ధుండై కురుపాండవసైన్యమధ్యమున నరదంబున నిలువంబెట్టి యుపనిషత్సారమైన భగవద్గీతాశాస్త్ర మాధవుం డాయన కుపదేశించెను. ఈక్షేత్రమునందే కురుపాండవ రాజకుమారులు కౌరవసామ్రాజ్యము నిమిత్తము పెచ్చుపెరిగినమత్సరంబున మహాసంగ్రామము గావించి నిహతులైరి. ఈక్షేత్రమునందే యాకాలపురాజనందను లందరు కౌరవపాండవులలో నేదోయొక్క

పక్షముబూని మహానామప్రళయానలమునకు మిడుతలై కథావశేషులైరి. మహాభారతసంగ్రామము జరిగి రమారమి యిప్పటికి నాలుగువేల సంవత్సరములైనను ననేక రాజఋషులచ్చట రణనిహతులై వీరస్వర్గము జూరగొనుటచే నాటగోలె నది భువనపావనమైన పుణ్యక్షేత్రమై పుణ్యాత్ములకెల్ల సేవ్యమై పురాతనచరిత్రాభిలాషులకు గూడ నభిగమ్యమై విరాజిల్లుచున్నది. ఈకారణముచేతనే నానకాస్థలమునకు బోయి యుండును. ఆసంవత్సరము సమ్మేళనము మిక్కిలి గొప్పది. అన్నివర్ణములవారు నన్నిమతములవారు నచ్చట సమావేశమైరి. కాని కాలక్షేపము నిమిత్తము వేడుకనిమిత్తము వేళాకోళము నిమిత్తము విహారము నిమిత్తము వచ్చినవారే కాని తీర్థవాసులలో ననేకులు నిజమైన భక్తితోడను శ్రద్ధతోడను బరమార్థముతోడను వచ్చినవారు లేరు. హోమములు గావించువారు స్వాధ్యాయము చెప్పువారు భజనలు సేయువారు స్నానములు సలుపువారు జపములు చేయువారు తపోనిరూఢు లైనవారు ధర్మోపదేశములు చేయువారు వేనవేలు గనబడిరి. విగ్రహారాధనము విరివిగా జరిగెను. నిష్కళంకమైనభక్తి నిజమైనవైరాగ్యము సత్పాత్రదానము సాధుసేవ బ్రహ్మజిజ్ఞాస మొదలగు నవచ్చట మృగ్యములయ్యెను. నానకువంటి వేదాంతకవియన్నియు నసహ్యములై తోచెను. ఆజపములు తపములు దానములు ధర్మములు బ్రహ్మజ్ఞాననిష్ఠుడైన యామహాత్మునకు

దలయేరు గలిగించెను. పారమార్థికులు గాక గతానుగతికులైన మూఢలోకులకు బుద్ధి చెప్పవలయునని తలంచి బలుని బిలిచి యచ్చటచెరువులోనుండి యొకచేపం దెమ్మని యతడు తెచ్చినయామత్స్యమునుదాకలో బెట్టిమండింపదొడగెను. అది చూడగానే తీర్థవాసులకు నతితీక్షణమైన కోపము వచ్చెను. అటువంటి పావనక్షేత్రమున పరమపావన చరిత్రులగు తీర్థవాసులు లక్షోపలక్షలు చూచుచుండగ నటువంటి పుణ్యదినమున యోగి యన్నపేరు పెట్టుకొన్నవాడు జీవహింస చేసి కడుపు నించికొనుటకన్న కష్టకార్యము మఱొకటి లేదని యచ్చట చేరినవారందరు దలంచి కోపగించిరి. కొందఱు తమనాలుకలను యథేచ్ఛముగ నుపయోగించి వానిని నోటికి వచ్చునట్లు బండబూతులం దిట్టిరి. అట్టి దురాత్ముని బ్రతుకనియ్య గూడదని దుడ్డుకఱ్ఱలు చేతబట్టుకొని చంపవచ్చిరి. వాని కాసమయము న నుడలే తెలియలేదు. పొంగి పొరలివచ్చుచున్న మహాసముద్రమువలె జనసమూహము తన్ను నిర్మూలనము జేయుటకు దుడ్డుకఱ్ఱలతో వచ్చి మీదపడుచున్నను నతడు మహాపర్వతమువలె చలింపక నిర్భయముగ వారిముందర నిలిచి మీరు వాగ్వాదము చేసి నన్ను గెలువ దలంచిరా లేక దండప్రయోగముచేతనే నిర్జింపదలచిరా యని యడిగెను. వర్షకాల మేఘము లురిమిన చందమున దమకంఠము లెత్తి వారిట్లనిరి. వాగ్వాదము చేసి నీతప్పు నీవు తెలిసికొని యికముం దట్టిపని

నెన్నఁడు సేయనని నీవు ప్రమాణము చేసిన పక్షమున నిన్ను విడిచెదము. లేదా యీచేపను నీవు కోసినట్లే నిన్ను ముక్కలుముక్కలుగా గోసెదమని వారుత్తరమిచ్చిరి. అపుడు నానకు వారి కిట్లనియెను. మనుష్యుఁడు మాంసమునుండి పుట్టెను. మాంసముతోనే పెరుగుచున్నాఁడు. కావున మాంసమునందు నంతద్వేష ముండవలసిన యవసరము లేదు. పూర్వాచార పరాయణులైన యామూఢభక్తులు వానిమాటకు దగిన ప్రత్యుత్తరము చెప్పలేక యతఁడు జ్ఞానసంపన్నుఁడైన మహాయోగి అతని జోలికి మనము పోగూడదని చల్లచల్లగ జారిరి. నానకుగురువుయొక్క ప్రతిష్ఠ దేశమంతటను ముఖ్యముగ బంజాబుదేశమునను గ్రమక్రమముగ వ్యాపించెను. అతఁ డొకమతమును మెచ్చలేదు. ఒకమతమును ఖండింపలేదు. ఏమతమునందైనను దోషములున్న పక్షమున నాదోషముల నతఁడువిమర్శించి ఖండించుచు వచ్చెను. దీనిఫలిత మేమనగా బ్రతి మతస్థులు నతనింగూర్చిన కథలువినుచు నతని గుణగణములు భక్తిశ్రద్ధలు జెప్పుకొనుచువచ్చిరి. అంతకంతకతనికి యశస్సు డిల్లీచక్రవర్తియొక్క కొలువుకూటమువఱకు వ్యాపించెను. ఆకులమున భోగపరాయణుఁడైన యిబ్రహీములోడీ ఢిల్లీచక్రవర్తియై యుండెను. ఆఢిల్లీ చక్రవర్తి కితనిగొడవ లక్ష్యములేదు కాని యాయన యాస్థానమునందు స్వమతాభిమానియు నానకు సిద్ధాంతములయందు ద్వేషము గలవాఁడు నగు ముత్సద్దీ

యను మహమ్మదీయుఁడుండి చక్రవర్తికి నానకుమీద నమితద్వేషము కలుగునట్లు చెవిచెంత జేరి కొండెము లెన్నెన్నియో చెప్పి యతని మనస్సు పాడుచేసెను. ఆమహమ్మదీయుఁడు చక్రవర్తితో నీతెఱంగున జెప్పెను. ఈనానకు మహమ్మదీయమతమునకే గాక హిందూమతమునకు గూడ ద్రోహి. విగ్రహారాధనము సేయగూడదనియు వర్ణభేదము దూష్యమనియు నితఁడు హిందువుల నధిక్షేపించును. గోవధము పాతకమనియు మహమ్మదువారు జగద్గురువు కారనియు మనల నధిక్షేపించును. కావున నితఁ డుభయమతస్థులకు విరోధియే కావున సర్వవిధముల దండ్యుఁడు. ఆపలుకులు చక్రవర్తికి నచ్చెను. ముత్సద్దికి గాని చక్రవర్తికి గాని హిందూమతము మీఁద నిజమైన యభిమాన మున్నదని మనము నమ్మగూడదు. మహమ్మదీయ మతము నధిక్షేపించుటచేతనే ముత్సద్దికి నానకుపై బట్టరాని యాగ్రహము వచ్చెను. తనమతమును దూషించినందుకు నానకును దండించినచో హిందువులకు గష్టముగ నుండు నని ముత్సద్దీ హిందూమతముమీఁద నత్యంతాభిమాన మున్నట్లభినయించి చక్రవర్తికా పరమసాధువు మీఁద పారములేని కోపము దెప్పించెను. ఆకోపావేశమున జక్రవర్తి నానకును జెఱసాలలో బెట్టించెను. మహాపురుషులకు గృహములు కారాగృహములు నొక్కవిధముగానే యుండు నను మాట భోగపరాయణుఁడైన చక్రవర్తి యెఱుఁగఁడు. జీవ

న్ముక్తు లగు మహాత్ములు కారాబద్ధులయ్యు చెఱసాలలో సం
పూర్ణ స్వాతంత్ర్యము గలవారియట్ల సంతోష భరితు లై
యుందురు. అజ్ఞానులు యథేచ్ఛముగ విహరింప స్వాతంత్ర్య
ము గలిగియు సంసారబద్ధులై కారాబద్ధుల కంటె నధికదుఃఖ
ము లనుభవించు చుందురు. చక్రవర్తి గురువుయొక్క శరీర
మునే నాలుగుగోడల నడుమబంధించెను. కాని యాతనియా
త్మను బాధింప జాలఁడు. శరీరము చెఱనుండి గదలలేకపో
యినను విశృంఖలమైన యాత్మ రోదసీ కుహరమంతయు
స్వేచ్ఛగా విహరించి పరమేశ్వరుని పాదములవఱకు బయన
ముసేయును. ఆచెఱసాలలో నున్న ఖైదీలు ప్రతిదినము తిర
గళ్ళతో గొంతపిండి విసరవలయునని నియమముండెను. కా
రాబద్ధు లాపని బహుకష్టమున జేయవలసి వచ్చెను. నానకు
స్వధర్మముచేయుటయం దత్యంతాసక్తి గలవాఁడు కావునదక్కిన
వాండ్రవలె రేలు పెందలకడ నిదురవోవక విసరవలసినపిండి
యంతయు విసిరి శయనించుచు వచ్చెను. అది యెఱుఁగక
తోడిఖైదీలు నానకుయొక్క శిష్యులు నానకునకు మహామహి
మలు గల్పించి నానకు స్వహస్తముతో విసరనక్కఱలేకుండ
నతని ప్రభావముచేత వాటంతటవే తిరుగళ్ళు తిరిగె ననియు
భగవంతుఁడే వచ్చి విసరెననియు జెప్పుకొనఁ జొచ్చిరి. మూ
ఢవిశ్వాసము గల యానాఁటి జనులందఱు నామాటలు నమ్మి
రి. దైవానుగ్రహమువలన నానకు చిరకాలము చెఱలోనుండ

డలేదు. మొగలాయి వంశస్థుఁడగు బేబరు కట్టకడపటిసారి
హిందూదేశముపై దండువెడలి పానిపట్టువద్ద యిబ్రహీము
లోడీని గెలిచి యతనిం జంపి ఢిల్లీసింహాసన మెక్కెను. అతఁ
డు గద్దెయెక్కిన యెనిమిదవనాఁడు మహానుభావుఁడైనయోగి
యొకఁడు పూర్వచక్రవర్తి చేత నిర్హేతుకముగ జెఱబెట్ట
బడెనని విని తత్క్షణమే యతనిని వదిలిపెట్టవలసినదనియు మి
క్కిలి గౌరవముతో దనసన్నిధికి దోడ్కొని రాలసినదనియు
నానతిచ్చెను. అతని యాజ్ఞాప్రకారము బందెకాఁడు వానిని
జక్రవర్తి సన్నిధికి దోడ్కొని పోయెను. చక్రవర్తి యతని
తో భగవద్విషయమై సంభాషించి యతడిచ్చిన యుత్తరముల
కు సంప్రీతుఁడై ప్రీతుఁడై వీడుకొలిపెను. ఏడుతరములవఱ
కు బేబరుసంతతివారు హిందూస్థానము పరిపాలింతురని యా
సమయమున బేబరుతో నానకు చెప్పెనని కొందఱు చరిత్ర
కారులు వ్రాసిరి. అట్లు మొగలాయి చక్రవర్తిని వీడ్కొని
నానకు మరల దేశాటన మారంభించి కాశ్మీర దేశమునకు
బోయియచ్చట దనసిద్ధాంతములను బోధించి ప్రసిద్ధుఁడైన
యొక బ్రాహ్మణుని దనమతమునం గలుపుకొనియెను. నాటం
గోలె బెక్కండ్రు నాతనిమతమును స్వీకరించి శిష్యులైరి.
కాశ్మీరమునుండి యతఁడు లాహోరుపురమునకు వచ్చెను.
ఆపురవాసియు మిక్కిలి పలుకుబడి గలవాఁడు గొప్పవాఁడు
నగు నొకతురక యమీరుగూడ నతని శిష్యుఁ డయ్యెను.

అనంతరము నతఁడు మామగారి యూరికి వచ్చెను. ఒకనాఁ డతఁ డాగ్రామమున నొక చెట్టుక్రింద గూర్చుండ జాటుజాతివాఁడైన యొకబాలుఁడు పశువులం దోలుకొనుచు నాదారిం బోయెను. వానిపేరుఁబూరా అతనిముఖవైఖరిం బట్టి సద్గురూపదేశము గలిగి సత్పురుషునిచేత శిక్షితుఁ డైనపక్షమున నాబాలకుఁడు మహాపురుషుఁడు కాఁ గలఁడని గురువు తెలిసికొని వానిం దనకడకు రమ్మని చేసన్న జేసెను. ఆబాలుఁడు తక్షణమె యాతనిసన్నిధికిం బోయి యేలపిలిచితిరని యడిగెను. పనియేమి లేదు. ఊరకపిలిచితినని గురు వుత్తరము చెప్పెను. లోకఖ్యాతకీర్తి యైన మహానుభావుఁడు తగ వంటి యర్భకుని నిర్హేతుకముగ బిలువఁ డని యబ్బాలుఁడు తలంచి మరునాఁ డొక చెంబునిండ నేయి బోసికొని యతని దర్శనమునకుఁ బోయి తన తెచ్చిన కానుక గ్రహింపుమని ప్రార్థించెను. నీతలిదండ్రులతోఁ జెప్పి యిది తెచ్చితి వా వారియెరుకలేక తెచ్చితివా యని నానకు డింభకు నడిగి మాతాపితలకు దెలియకుండ దెచ్చితి నని యతఁడుత్తరము చెప్ప గృహయజమానులకు దెలియకుండ దొంగతనముగఁ దెచ్చిన వస్తువు పుచ్చుకో నని బాలకుఁ డెంత బతిమాలినను దానిని గ్రహింపక పంపివైచెను. అనంతర మాబాలకుఁడు ప్రతిదినము గురుసందర్శనము జేసి క్రొత్తవిషయములు నేర్చికొనును గొంతకాలమున కాతనికి శిష్యుఁడై పంజాబుదేశ

ముందు మిక్కిలి పేరుగాంచిన సన్యాసి యయ్యెను. ఈవిధముగ హిందువులు మహమ్మదీయులుగూడ నతని శిష్యులుగను వచ్చిరి.

మామగారియూర నాలుగుసంవత్సరములుండి మామగారి మరణానంతరమున నతఁడు గ్రామము విడిచిపెట్టెను. అప్పటి కతనికరువది సంవత్సరములు నిండెను. మునుపటి వలెదీర్ఘప్రయాణములు చేయుట కోపిక లేకపోయెను. అందుచేత స్వస్థలము విడిచి దేశాంతరముల కరుగగూడ దని యతఁడు నిశ్చయించుకొనెను.

చరమావస్థ.

నానకు షష్టిహాయన పూర్తి చేసినందున మునుపటి వలె సాధువులయొక్కయు సన్యాసులయొక్కయు ఫకీర్లయొక్కయు సహవాసము చేసి వేదాంతగోష్టితోఁ గాలము బుచ్చుట కవకాశము లేకపోయెను. ఏదోయొకచోట స్థిరముగా నుండి పశ్చిమవయస్సు గడుపవలయునని నిశ్చయించి యేగ్రామము తనకనుకూలముగా నుండునోయని యతఁడు విచారింపఁ దొడఁగెను. అట్లొకస్థాన మేర్పరచుకొనక మునుపు జన్మభూమియగు తాల్వొండి కరిగి పితృవంశస్థులలోఁ హతశేషుల నొకసారి చూడవలయునని కోరిక గలిగినందున నతఁ డచ్చట కరిగెను. అతని పినతండ్రి యగులుల్లామాత్ర మప్పటికి జీవించి యుండెను. నానకు పినతండ్రియింట బసనైదు దినములుం

డెను. యావజ్జీవ మచ్చటనే యుండవలసిన దని పినతండ్రి నానకు ననేకవిధముల బ్రతిమాలెను. కాని యతఁడు దానికి సమ్మతింపలేదు. నానకు తన్ను విడిచిపోవునప్పుడు పినతండ్రి గుఱ్ఱమొకదానిని తెచ్చి సుకరముగ బ్రయాణము సేయుటకు వీలుగ నుండును గనుక దానినైన బరిగ్రహింపవలసిన దని పలువిధముల వేడుకొనెను. అదియు బరిగ్రహింపక నానకు వానికిట్లనియె. నేను భగవంతుని కొలువు చేయుచున్నాను. ఇప్పుడు నామనస్సులో నేవిధమైన సంతాపము గాని బెంగ గాని భయము గాని సందేహము గాని లేదు. ఇది పెట్టుబడి లేనివ్యాపారము కాని లాభము విశేషముగ వచ్చుచున్నది. ఇది యిమ్మని అది యిమ్మని యడుగువారు లేరు. ఎంతయదృష్టవంతులకో గాని యిటువంటి బేరము తగులునా అట్లు చెప్పి పినతండ్రిని వీడ్కొని చిరకాలమునుండి తన్ను సేవించుచున్న బలుని తన శుశ్రూషాబంధమునుండి విడిపించి యథేచ్ఛముగ విహరింపవలసిన దని యానతిచ్చి బియాసునదీతీరమున మిక్కిలిమనోహరమైనయొక స్థానము తనకు నిలయముగ నేర్పరచుకొని యాస్థానమునకు విశ్వకర్త యగుపరమేశ్వరునిపేరు పెట్టదలఁచి కర్తారపురమని నామమిడెను. ఇచ్చట సాధువులు యోగులు పెక్కండ్రు చేరి యతనిని సేవించి యతని సహవాససౌఖ్య మనుభవించిరి. అతనిభార్య యగుచూనీదేవియు నానకుయొక్క కొడుకులు గూడ నచ్చోటనే చేరిరి. ఆబిడ్డలు

వచ్చిరని యతని కానందములేదు. విచారములేదు. సన్యాసులకు తమమనస్సె సమస్తానందములు గలుగ జేయును. గాని బాహ్యవస్తువులు సంతోష మొసంగ జాలవు. అతఁడీవిధముగ నొకచోట స్థిరముగ నుండుటవలన గొప్ప ప్రయోజనము గలిగెను. ఆమహాత్ముఁడదినదినము బోధించిన బోధనములవలనను గానముచేసిన గీతములవలనను చేసిన వాదముల వల్లను నతని యభిప్రాయములు తెలియుచుండినను నవియొక వరుసలేక చెదిరి విడివిడిగా నుండుటచేత నెల్లవారికి సులభముగ లభింపకుండెను. పూర్వోక్తసందర్భములు చక్కగా గమనించి యవియొకచో జేర్చివ్రాసి లోకుల కుపయోగముగనుండునట్లు చేయవలసిన భారము తనపై నుండెను. ఒకచో స్థిరముగ నుండుటవలన గలుగు ముఖ్యప్రయోజన మిదియె. ఆకర్తారపురమందుండి నానకు తనపని నెఱవేర్చుచుండ లెహనుడను నొకక్షత్రియుఁడు విష్ణుదేవి యనుక్షత్రియునకు యాత్రపోవుచు నీగ్రామమునకు బోయి యచ్చోట మహానుభావుడొకఁడున్నాఁడనివిని యాతని సందర్శించెను. ఆక్షత్రియుఁడు కర్తారపురమున నొక్కదినము మాత్రమె యుండదలఁచెను. కాని నానకుయొక్క బోధామృతపానముచేత నతఁడు పరవశుఁడై యచ్చోటు విడువజాలక నిరంతర శుశ్రూషలచేతను పరమార్థగ్రహణముచేతను వినయవివేక సంపత్తిచేతను సత్ప్రవర్తనముచేతను గురువుయొక్క యనుగ్రహము బడసెను.

గురుశిష్యులకు గలపరిచయము స్వల్పకాలమునుండి యైనను నారాచవానిభక్తిజ్ఞానవైరాగ్యములు గురువుమనస్సును సంపూర్ణముగ గర్షించి యతనియందు పుత్త్రవాత్సల్యము గలిగెను.

తనయనంతరమున దాను బోధించిన మతములోకమునకు బోధించుటకుఁ దగినవాఁ డారాచవాఁడే యని నానకు వానినే పీఠాధిపతిం జేసెను. ఈకార్యము చూనీదేవికి మిక్కిలి కష్టముగ నుండెను. పీఠాధిపత్యము కుటుంబమునకు గౌరవము విశేషముగ గలిగించుటయె గాక కట్నములు కానుకలు మొదలగువానిరూపమున ధనలాభము గూడ గలిగించును గావున నట్టిమహాపదవి తనకొడుకులకు రాక పరాధీనమగుటచే నాయిల్లాలు మిక్కిలివగచి యది తనపుత్త్రులయందె నిలుపుమని యతనిం బ్రార్థించెను. కాని మతబోధకుఁడైన పీఠాధిపతికుండవలసిన లక్షణము లేవియుఁ దనకుమారులయందు బొడకట్టక క్షత్త్రియునియందె పొడగట్టుటచేత నతఁడు లోకోపకారార్థమై పుత్త్రస్నేహ మొకమూలకు ద్రోచి మతవ్యాప్తియె ప్రధానముగ జేసికొని యిల్లాలి మొఱలు పెడచెవిని బెట్టి రాచవానినె పీఠమునఁ బ్రతిష్ఠించి యతనికి యంగదుఁడనునామమిచ్చెను. చూనీదేవి నెట్లయిన తనకావించిన యేర్పాటున కొడంబరుపఁదలఁచి నానకు తనకుమారులను రాచవానిని బలుసారులు భార్య యెట్టయెదుట బహువిధముల శోధించెను. ఆశోధనలలో క్షత్త్రియుఁడె సర్వవిధముల శ్రేష్ఠుఁడని చూనీ

దేవికింగూడ దోఁచుటంజేసి సత్యమొప్పుకొనక తప్పదుగావున మనసులో నిష్టము లేకపోయినను నామె రాచవానినె బ్రతిష్ఠింపఁ దగు నని నోటితో ననెను.

ఆమహాపదప్రతిష్ఠుఁడగు తన శిష్యుఁడు మత్సరగ్రస్తులైన జనులచేత బీడింపఁబడకుండ నతని స్వగ్రామమునకే బోయి యుండవలసినదని శాసించెను. తను వచ్చునపని సమాప్తమైనందున నానకు దేహత్యాగము చేయవలసినకాలము సమీపించుచున్నదని గ్రహించి యందుకు సన్నద్ధుఁడయ్యెను. మరణము సమీపించుచున్నదని యాతఁడు తెలిసికొని యొకనాఁడతడు రేపురాత్రిలోపుగ నేను లోకాంతరమున కేగుదునని చెప్పెనఁట. అతని బసకు సమీపమున నొక మర్రిచెట్టు గలదు. ఆవృక్ష మతనికి మిక్కిలి ప్రియము. అతఁడు పలుమారు దాని నీడను వసియించి సుఖించెను. ఆదినమునగూడ నతఁ డాచెట్టుక్రిందనే తన సెజ్జలపరపించుకొని పండుకొనియెను. ఆమహాత్మునకు గాలము సమీపించినదని విని హిందువులు మహమ్మదీయులు గూడ గడసారి యాతని దర్శనము జేయగోరి గుంపులు గుంపులుగ బోయి చూచి ధన్యులైరి. మరణము నిమిత్తము ప్రత్యేకముగ నతఁడు గట్టించుకొన్న యింటిలోనికి దన్ను తీసుకొని పొమ్మని సాయంకాల మతఁడు కోరెను. ఆగృహమున స్వబంధువులయొక్కయు శిష్యగణముయొక్కయు సన్నిధి నతఁడు **1526** వ సంవత్సరమున నాశ్వ

యుజ శుద్ధ దశమినాఁడు జాము రాత్రియుండగ బరమపదము నొందెను. చూనీదేవియు గొడుకులు పీఠాధిపత్యము తమ కుటుంబములో నుంచవలసినదని కట్టకడపటి దినమున సయితము గురుని యడుగులపైబడి వేడుకొనిరి. కాని యతఁడు నిశ్చయుఁడై వారివేడుకలు త్రోసిపుచ్చెను. గురుకళేబరమునకు దహనసంస్కారము చేయఁదలఁచి హిందువులా శవమును రుద్రభూములకడకు గొనిపోయిరి. అది విని యంతయు మహమ్మదీయులు నానకు తమ మతమే బోధించె ననియు దమవాఁడే యనియు శవము తమ యధీనమే కావలసినదనియు వాదించి శవమును ఖననము చేయుటకై తెమ్మనిరి. హిందువులందుకు సమ్మతింపకపోగా రెండు తెగలకు భయంకరమైన కలహము వచ్చుటకు సిద్ధమయ్యెను. ఉభయులు కత్తులు దూసిరి. అప్పుడొక జ్ఞాని యాగుంపులోనుండి వచ్చి నానకు వంటి మహాత్ములు తమకళేబరములోనుగూడ విడిచి పోవరు సుఁడీ యని పలికెను. ఆమాట విని హిందువులు మహమ్మదీయులు గూడ కళేబరమును మున్ను బెట్టిన నెలవునకు బోయి చూడ నచ్చట శవము లేకపోయెను. ఎల్లవారు విస్మితులైరి. ఆయన కప్పుకొన్న దుప్పటి మాత్రము లభించుటంజేసి యది హిందువులు మహమ్మదీయులు రెండుతునకలు చేసి చెరియొక తునక పుచ్చుకొనిరి. హిందువు లాతునకను దహనము చేసిరి. తురకలు నేలపూడ్చిపెట్టిరి. ఈవిధముగ మహానుభావుఁడైన

నానకు పేదకుటుంబమున పుట్టి తనవిజ్ఞానసంపత్తిచేత జగద్గురువై మతకర్తయై డెబ్బదియేండ్లు జీవించి జీవితకాలములో నొక్కనిమిషమైనను వ్యర్థము చేయక జ్ఞానసంపాదనమునందే వినియోగించి సంసారశృంఖలముల నాసముగ నను దెంపివైచి యెవ్వరికొలువు సేయక దేవదేవునికొలువే చేసి చరితార్థుఁడై యాతని సాన్నిధ్యము బడసెను.

నానకు స్థాపించిన మతము పేరు సీకుమతము. తన్మతస్థులు సీకులు అని వ్యవహరింపఁ బడుచున్నారు. వీరు పంజాబు దేశమున విశేషముగ నున్నారు. నానకు యొక్క మతము చైతన్య వైష్ణవమతమువలె బసవేశ్వరుని జంగము మతమువలె వర్ణభేదశూన్యమై భక్తిరసప్రధానమైయుండును. విగ్రహారాధనము చేయ గూడదని నానకు బోధించెను. వేదమునందితనికి గౌరవము కలదు కాని యిదియే పరమప్రమాణ మని యతఁ డొప్పుకొనలేదు. జీవహింసాస్పదములైన క్రతువులు మొదలగు కర్మలు పనికిరావని యతఁడు గర్హించెను. ఈశ్వరుఁ డొక్కడే యనియు నతఁడు సర్వశక్తుఁడనియు సృష్టిస్థితి లయ కారుణుఁ డనియు భక్తిచేతనే యతఁడు సాధ్యుఁ డగుననియు నితనియాశయము. శంకర రామానుజమధ్వాచార్యులవలె నితఁడు విద్వాంసుఁడు గాఁడు. జీవాత్మపరమాత్మభేదములు విచారించి యితఁడు తత్వనిర్ణయములు చేయలేదు. భక్తిజ్ఞానవైరాగ్యములవలన మానవుఁడు పాపబంధములు విడిచి యీశ్వరసా

న్నిధ్యము నొందునని యతఁడు బోధించెను. సీకులమతగ్రంథము పేరు ఆదిగ్రంథము. దీనికే గ్రంథసాహెబులని పేరు. దీనిలో **నానకు**యొక్కయు నతని యనంతరమున మతరక్షకులైన గురువులయొక్కయు సిద్ధాంతము లున్నవి. ఇతఁడు తులసీదాసు కబీరుదాసు మొదలగువారియట్లే పరమభాగవతోత్తముఁడు. ఈమతము పదియవ గురువగు గురుగోవిందుని కాలమున మహోన్నతమైన స్థితికి వచ్చెను.

సమాప్తము.

స్కూలుబాలుర కుపయుక్తమగు పుస్తకములు.

శ్రీచిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహముగారిచే వ్రాయబడినవి.

రామచంద్రవిజయము	...	...	0-10-0
సువర్ణగుప్తుఁడు	...	...	0-4-0
కృష్ణవేణి	...	...	0-6-0
నందచరిత్ర	...	...	0-4-0
మణిమంజరి	...	...	0-6-0
భారతకథామంజరి	...	...	0-8-0
హేమలత	...	...	0-12-0
రాజస్థానకథావళి I	...	...	1-0-0
డిటో II	...	...	1-0-0
సుధాశరచ్చంద్ర	...	...	1-0-0
కర్పూరమంజరి	...	...	1-0-0
సౌందర్యతిలక	...	...	1-0-0

Apply to: **MATTAI SUBBA RAO,**

Publisher & General Merchant,

Rajahmundry & Bezwada.

END OF
TITLE